

**UCHWAŁA NR XXVIII/261/16
RADY MIEJSKIEJ KARPACZA**

z dnia 26 października 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 6, w związku z art. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 446 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

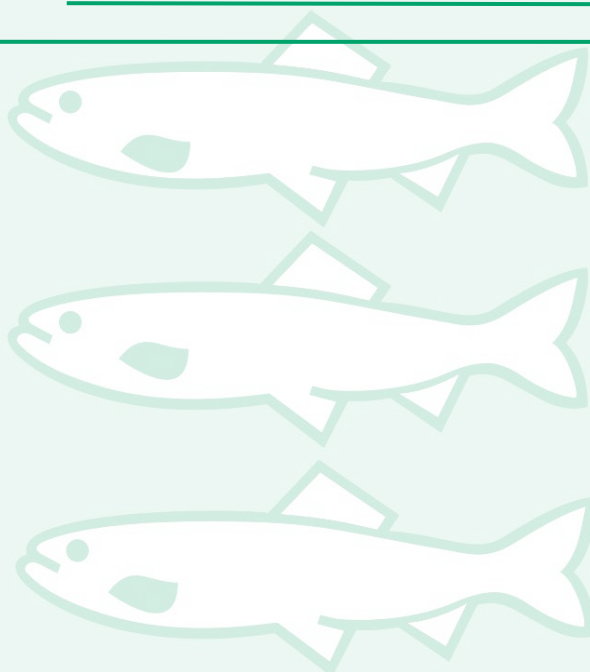
§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Karpacza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
Karpacza

Ewa Walczak

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KARPACZ NA LATA 2016 – 2020

KARPACZ, 2016

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY . 6	
2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA ... 12	
2.1. INFORMACJE OGÓLNE.....	12
2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA.....	14
2.2.1. <i>Zagospodarowanie przestrzenne/struktura funkcjonalno-przestrzenna</i>	<i>14</i>
2.2.2. <i>Infrastruktura drogowa.....</i>	<i>18</i>
2.2.3. <i>Energetyka i gazownictwo</i>	<i>21</i>
2.2.4. <i>Mieszkalnictwo.....</i>	<i>22</i>
2.2.5. <i>Przestrzeń publiczna w mieście</i>	<i>24</i>
2.2.6. <i>Identyfikacja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej I technicznej.....</i>	<i>26</i>
2.3. SFERA ŚRODOWISKOWA	27
2.3.1. <i>Wodociągi i kanalizacja.....</i>	<i>28</i>
2.3.2. <i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>30</i>
2.3.3. <i>Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego</i>	<i>35</i>
2.3.4. <i>Wyroby zawierające azbest.....</i>	<i>37</i>
2.3.5. <i>Identyfikacja problemów w sferze środowiskowej.....</i>	<i>38</i>
2.4. SFERA GOSPODARCZA.....	39
2.4.1. <i>Podmioty gospodarcze</i>	<i>39</i>
2.4.2. <i>Struktura zatrudnienia</i>	<i>48</i>
2.4.3. <i>Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej.....</i>	<i>48</i>
2.5. SFERA SPOŁECZNA	50
2.5.1. <i>Struktura demograficzna.....</i>	<i>50</i>
2.5.2. <i>Pomoc społeczna</i>	<i>58</i>
2.5.3. <i>Bezrobocie</i>	<i>61</i>
2.5.4. <i>Przemoc w rodzinie.....</i>	<i>67</i>
2.5.5. <i>Identyfikacja problemów w sferze społecznej</i>	<i>68</i>
2.5.6. <i>Syntetyczne ujęcie negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie miasta –</i>	
<i>sumaryczny wskaźnik degradacji.....</i>	<i>69</i>
2.6. PODSUMOWANIE	72
3. OBSZAR REWITALIZACJI	75
3.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI	77
3.1.1. <i>Podobszar A.....</i>	<i>77</i>
3.1.2. <i>Podobszar B.....</i>	<i>89</i>
3.1.3. <i>PODSUMOWANIE</i>	<i>97</i>
3.2. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	101
4. CELE REWITALIZACJI.....	103
5. KATALOG PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	105
5.1. LISTA A – PROJEKTY ZGŁOSZONE DO FINANSOWANIA W RAMACH DZIAŁANIA 6.3. WD RPO	105
5.2. LISTA B – POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE	110

6. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI	113
6.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA.....	113
6.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	114
6.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA.....	118
6.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	118
6.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	120
7. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA	123
8. WDRAŻANIE I MONITORING.....	125
SPIS TABEL	129
SPIS RYCIN.....	131
SPIS FOTOGRAFII	133

WSTĘP

W wielu opracowaniach miasto porównywane jest do organizmu, żyjącego organizmu. Poszczególne elementy składające się na strukturę miasta znajdują swoje odzwierciedlenie w budowie ludzkiego ciała. Ponadto podobnie odczuwają wszelkie negatywne zjawiska, które zakłócają ich prawidłowe funkcjonowanie. Dla organizmu są to choroby, stany zapalne, których odzwierciedleniem dla miasta są z kolei dzielnice, obszary nędzy, występowania licznych problemów społeczno-gospodarczych, zdegradowane. Miasto, podobnie więc jak organizm zmienia się, choruje lub jest zdrowe. Brak ściśle określonych rozwiązań wpływa na to, że nie jest w stanie się rozwijać.

Przykładem dobrze funkcjonującego „organizmu” jest miasto Karpacz, rozpoznawalne w skali całego kraju. Karpacz to cieszący się dużą popularnością ośrodek turystyczny, położony u stóp najwyższego szczytu Sudetów – Śnieżki, który określany jest mianem magnesu przyciągającego całe rzesze turystów. Jednak to „organizm” jedynie z pozoru „zdrowy”. Przeprowadzona diagnoza sytuacji przestrzenno-społeczno-gospodarczej miasta wskazała, że na jego terenie występują obszary wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk. W związku z powyższym, władze miasta przystąpiły do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz, w ramach którego zidentyfikowano obszary natężenia wspomnianych zjawisk, a następnie określono szereg działań naprawczych. W głównej mierze, a także zgodnie z założeniami rewitalizacji nowej perspektywy unijnej, są to zadania skierowane do mieszkańców, bo w nich upatruje się największy potencjał i to oni kształtują wizerunek miasta. Nie obyło się także bez zdefiniowania działań na rzecz kształtowania miejskiej przestrzeni publicznej.

Warto jednak zwrócić uwagę, że rewitalizacja w takim mieście jak Karpacz nie jest łatwym procesem. Karpacz to, jak wyżej wspomniano, miasto turystyczne. Obok problemów i potrzeb społeczności lokalnej występują także problemy i potrzeby osób przebywających w mieście czasowo. Co prawda rewitalizacja jest procesem ukierunkowanym na potrzeby lokalnej społeczności, szczególnie w kwestii rozwiązania problemów obciążających jej funkcjonowanie. Niemniej jednak przewiduje się, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą skutkować również pozytywnymi zmianami dla turystów, co będzie

pewnego rodzaju efektem mnożnikowym dla procesu rewitalizacji. Jest to istotne z uwagi na fakt, że głównym źródłem dochodu większości mieszkańców miasta jest obsługa ruchu turystycznego, napędzającego lokalną gospodarkę.

Podsumowując, niniejszy dokument jest odpowiedzią na negatywne zjawiska, zdiagnozowane na terenie miasta Karpacz w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ich natężenie stwierdzone zostało na dwóch obszarach, zlokalizowanych w centralnej i północno-zachodniej części miasta, co przyczyniło się do tego, że objęte zostały procesem rewitalizacji. W ramach wspomnianego procesu wypracowane zostały działania mające na celu wyprowadzenie wyznaczonych obszarów ze stanu zdegradowanego i wpływać na ich długofalowy, zrównoważony rozwój, a w jego programowanie włączyło się szerokie grono lokalnego społeczeństwa.

1. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KARPACZ NA LATA 2005-2013/PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KARPACZ NA LATA 2005-2013

Potrzeba prowadzenia rewitalizacji w gminie Karpacz dostrzeżona została już w Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2005-2013. Co prawda dokument ten uległ dezaktualizacji, jednak zasadne jest uwzględnienie jego założeń w przedmiotowym Programie, gdyż nie sporządzono dotychczas nowej strategii rozwoju. Aktualnie trwają prace przygotowawcze do jej opracowania. Podkreślenia wymaga fakt, że nadal w gminie istnieje potrzeba prowadzenia rewitalizacji, a uwarunkowania rozwoju nie uległy znacznym przeobrażeniom.

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz to dokument strategiczny obowiązujący w latach 2005-2013, który stanowił fundament rozwoju gminy, określający misję, cele i kierunki działań, jak również analizę opcji i wariantów rozwoju. Integralną częścią Strategii był Plan Rozwoju Lokalnego, a obowiązek jego posiadania był jednym z wymogów dla gmin zamierzających realizować inwestycje, których wykonanie mogło być dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Cele i kierunki działań w analizowanych dokumentach zostały sformułowane w pięciu obszarach: ekologia, gospodarka, infrastruktura, przestrzeń i społeczność. Potrzeba prowadzenia rewitalizacji została wyrażona następującymi celami i kierunkami działań przedmiotowych dokumentów:

- ekologia
 - podjąć działania na rzecz wielokierunkowego rozwoju miasta według zasad zrównoważonego rozwoju,
- gospodarka
 - zwiększyć ofertę kulturalno-turystyczną miasta,
 - podjąć działania w kierunku rewitalizacji budynków mieszkalnych na terenie miasta,
 - podjąć działania w kierunku zwiększenia integracji i poczucia wspólnoty lokalnej,
- infrastruktura
 - podjąć działania w kierunku budowy i modernizacji infrastruktury drogowej,

- podjąć działania w kierunku rewitalizacji substancji mieszkaniowej,
- podjąć działania w kierunku zachowania dziedzictwa kulturowego miasta,
- społeczność
 - podjąć działania w kierunku zwiększenia integracji i poczucia wspólnoty lokalnej społeczności,
 - wspierać przedsiębiorczość społeczności lokalnej,
 - podjąć działania w kierunku zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - podjąć działania w kierunku zmniejszenia bezrobocia i jego ujemnych skutków.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KARPACZ

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz jest dokumentem o charakterze strategicznym, określającym politykę przestrzenną miasta. W dokumencie zdefiniowane zostały cele rozwoju miasta, kierunki polityki przestrzennej oraz sposoby ich realizacji.

W Studium określone zostały dwa zasadnicze konflikty funkcjonalno-przestrzenne, które powstały w wyniku sprzeczności polegających na tym, że z jednej strony dąży się do utrzymania ochrony terenów górskich poprzez ograniczenie prowadzenia działalności gospodarczej w górach, natomiast z drugiej strony do zapewnienia dobrych warunków wypoczynku turystom poprzez wzbogacenie oferty usługowej w mieście, w tym budowę wyciągów, tras zjazdowych i biegowych. Określone zostały także inne czynniki konfliktogenne:

- zróżnicowanie funkcjonalne – brak wyróżnionych dzielnic miasta o jasno określonych funkcjach;
- sezonowość ruchu turystycznego – duży napływ turystów, szczególnie w trakcie sezonów: letniego i zimowego, co wpływa na obciążenie systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej. Na intensywność ruchu turystycznego wpływają także czynniki pogodowe oraz wielkość i jakość zagospodarowanych terenów otwartych;
- ograniczenia terenowe możliwości rozwoju przestrzennego – ograniczone możliwości rozwoju nowej zabudowy czy tworzenie nowych terenów inwestycyjnych. Znaczną część miasta stanowią tereny zalesione lub posiadające status ochrony;

- rozbieżności interesów drobnych przedsiębiorców – ukierunkowanie na oferty sezonowe, tanim kosztem;
- rozdrobnienie struktury lasów będących w administracji państwowej – brak możliwości prowadzenia gospodarki leśnej na części terenów.

Celem rozwoju miasta, określonym w Studium, jest: „osiągnięcie stabilnego rozwoju, w którym byłyby zapewnione obecne potrzeby mieszkańców i innych użytkowników, stworzone warunki umożliwiające wzrost poziomu życia i usług oraz warunki umożliwiające zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń”. Jako element najistotniejszy wskazywana jest potrzeba ochrony środowiska przyrodniczego. Celami strategicznymi są:

- zapewnienie maksymalnej aktywności gospodarczej miasta przy zachowaniu przyjętych ograniczeń oraz wiodących funkcji miasta;
- zapewnienie możliwie najwyższego poziomu warunków bytowych mieszkańców i użytkowników;
- uzyskanie wysokiego standardu terenów i obiektów rekreacyjnych;
- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska naturalnego i kulturowego.

Wyżej wyszczególnione cele są zbieżne z celami procesu rewitalizacji. Uwzględniają bowiem rozwój miasta w oparciu o najważniejsze potrzeby jego mieszkańców, jak również osób odwiedzających miasto. Zakłada się poprawę warunków życia oraz jakości oferowanych usług przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ ZAWIERAJĄCY ELEMENTY PLANU MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ DLA GMINY KARPACZ NA LATA 2016-2020

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Karpacz jest dokumentem strategicznym, w którym określone zostały działania mające na celu redukcję gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenie efektywności energetycznej, poprawę jakości powietrza oraz zmianę postaw konsumpcyjnych. Celem Planu mobilności miejskiej jest z kolei zwiększenie dostępności obszarów miejskich oraz zapewnienie wysokiej jakości mobilności i transportu zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

W Planie gospodarki niskoemisyjnej zwrócono uwagę na fakt, że Karpacz jest gminą, która rozwija się w oparciu o potencjał turystyczny. Rozwój wyrażający się m.in. w przyroście liczby mieszkań i podmiotów gospodarczych przekłada się jednak na wzrost emisji

zanieczyszczeń. W związku z powyższym w ramach Planu zaplanowano szereg działań mających na celu przyczynianie się do poprawy jakości powietrza poprzez ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz w swoich założeniach również uwzględnia liczne działania mające bezpośrednie oddziaływania na sferę środowiskową gminy Karpacz, które realizowane będą na wyznaczonych obszarach rewitalizacji. Są to przede wszystkim: działania promocyjne zorientowane m.in. na: redukcję emisji zanieczyszczeń, kampanie edukacyjno-informacyjne, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizację nieekologicznych systemów grzewczych, termomodernizację budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej, modernizację oświetlenia ulicznego, wymianę energochłonnego oświetlenia w obiektach publicznych, budowę ciągów pieszo-rowerowych. Kluczowym aspektem rewitalizacji jest bowiem wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego poprzez kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów, które dotyczą także sfery środowiskowej.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016-2020

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to dokument, którego głównym założeniem jest wprowadzanie w życie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy – udzielenie pomocy ofiarom i zastosowanie odpowiednich działań wobec sprawców. Ważnym aspektem jest także wprowadzanie nowych form edukacyjnych oraz rozszerzanie działań profilaktycznych. Efektem końcowym realizacji założeń Programu ma być zmniejszenie liczby przypadków występowania przemocy w rodzinie. Celami określonymi w Programie są:

- zwiększenie wiedzy i umiejętności sprzyjających życiu bez przemocy wśród mieszkańców Karpacza;
- poprawa jakości systemu pomocy osobom uwięzonym w przemoc w rodzinie;
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie.

Podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest także istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji, ponieważ jednym ze zdiagnozowanych problemów na terenie miasta Karpacz jest wysoka liczba założonych Niebieskich Kart. Pomimo, że problem ten dotyczy niewielkich fragmentów miasta, wymagane jest jego

rozwiązanie, ponieważ zaniechanie działań w tym zakresie może przyczynić się do postępowania problemów i przenoszenia na inne obszary miasta.

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LSR PARTNERSTWA DUCHA GÓR NA LATA 2014-2020

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór to stowarzyszenie obejmujące 8 gmin, które znajdują się w granicach administracyjnych powiatu jeleniogórskiego (**Karpacz**, Kowary, Szklarska Poręba, Piechowice, Mysłakowice, Janowice Wielkie, Podgórzyn, Jelenia Góra). Celem powstania stowarzyszenia była integracja działań organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, samorządów, instytucji publicznych i osób fizycznych na rzecz wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystycznego, podniesienia jakości życia mieszkańców oraz stworzenia spójnego programu zrównoważonego rozwoju gminy wchodzących w jego skład.

W ramach Strategii określone zostały trzy kluczowe cele ogólne, które w sposób bezpośredni (rozwój przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki czy włącznie mieszkańców w rozwój obszaru – cel 2 i 3) i pośredni (poprawa atrakcyjności turystycznej – cel 1) nawiązują do założeń procesu rewitalizacji, zaplanowanego dla zdegradowanych obszarów wskazanych na terenie miasta Karpacz. Celami tymi są:

1. Poprawa atrakcyjności i zrównoważenie rozwoju turystycznego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór, opartego na zasobach, przy udziale społeczności lokalnych poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020 r.
2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020 r.
3. Włączenie i integrowanie społeczności lokalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej wokół rozwoju własnych miejscowości, w oparciu o zasoby, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020 r.

W ramach celu 1 planowane są działania mające na celu poprawę dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej oraz promocję obszaru objętego LGD, w ramach celu 2 zwiększenie liczby nowych miejsc pracy oraz wspieranie przedsiębiorczości, natomiast w ramach celu 3 zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwoju obszaru oraz

wspieranie włączenie społecznego. Duże znaczenie ma cel 3 zakładający przede wszystkim aktywizację lokalnych społeczności. Rewitalizacja jest z procesem wymagającym nacisku na partycypację społeczną na każdym jej etapie, a tym samym zaangażowania w jego udziale jak największego grona interesariuszy. Włączenie społeczne jest tym samym ogólną zasadą podejmowania działań rewitalizacyjnych.

2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA

W celu zidentyfikowania problemów w sferach społecznej, środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej zebrano i poddano analizie dane ilościowe i jakościowe. Dane jakościowe były szczególnie użyteczne przy identyfikacji problemów w sferach przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zakres przestrzenny analizy obejmuje gminę miejską Karpacz, jednak z uwagi na specyfikę procesu rewitalizacji skoncentrowano się na obszarach zamieszkałych – w analizie jedynie pobieżnie uwzględniono rejon Śnieżki, tym samym koncentrując się na północno-wschodniej części gminy, zamieszkaney przez niemal całą populację.

Niniejszy rozdział składa się z pięciu podrozdziałów. Pierwszy stanowi zarys sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i wprowadzenie do właściwej części diagnozy. Kolejne cztery stanowią opisy sfer: społecznej, środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej i każdy z nich zakończony jest krótkim podsumowaniem. Szczególną uwagę należy skupić na pogłębionej analizie sfery społecznej, która stała się fundamentem do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Ostatni podrozdział jest podsumowaniem dokonanej, wieloaspektowej analizy i zestawiono w nim wszystkie zidentyfikowane problemy.

2.1. INFORMACJE OGÓLNE

Gmina miejska Karpacz znajduje się w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie jeleniogórskim, bezpośrednio przy granicy z Republiką Czeską. Fizjograficzną granicę polsko-czeską w rejonie Karpacza tworzą Karkonosze, wraz z najwyższym szczytem Sudetów - Śnieżką, u której stóp znajduje się miasto. Rzeźba terenu Karpacza charakteryzuje się występowaniem dużych deniwelacji, o czym najlepiej świadczy położenie miasta na wysokościach w przedziale od 480 do 885 m n.p.m. Gmina miejska Karpacz obejmuje obszar 37,96 km², który zamieszkiwany jest przez 4 895 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.).

Karpacz jest znanym ośrodkiem turystycznym, kojarzonym przede wszystkim z najwyższym szczytem Sudetów. Znajduje się tu rozbudowana baza turystyczna, na którą

składają się m.in.: pensjonaty, hotele, obiekty gastronomiczne, a także stoki narciarskie. Osadnictwo w rejonie Karpacza rozwijało się pierwotnie w oparciu o hodowlę i wypas zwierząt. W miarę rozwoju przemysłu wydobywczego rud metali m.in. w pobliskich Kowarach, w rejonie Karpacza rozwinął się przemysł drzewny, ukierunkowany na zaopatrywanie Kowar w drewno i węgiel drzewny. Rozwinęło się ponadto zielarstwo – produkty zielarskie z terenów dzisiejszego Karpacza, wskutek rozwoju handlu cieszyły się dużym zainteresowaniem. Rozwój możliwości transportowych stanowił ogromny bodziec, przesyłający o rozwoju turystyki w regionie. Budowa kolei gwałtownie wpłynęła na liczbę odwiedzających Karpacz turystów oraz na liczbę jego mieszkańców. Funkcja turystyczna do dzisiaj stanowi wiodący kierunek rozwoju miasta.

Ryc. 1. Położenie Gminy Karpacz

Źródło: Opracowanie własne.

Karpacz położony jest w odległości około:

- 137 km od Wrocławia
- 249 km od Poznania
- 290 km od Katowic
- 367 km od Krakowa
- 370 km od Szczecina
- 453 km od Warszawy

Z uwagi na transgraniczne położenie, Karpacz ma bardzo dobrą lokalizację względem dużych miast znajdujących się poza granicami Polski. Położony jest w odległości: 182 km od Pragi, 183 km od Drezna i 300 km od Berlina.

Urzędowo wyróżnionymi częściami miasta są: Bierutowice (Karpacz Górny) graniczący z Karkonoskim Parkiem Narodowym, Budniki - dawniej osada w polskiej części Karkonoszy, Płóczki, część Karpacza zwana też Zarzeczem oraz Wilcza Poręba. Główne osiedla nie wyróżnione urzędowo to Skalne Osiedle i Brzezie Karkonoskie.

Powyższe informacje stanowią jedynie wprowadzenie do opisu sytuacji społeczno-gospodarczej miasta. W celu identyfikacji problemów w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dokonano szczegółowej analizy każdej z ww. sfer, co nastąpiło w kolejnych podrozdziałach.

2.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

Z uwagi na fakt, że sfery przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna obejmują zbliżone kwestie, ich charakterystyka odbyła się w ramach jednego podrozdziału. Poruszono m.in. kwestie dotyczące mieszkalnictwa, przestrzeni publicznych i zagospodarowania przestrzennego, stanu infrastruktury drogowej oraz obiektów zabytkowych.

2.2.1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE/STRUKTURA PRZESTRZENNA FUNKCJONALNO-

Zgodnie z zapisami *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Karpacz*, obszary zabudowane i zagospodarowane koncentrują się

w północno–zachodniej części gminy. Są podzielone w naturalny sposób rzeźbą terenu i obszarami polnymi lub leśnymi na zespoły zabudowy.

Na terenach zainwestowania w mieście wyodrębniono 7 zespołów, które różnią się pomiędzy sobą układem przestrzennym, przeważającą funkcją zabudowy oraz stopniem zainwestowania (oszacowano procent obszaru niezainwestowanego pozbawionego lasu)¹:

KARPACZ CENTRUM - przeważnie zwarta zabudowa o charakterze miejskim, o zróżnicowanych formach i funkcjach. Znajduje się tu większość urządzeń i obiektów komunalnych (administracja, szkoły, biura, handel, stadion itp.), urządzenia komunikacyjne (dworzec kolejowy i autobusowy, stacje paliw) oraz jedyne osiedle mieszkaniowe zbudowane z bloków wielorodzinnych, jak również kilka skupisk dużych, jedno i wielorodzinnych budynków wzdłuż drogi nr 12101 (rejon Płóczek). Około 20% powierzchni nieleśnej nie jest zainwestowane;

KARPACZ GÓRNY - rozproszona zabudowa, przeważnie o charakterze rekreacyjnym, z lokalnymi skupiskami wzdłuż drogi nr 12101, położona na stromych stokach w północnej części miasta (w rejonie ul. Partyzantów i Kąpielowej), ok. 50% powierzchni nieleśnej jest niezainwestowana; znajdują się tu m.in. Świątynia Wang oraz potężny obiekt noclegowy – Hotel Gołębiwski, z uwagi na położenie, charakteryzuje się słabą dostępnością do infrastruktury społecznej;

ZARZECZE - zabudowa rozproszona, wzdłuż ul. Myśliwskiej, posiadająca charakter pensjonatowo-mieszkaniowy oraz zabudowa skupiona w ośrodkach sanatoryjnych i turystycznych (np.: Centrum Pulmonologii Dziecięcej, Juventur), duża część powierzchni nieleśnej niezainwestowana (ponad 85%);

BRZEZIE - niewielka, słabo zainwestowana część miasta. Przylega bezpośrednio do rozległych zabudowań fabryki papieru, położonych poza granicą administracyjną (w gminie Podgórzyn). Jest jedyną częścią miasta zawierającą kilka grup zabudowy zagrodowej. Duża część powierzchni nieleśnej jest niezainwestowana (ponad 80%);

STREFA PRZEJŚCIOWA - zajmuje obszar pomiędzy Łomniczką a ul. Prusa. W jej obrębie znajduje się głównie zabudowa hotelowo-mieszkaniowa wraz z niezbędnymi urządzeniami

¹ Źródło: zał. do uchwały Rady Miejskiej Karpacza Nr XVIII/156/12 z dnia 23 marca 2012 r.

gospodarki komunalnej oraz takie kompleksy hotelowe jak: Mercure, Sandra, Alpejski, 2 Potoki i Sofra. Duża część powierzchni nieleśnej jest niezainwestowana (ponad 70%);

SKALNE OSIEDLE – zabudowa wzdłuż ulic, składająca się przeważnie z nowych budynków pensjonatowo–mieszkaniowych, otoczona i przedzielona grupami leśnymi, około 50% powierzchni nieleśnej niezainwestowana;

WILCZA PORĘBA – gniazdowa, rozrzedzona zabudowa o charakterze rekreacyjnym lub mieszkaniowym wzdłuż pętli ulic Wilczej i Sarniej, około 50% powierzchni nieleśnej niezainwestowana.

Na pozostałym obszarze miasta tereny zabudowane stanowią niewielką część powierzchni i są to jedynie pojedyncze obiekty np.: hotele, schroniska, obserwatorium meteorologiczne, urządzenia sportowe (wyciągi narciarskie, skocznia, tor saneczkowy itp.).

Stan techniczny budynków na terenie miasta jest związany z pełnioną przez dany obiekt funkcją. Obiekty usługowe, w szczególności noclegowe i gastronomiczne charakteryzują się na ogół dobrym stanem technicznym oraz wysoką estetyką, podczas gdy w przypadku zabudowy mieszkaniowej występuje duże zróżnicowanie w tej kwestii. Powodem takiej sytuacji jest fakt, iż obiekty usługowe na ogół są młodsze niż budynki pełniące funkcje mieszkaniowe, co ma przełożenie na wygląd oraz stan techniczny niektórych budynków. Przykłady problemów uwidaczniających się w przestrzeni Karpacza przedstawiają poniższe fotografie.

Fot. 1. Przykłady problemów w przestrzeni miasta Karpacza

Źródło: Fotografie własne.

Na zabudowę miasta składa się duża liczba obiektów zabytkowych, których stan techniczny również jest zróżnicowany. Na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 26.02.1980 r. miasto Karpacz zostało wpisane do rejestru zabytków pod nr rejestru A/1367/606/J. Karpacz posiada charakterystyczny dla miast o funkcji turystyczno-wypoczynkowej układ urbanistyczny z początku XX wieku. Zabudowa jest w dużej mierze drewniana, łączona z kamieniem. Wykaz obiektów posiadających historyczne znaczenie dla Karpacza jest prowadzony przez Państwowe Służby Ochrony Zabytków. W tzw. Spisie Konserwatorskim znajdują się obiekty kubaturowe (budynki, stacje transformatorowe, kioski), elementy budynków i zagospodarowania terenu. Na terenie miasta występują również zabytki

ruchome. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie gminy Karpacz został przedstawiony poniżej.

Tab. 1. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie gminy Karpacz

Obiekt	Rodzaj obiektu	Nr Rejestru	Data rejestracji
Kaplica Św. Wawrzyńca na Śnieżce	Kaplica	494	11.12.1958
Kościół ewangelicki WANG	Kościół	495	11.12.1959
Budynek mieszkalny – ul. Karkonoska 23	Dom	521/J	16.11.1978
Schronisko górskie „Samotnia”	Schronisko	640/J	30.05.1880
Schronisko górskie Strzecha Akademicka	Schronisko	641/J	30.05.1880
Kościół Parafialny p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny	Kościół	647/J	04.08.1980
Kościół parafialny Najświętszego Serca Pana Jezusa	Kościół	646/J	04.08.1980
Cmentarz przykościelny (ewangelicki)	Cmentarz	687/J	06.07.1981
Willa ul. Konstytucji 3 Maja 34	Budynek	1074/J	13.05.1991
Budynek (Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego) – ul. Gimnazjalna 7	Budynek	1024/J	30.03.1990
Dom – ul. Konstytucji 3 Maja 52	Budynek	1156/J	17.03.1994
Dom – ul. Konstytucji 3 Maja 58	Budynek	1105/J	12.05.1992
Hotel z restauracją ul. Parkowa 6	Budynek	1153/J	34.01.1994
Dawna karczma sądowa (obecnie „Bachus”) – ul. Konstytucji 3 Maja 37	Budynek	1186/J	10.02.1995
Budynek hotelowo – pensjonatowy (obecnie „Patria”) – ul. Słowackiego 1	Dom	1158/J	28.04.1994

Źródło: Opracowanie własnych na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

Wśród obiektów zabytkowych wymagających podjęcia działań renowacyjnych znajduje się m.in. kompleks kościoła ewangelickiego Wang.

2.2.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Diagnostując stan infrastruktury drogowej na terenie miasta należy zwrócić szczególną uwagę na jego układ komunikacyjny, oparty na jednym, długim ciągu składającym się z ulic: Wielkopolskiej, Konstytucji 3 Maja i Karkonoskiej. Występuje wyraźne lokalne zagęszczenie ruchu w centrum miasta na odcinku ul. Konstytucji 3 Maja od włączenia ul. Żeromskiego do

włączenia ul. Obrońców Pokoju. Z powodu wyłączenia fragmentu ul. Konstytucji 3 Maja z ruchu samochodowego, ul. Parkowa i Nad Łomnicą przejęły część ruchu samochodowego.

Na podstawie przeprowadzonej wizji terenowej zidentyfikowano miejsca charakteryzujące się występowaniem problemów technicznych związanych z infrastrukturą drogową. Podkreślenia wymaga fakt, że problemowe miejsca znajdują się w centralnej części miasta. Wymienić tu należy następujące ulice: Łączna, Krótka i Poprzeczna, łączące się bezpośrednio z ul. Konstytucji 3 Maja. Ponadto wymiany nawierzchni wymaga ul. Rybacka. Stan nawierzchni przedmiotowych ulic przedstawiają poniższe fotografie. Zaznaczenia wymaga fakt, iż ul. Łączna jest ważnym ciągiem komunikacyjnym w mieście. Stanowi drogę dojazdową do Zespołu Szkół w Karpaczu. Ponadto przemieszczają się tędy m.in. pracownicy i klienci znajdującego się w sąsiedztwie Urzędu Miejskiego. W pasie drogowym ul. Łącznej brakuje chodnika, natomiast wjazd z ul. Nad Łomnicą jest stromy, co stwarza dodatkowe niebezpieczeństwo dla użytkowników pasa drogowego. W związku z powyższym istnieje znaczna potrzeba poprawy stanu technicznego przedmiotowej drogi.

Fot. 2. Problemy techniczne w zakresie infrastruktury drogowej w Karpaczu

Źródło: Fotografie własne.

Ul. Konstytucji 3 Maja, jako główny ciąg komunikacyjny Karpacza, charakteryzuje się bardzo intensywnym ruchem pieszym. W związku z tym, fragment ulicy wyłączono z ruchu samochodowego celem poprawy bezpieczeństwa oraz zwiększenia komfortu przemieszczania się pieszych (możliwy jest jedynie warunkowy przejazd, np. do obiektów użyteczności publicznej). Dokonane tu zmiany funkcjonalne powinny skutkować zmianami w przestrzeni. Miejsca spacerowe takie jak deptaki powinny prezentować walory, dzięki którym ich użytkownicy faktycznie czuć będą wygodę oraz towarzyszyć im będzie poczucie bezpieczeństwa. Szeroki pas nawierzchni asfaltowej kojarzony jest przede wszystkim z ruchem samochodowym, co stwarza pewien dyskomfort dla pieszych.

Infrastruktura drogowa ma fundamentalne znaczenie dla przewozu osób i towarów do Karpacza, bowiem aktualnie nie funkcjonuje tu linia kolejowa. W kwietniu 2000 roku na linii kolejowej nr 340 relacji Mysłakowice - Karpacz wstrzymano ruch pasażerski, a w 2003 roku zawieszono także przewozy towarowe. Funkcjonuje natomiast komunikacja autobusowa, która jest obsługiwana przez wielu publicznych oraz prywatnych przewoźników, oferujących przewozy z dużą częstotliwością.

2.2.3. ENERGETYKA I GAZOWNICTWO

Na terenie miasta nie zidentyfikowano problemów związanych z siecią elektroenergetyczną oraz infrastrukturą gazową.

Karpacz zasilany jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 110/20 kV zlokalizowanej na terenie Kowar. Transformowana tu energia przekazywana jest liniami napowietrznymi 20 kV L-281 i L-279 oraz liniami kablowymi 20 kV do stacji transformatorowych 20/0,4 kV zlokalizowanych na terenie Karpacza. Istniejący układ zasilania niskiego napięcia ma charakter mieszany z przewagą linii napowietrznych. Rozwój systemu energetycznego dokonuje się przez budowę nowych stacji transformatorowych 20/0,4 kV oraz rozbudowę rozdzielczego układu linii kablowych niskiego napięcia.

Tab. 2. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych na terenie gminy Karpacz w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	2079	2107	2152	2266	2309	2262	2361
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	4713	4726	4827	4654	5079	4629	4264

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Karpacz zaopatrywany jest obecnie w gaz z dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych I° o przepustowości sumarycznej $Q=6000 \text{ m}^3/\text{h}$. Prawie cały układ zasilania bazuje na rurociągach średniego ciśnienia z węzłami i punktami redukcyjnymi obsługującymi poszczególne obiekty. Jedynie w rejonie osiedla mieszkaniowego przy ul. Nadrzecnej, z uwagi na dobry stan techniczny wybudowanej w latach 80-tych sieci gazowej, zdecydowano się na wykorzystanie gazu niskiego ciśnienia do zasilania odbiorców. Długość sieci gazowej w 2014 roku w gminie wynosiła 40 927 m. W porównaniu do 2008 roku odnotowuje się wzrost

o 1782 m, czyli o 4,5%. O 16% w badanym okresie zwiększyła się także liczba przyłączy, natomiast o 6,9% liczba ludności korzystającej z sieci gazowej. Dane na temat sieci gazowej w Karpaczu prezentuje poniższa tabela.

Tab. 3. Sieć gazowa na terenie gminy Karpacz

Wyszczególnienie	2008	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	39145	40927
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieskalnych	771	895
zużycie gazu w tys. m ³	2645,50	1922,3
ludność korzystająca z sieci gazowej	3573	3823
korzystający z instalacji w % ludności ogółem	71,4	77,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zarówno długość sieci gazowej, jak i liczba osób korzystająca z instalacji systematycznie zwiększa się, co uznaje się za pozytywny trend.

2.2.4. MIESZKALNICTWO

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014 roku w Karpaczu istniały 2 364 mieszkania. Łączna liczba mieszkań na przestrzeni 7 lat systematycznie się zwiększała. Jedynie w 2010 roku odnotowano spadek ich liczby w stosunku do roku poprzedzającego i wynosił on 3,3%. Przyrost w roku 2014 w stosunku do stanu z roku 2008 wyniósł 6,7%. W mieszkaniach Karpacza na koniec 2014 roku znajdowało się łącznie 9 828 izb. Łączna powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań wynosiła wtedy 199 914 m² i była o 12% większa niż w roku 2008 (Tabela 4.).

Tab. 4. Zasoby mieszkaniowe w Karpaczu, wyposażenie mieszkań w instalacje

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zasoby mieszkaniowe							
Mieszkania	2 215	2 295	2 219	2 269	2 276	2 326	2 364
Izby	9 051	9 405	9 401	9 531	9 566	9 691	9 828
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	178 457	187 533	189 166	192 447	193 317	196 149	199 914
Wyposażenie mieszkań w urządzenie techniczno-sanitarne							
Wodociąg	2 188	2 268	2 214	2 264	2 271	2 321	2 359
Ustęp splukiwany	1 899	1 979	2 100	2 150	2 157	2 207	2 245

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Łazienka	1 850	1 930	2 058	2 108	2 115	2 165	2 203
Centralne ogrzewanie	1 847	1 927	1 894	1 944	1 951	2 001	2 039
Gaz sieciowy	1 581	1 711	1 686	1 735	1 742	1 802	1 838
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
Wodociąg	98,8	98,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
Łazienka	83,5	84,1	92,7	92,9	92,9	93,1	93,2
Centralne ogrzewanie	83,4	84,0	85,4	85,7	85,7	86,0	86,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Prawie wszystkie mieszkania w Karpaczu (99,8% w 2014 roku) wyposażone są w wodociąg. Około 93,2% mieszkań posiada łazienkę. Na przestrzeni ostatnich 7 lat systematycznie zwiększa się liczba mieszkań posiadających centralny system ogrzewania. W 2014 roku średnio tylko 13,7% mieszkań nie było w taki system wyposażone.

Na koniec 2014 roku² średnia powierzchnia mieszkania w Karpaczu wynosiła 84,6 m². To prawie o 4 m² więcej niż w roku 2008. Przeciętna powierzchnia mieszkania w mieście w 2014 roku była o 11,2 m² większa niż średnia powierzchnia mieszkania w Polsce, o 3,2 m² większa niż średnia w powiecie jeleniogórskim oraz aż o 12,4 m² większa niż średnia w województwie dolnośląskim. Na przestrzeni 7 lat Karpacz wypadł w tym zakresie najkorzystniej na tle badanych jednostek. W 2014 roku przeciętny mieszkaniec Karpacza miał do dyspozycji średnio 40,6 m² powierzchni mieszkania. To aż o 10,1 m² więcej niż statystyczny mieszkaniec powiatu jeleniogórskiego. W Karpaczu przypada również zdecydowanie większa przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę niż w województwie dolnośląskim. Na przeciętnego mieszkańca kraju przypada średnio 26,7 m² mieszkania, czyli o 13,9 m² mniej niż w Karpaczu. W Karpaczu w 2014 roku na 1 000 mieszkańców przypadało około 480 mieszkań. To zdecydowanie więcej niż powiecie jeleniogórskim (375), województwie dolnośląskim (386) i całym kraju (363).

Według danych Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Karpaczu, aż 98% budynków tworzących zasób mieszkaniowy gminy, użytkowanych jest ponad 50 lat, w tym aż 43% to nieruchomości ponad 100 letnie. Są to budynki, które wymagają znacznych nakładów na ich utrzymanie w dobrym stanie technicznym. Na terenie gminy tylko

² Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3 budynki mieszkalne mają mniej niż 50 lat, ale stosowane w okresie ich budowy technologie powodują, iż wymagają modernizacji.

2.2.5. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA W MIEŚCIE

W Karpaczu dynamicznie rozwija się branża turystyczna o czym świadczy liczba wybudowanych w ostatnich latach hoteli i pensjonatów. W związku z tym zwiększa się również liczba użytkowników przestrzeni publicznych, co uniemożliwia mieszkańcom miasta komfortowe korzystanie z tych przestrzeni. Co prawda na terenie gminy znajdują się rozległe tereny Karkonoskiego Parku Narodowego, jednak położone są one w znacznej odległości od terenów zamieszkałych, co sprawia, że osoby niepełnosprawne oraz seniorzy mają utrudniony dostęp do nich. W związku z powyższym istnieją przesłanki świadczące o potrzebie stworzenia nowych terenów zieleni urządzonej, ukierunkowanych na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz seniorów. Oprócz niewystarczającej powierzchni, uwagi wymaga również jakość przestrzeni publicznych. W szczególności tyczy się to terenów zieleni urządzonej, takich jak parki, czy skwery. Brakuje przestrzeni do organizowania plenerowych wydarzeń kulturalnych takich jak koncerty i festyny.

Na terenie miasta znajdują się przestrzenie publiczne, które oprócz problemu przestrzenno-funkcjonalnego dotknięte są również problemami środowiskowymi i społecznymi. Należy mieć tu na uwadze park, którego granice wyznaczają ulice: Zagajnik, Przechodnia i Nad Łomnicą, na terenie którego notorycznie mają miejsce zachowania społecznie nieakceptowalne, m.in. spożywanie napojów alkoholowych. Z powodu braku koszy na śmieci, odpady pozostawiane są na terenie parku, co jest powodem jego znacznego zanieczyszczenia. Przedmiotowy teren wymaga podjęcia natychmiastowych działań zmierzających do likwidacji zidentyfikowanych problemów.

Fot. 3. Zdegradowany park w rejonie ulic: Zagajnik, Przechodniej i Nad Łomnicą

Źródło: Fotografie własne.

Wśród obszarów wymagających rewaloryzacji, znajduje się również teren w obrębie starej skoczni narciarskiej „Karpotka”, znajdujący się pomiędzy ulicami Rybacką i Konstytucji 3 Maja. Obszar ten wymaga uporządkowania szaty roślinnej, likwidacji obiektów starej infrastruktury oraz demontażu skoczni narciarskiej, której rozbieg oparty jest o dach jednego z domostw. Aktualnie teren pod skocnią porasta dzika roślinność, która wręcz uniemożliwia rozpoznanie miejsca, w którym niegdyś funkcjonowała skocznia. Spośród drzew wyłaniają się jedynie elementy starej infrastruktury obiektu (fot. 4).

Fot. 4. Widok w kierunku skoczni "Karpotka" od strony ul. Rybackiej

Źródło: Fotografie własne.

2.2.6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ I TECHNICZNEJ

W wyniku przeprowadzonej analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Karpaczu zidentyfikowano następujące problemy:

- niewystarczająca powierzchnia otwartych przestrzeni publicznych,
- niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów,
- zaśmiecony, zaniedbany park w rejonie ulic: Zagajnik, Przechodniej, Nad Łomnicą, zaniedbany park w rejonie likwidowanej skoczni narciarskiej „Karpotka”,
- brak przestrzeni do organizowania plenerowych wydarzeń kulturalnych, integrujących społeczność lokalną,
- zły stan techniczny dróg dojazdowych do ul. Konstytucji 3 Maja (ul. Łączna, Krótka, Poprzeczna, Rybacka), brak chodników przy niektórych drogach,

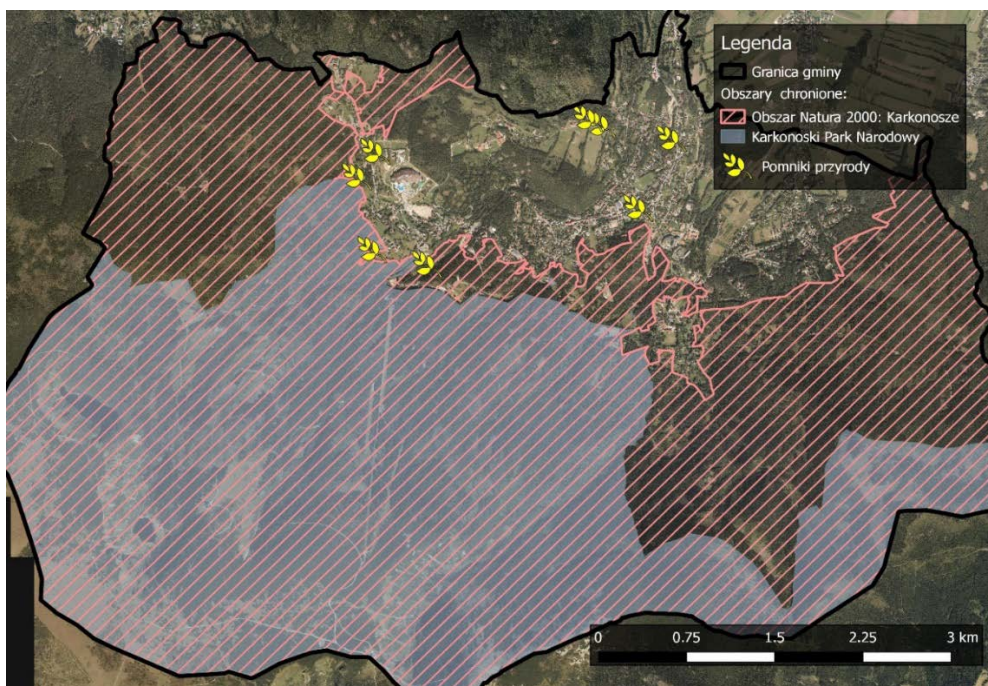
- niedostosowanie nawierzchni ul. Konstytucji 3 Maja do ruchu pieszych,
- ruch turystyczny – wynikające z niego sezonowe różnice w liczbie użytkowników są poważnym utrudnieniem dla systemu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej i społecznej,
- obecność obiektów zabytkowych wymagających podjęcia działań renowacyjnych,
- słaba dostępność mieszkańców Karpacza Górnego do infrastruktury społecznej.

2.3. SFERA ŚRODOWISKOWA

Dużym atutem Karpacza jest jego położenie w pobliżu Karkonoskiego Parku Narodowego, utworzonego w 1959 roku. Powierzchnia Parku wynosi 5575 ha. Około 69% jego powierzchni zajmują lasy, które są objęte głównie ochroną częściową. Tereny położone powyżej górnej granicy lasu czyli piętro subalpejskie i alpejskie o powierzchni 1717 ha objęto ochroną ścisłą. Przez teren gminy przebiegają również granice dwóch obszarów Natura 2000 – obszaru specjalnej ochrony ptaków Karkonosze - PLB020007 oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Karkonosze - PLH020006. Obszary te są szczególnie ważne dla zachowania różnorodności biologicznej. Na ich terenie znajdują się dobrze zachowane subalpejskie i reglowe torfowiska górskie, bory górnoreglowe oraz cenne gatunki ptaków (np. płochacz halny, sóweczka, cietrzew). Ponadto, na terenie miasta zlokalizowanych jest 10 pomników przyrody.

Ryc. 2. Zasięg Karkonoskiego Parku Narodowego i Obszaru Natura 2000: Karkonosze na terenie gminy Karpacz

Źródło: Opracowano na podstawie gdos.gov.pl.

Walorem przyrodniczym gminy są Karkonosze będące najwyższym pasmem górskim Sudetów. Najwyższym punktem w granicach administracyjnych gminy jest Śnieżka (1602 m n.p.m.).

Wody powierzchniowe płynące należą w Karpaczu do zlewni potoku Łomnica, za wyjątkiem obszaru leżącego na północ od Góry Suszycy (potoki Modrzyk, Jodłówka i Jeleni Potok) skąd potoki spływają do zlewni rzeki Kamiennej. Zlewnia Łomnicy charakteryzuje się dużymi spadkami cieków i normalnymi wahaniami przepływów.

Naturalne wody powierzchniowe stojące to 2 polodowcowe jeziora górskie:

- Mały Staw, położony na wysokości 1183 m n.p.m., o powierzchni 2,88 ha i objętości około 100 000 m³;
- Wielki Staw, położony na wysokości 1225 m n.p.m., o powierzchni 8,32 ha i objętości ok. 790 000 m³.

Występowanie prawnych form ochrony przyrody świadczy o dużych walorach przyrodniczych gminy. Podczas programowania procesu rewitalizacji należy utrzymać aktualny stan środowiska lub przyczynić się do poprawy stanu jego komponentów. Podejmowane działania nie mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, a walory przyrodnicze powinny zostać zachowane.

2.3.1. WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Na terenie Karpacza zaopatrzenie w wodę odbywa się z czterech ujęć wody: Majówka, Śląski Dom, Wilcza Poręba II, Wielki Staw oraz z dwóch ujęć dzierzawionych od Związku Gmin Karkonoskich - Wilcza Poręba I, Mały Staw. Na terenie Karpacza znajdują się także wodociągi grupowe: Karpacz Górny zasilany z ujęć Mały Staw i Wielki Staw oraz Karpacz zasilany z ujęć Wilcza Poręba I, Wilcza Poręba II, Majówka, Śląski Dom.

Długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła w 2014 roku 33 km. W 2011 r. dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy miało 4877 mieszkańców. Do 2014 roku liczba ta wzrosła jedynie o 17 osób. W 2014 roku z sieci wodociągowej korzystało 99,5% mieszkańców Karpacza.

Tab. 5. Sieć wodociągowa na terenie Karpacza

Wyszczególnienie	2011	2014
WODOCIĄGI		
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	33,0	33,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	881	1098
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	4877	4894
korzystający z instalacji w % ludności ogółem	97,6	99,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ścieki komunalne odbierane z obszaru gminy odprowadzane są do oczyszczalni przy ul. Partyzantów – typ BLOKON oraz do oczyszczalni „Orzeł” w Mysłakowicach (ścieki z końcowych punktów zrzutu w gminie Karpacz kierowane są do aglomeracji Mysłakowice).

Tab. 6. Sieć kanalizacyjna na terenie Karpacza

Wyszczególnienie	2011	2014
KANALIZACJA		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	32,6	65,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	770	995
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3098	4578
korzystający z instalacji w % ludności ogółem	62,0	93,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Karpacz w 2011 roku miała długość 32,6 km. Do końca 2014 roku jej długość zwiększyła się o 33 km. Wraz z rozwojem sieci kanalizacyjnej wzrosła liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz liczba ludności korzystającej z sieci. Na przestrzeni analizowanych lat liczba przyłączy zwiększyła się o ponad 29%. W analizowanym okresie wzrósł również odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej - w 2014 r. wynosił on 93%.

Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna jest systematycznie rozbudowywana i modernizowana, w związku z czym w gminie nie odnotowano problemu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

2.3.2. GOSPODARKA ODPADAMI

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów na terenie gminy Karpacz zajmuje się Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej Sp. z o.o. w Karpaczu. Odpady transportowane są do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Ściegnach–Kostrzycy, a odpady powstające w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych deponowane są na składowisku znajdującego się również w Ściegnach-Kostrzycy. Ponadto, w tym samym miejscu znajduje się PSZOK, do którego przyjmowane są między innymi: zużyte baterie i akumulatory, chemikalia, meble, odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony. W 2015 roku złożonych zostało 3885 deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Według złożonych deklaracji 2 229 osób segreguje odpady (57,4% ogółu deklaracji mieszkańców), natomiast 1 656 osób zadeklarowało brak segregacji (42,6% deklaracji).

Tab. 7. Liczba osób objętych selektywnym i nieselektywnym odbiorem odpadów z podziałem na ulice

Wykaz ulic	Liczba osób objętych:	
	selektywnym odbiorem odpadów	nieselektywnym odbiorem odpadów

Wykaz ulic	Liczba osób objętych:	
	selektywnym odbiorem odpadów	nieselektywnym odbiorem odpadów
ul. Adama Mickiewicza	19	40
ul. Armii Krajowej	1	6
ul. Artura Grottgera	9	4
ul. Boczna	5	29
ul. Bolesława Prusa	23	20
ul. Bystra	1	7
ul. C. K. Norwida	-	-
ul. Cicha	1	0
ul. Dolna	73	56
ul. Dzika	2	7
ul. Emilii Plater	9	4
ul. Fryderyka Chopina	12	16
ul. Gabriela Narutowicza	16	12
ul. Gimnazjalna	22	4
ul. Górna	4	3
ul. Granitowa	11	15
ul. Grzybowa	8	6
ul. Jana III Sobieskiego	-	-
ul. Jana Matejki	18	10
ul. Józefa Bema	14	8
ul. K. Przerwy-Tetmajera	0	0
ul. Kamienna	27	8
ul. Karkonoska	176	96
ul. Kasprowicza	16	9
ul. Kąpielowa	1	1
ul. Kolejowa	52	59
ul. Kolorowa	2	3
ul. Komuny Paryskiej	45	93
ul. Konstytucji 3 Maja	272	210
ul. Kościelna	55	19
ul. Kowarska	23	38
ul. Krótka	4	25
ul. Leśna	13	17
ul. Linowa	8	23
ul. Łączna	4	0
ul. M. Skłodowskiej-Curie	7	25
ul. Marii Konopnickiej	36	10

Wykaz ulic	Liczba osób objętych:	
	selektywnym odbiorem odpadów	nieselektywnym odbiorem odpadów
ul. Mikołaja Kopernika	9	0
ul. Mostowa	5	4
ul. Myśliwska	104	85
ul. Na Śnieżkę	5	8
ul. Nad Łomnicą	111	89
ul. Nadrzeczna	303	49
ul. Obrońców Pokoju	5	6
ul. Ogrodnicza	10	8
ul. Olimpijska	26	5
ul. Parkowa	20	8
ul. Partyzantów	12	9
ul. Piastowska	14	29
ul. Podleśna	0	12
ul. Polna	0	0
ul. Poznańska	25	3
ul. Przechodnia	-	-
ul. Przemysłowa	7	69
ul. Przewodników Górskich	9	5
ul. Pusta	9	5
ul. Rybacka	14	4
ul. Sadowa	0	0
ul. Sanatoryjna	0	0
ul. Saneczkowa	10	30
ul. Sarnia	18	19
ul. Skalna	93	28
ul. Skośna	3	5
ul. Skrzatów Karkonoskich	0	0
ul. Sosnowiecka	-	-
ul. Spokojna	1	1
ul. Stanisława Moniuszki	12	26
ul. Stanisława Staszica	32	25
ul. Stanisława Wyspiańskiego	5	0
ul. Stefana Batorego	-	-
ul. Stefana Okrzei	38	48
ul. Stefana Żeromskiego	12	8
ul. Strażacka	10	4
ul. Stroma	0	5
ul. Sucha	0	9

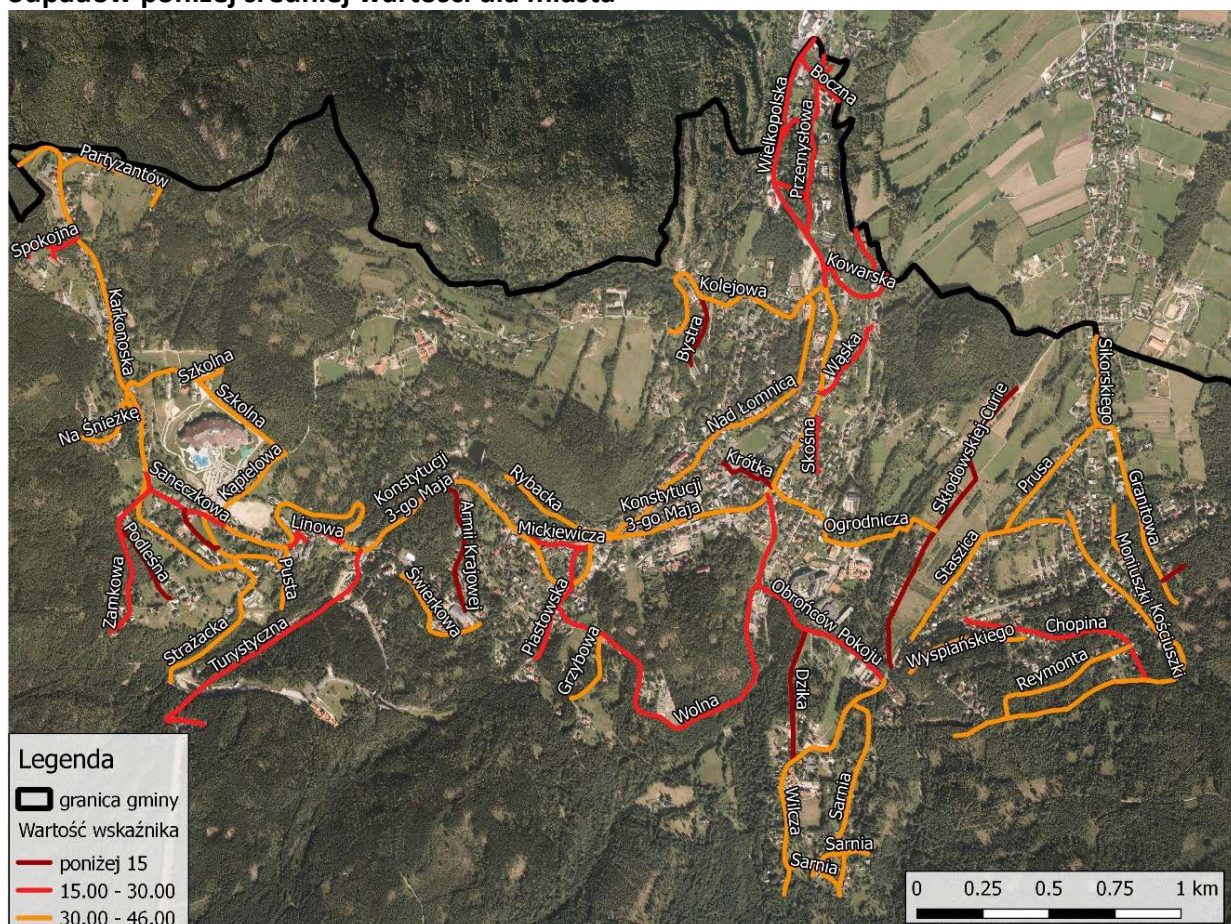
Wykaz ulic	Liczba osób objętych:	
	selektywnym odbiorem odpadów	nieselektywnym odbiorem odpadów
ul. Szkolna	23	11
ul. Świerkowa	13	7
ul. Świętokrzyska	0	0
ul. Tadeusza Kościuszki	26	19
ul. Turystyczna	1	4
ul. Wąska	12	10
ul. Wielkopolska	16	29
ul. Wilcza	20	14
ul. Wiosenna	34	8
ul. Wita Stwosza	5	0
ul. Władysława Orkana	4	3
ul. Władysława Reymonta	5	2
ul. Wolna	12	15
ul. Zaciszna	0	4
ul. Zagajnik	87	15
ul. Zamkowa	4	6
ul. Juliusza Słowackiego	23	7
ul. Władysława Sikorskiego	33	13

Źródło: Dane Gminy Karpacz.

Powyżej przedstawiono zestawienie liczby osób gromadzących odpady w sposób selektywny oraz nieselektywny z podziałem na ulice. Najwięcej osób segreguje odpady na ulicy Nadrzecznej (303 osoby segregują, 49 osób zbiera odpady w sposób nieselektywny) oraz Konstytucji 3 Maja (272 – selektywnie, 210 – nieselektywnie), natomiast największy problem w zakresie przewagi osób zbierających odpady w sposób nieselektywny odnotowano na ul. Komuny Paryskiej (93 – nieselektywnie, 45 – selektywnie) oraz Przemysłowej (69 osób zbiera odpady w sposób nieselektywny, natomiast zaledwie 7 w sposób selektywny).

Ryc. 3. Ulice o wartości wskaźnika udziału mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów poniżej średniej wartości dla miasta

Źródło: Opracowanie własne.

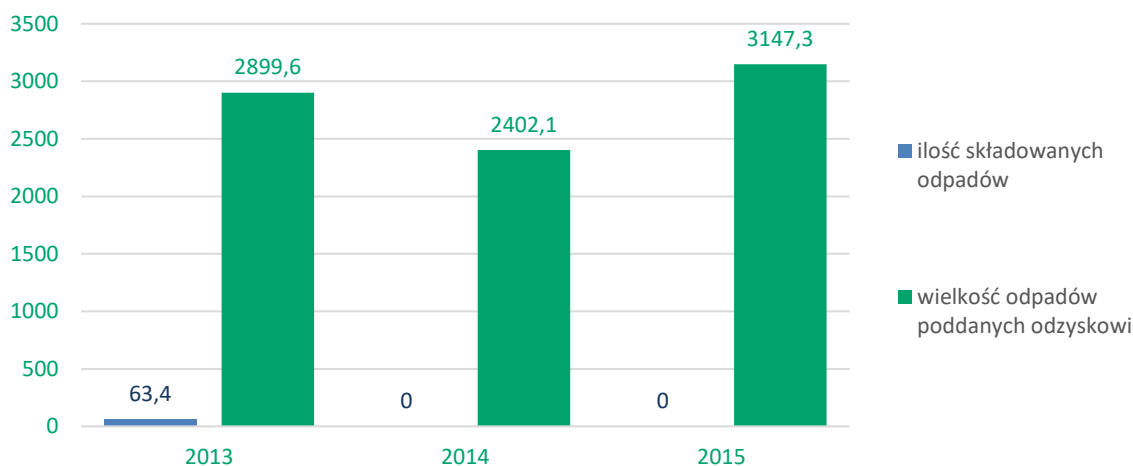
Wskaźnik udziału mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów wskazuje, że jedynie 45,54% mieszkańców miasta deklaruje taką formę odbioru odpadów, podczas gdy odpady w sposób nieselektywny zbiera 33,8% mieszkańców Karpacza. Na mapie zobrazowano

skale problemu braku selektywnego odbioru odpadów. Wysokie jego natężenie zdiagnozowano w północnej części terenu zurbanizowanego miasta, a także części zachodniej.

Z uwagi na duże walory przyrodnicze oraz różnego rodzaju atrakcje, w okresach sezonu w gminie Karpacz przebywa około 13 000 turystów dziennie. Przyczynia się to do wytwarzania około 60-70% masy całkowitej odpadów wytworzonych przez mieszkańców Karpacza. W przeliczeniu na jednego mieszkańca masa ta stanowi ok 800 kg/m/rok.

Ryc. 4. Ilości zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy Karpacz

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Karpacz za rok 2015.

Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwowano zmniejszenie liczby odpadów składowanych i zwiększenie liczby odpadów poddanych odzyskowi. W 2013 roku wytworzonych zostało 2963 Mg odpadów zmieszanych. Odzyskowi poddano około 98% odpadów, pozostała część składowana jest na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ściegnach-Kostrzycy. Rok 2014 charakteryzował się najmniejszą ilością wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych (2402,1 Mg), wszystkie zostały poddane odzyskowi. Natomiast w 2015 roku nastąpił wzrost liczby wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych.

W gminie Karpacz prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych w ramach zbiórki u źródła oraz poprzez przekazanie odpadów do ogólnodostępnych gniazd na odpady zbierane selektywnie zlokalizowanych na terenie gminy lub PSZOK. Na omawianym terenie w roku 2015 zebranych zostało 4119,7 Mg odpadów komunalnych, z czego w formie zmieszanej 3147,3 Mg (74,1% ogółu). W sposób selektywny zebrano 972,4 Mg odpadów, co stanowi około 24% wszystkich odpadów komunalnych wytworzonych w Karpaczu.

Problemem związanym z gospodarką odpadami jest niewielka ilość odpadów zebranych w sposób selektywny w stosunku do liczby odpadów zmieszanych. Selektywna zbiórka odpadów umożliwia poddanie odpadów procesowi recyklingu i ponowne wykorzystanie pozyskanego surowca lub też efektywniejsze unieszkodliwienie, co w efekcie wpływa pozytywnie na stan środowiska przyrodniczego.

2.3.3. ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Istotną kwestią dotyczącą zachowania równowagi środowiska przyrodniczego jest ochrona powietrza atmosferycznego. Duży wpływ na stan powietrza ma sektor ciepłowniczy, będący największym emitorem szkodliwych związków pyłowych i gazowych. Niewłaściwa gospodarka przyczynia się do powstawania niskiej emisji, poprzez wykorzystywanie głównie węgla. Piece wykorzystujące węgiel jako nośnik ciepła zlokalizowane są głównie w starych budynkach. Nowopowstałe obiekty posiadają zazwyczaj piece na ekologiczne paliwa lub mikroinstalacje OZE, które są alternatywą dla paliw konwencjonalnych. W związku ze stosunkowo wysokim wskaźnikiem liczby osób korzystających z instalacji gazowej (77,7%) w budynkach przyłączonych do sieci odnotowano duże wykorzystanie gazu.

Tab. 8. Zużycie oraz emisja CO₂ z sektora paliw opałowych na terenie gminy Karpacz w 2013 roku

Nośnik energii	%	Zużycie [GJ]	Emisja CO ₂ [Mg]
węgiel	37,6	60550,41	5631,19
biomasa	16,3	26249,25	-
gaz sieciowy	44,9	72306,21	4049,15
energia elektryczna	0,6	966,23	218,37
olej opałowy	0,6	966,23	74,4

Źródło: Opracowano na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zawierającego elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016 – 2020.

Dużą ilość zanieczyszczeń na terenie gminy generuje transport znacznie przyczyniający się do pogarszania stanu jakości powietrza atmosferycznego. Według danych zgromadzonych podczas tworzenia PGN stwierdzono występowanie szkodliwej niskiej emisji na obszarze objętym opracowaniem. Jest to związane przede wszystkim z wysokim wykorzystaniem węgla.

Największy udział w zaopatrzeniu w energię ma gaz sieciowy (44,9%), węgiel (37,6%), biomasa (16,3%), energia elektryczna (0,6%) oraz olej opałowy (0,6%). Istotne jest wysokie wykorzystanie biomasy, która stanowi ponad 16% całkowitego zużycia energii na terenie gminy Karpacz. Wpływa to na ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza atmosferycznego oraz rozwój odnawialnych źródeł energii w Polsce. Gmina Karpacz w dużym stopniu przyczynia się do realizacji założeń pakietu klimatyczno-energetycznego, w których określono jako jeden z celów udział zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii na poziomie 15% do 2020 roku. Niemniej jednak na analizowanym obszarze odnotowano przekroczenia stężeń dobowych w zakresie pyłów zawieszonych (PM10 oraz PM2,5), arsenu, ozonu oraz benzo(a)pirenu. Wymaga to natychmiastowej interwencji w postaci inwestycji i działań zmierzających do ograniczania emisji szkodliwych substancji oraz sukcesywnej eliminacji jej źródeł i promowania niskoemisyjnych rozwiązań. W związku z powyższym, działania w zakresie termomodernizacji przyczynią się do eliminacji niskiej emisji na terenie gminy.

Fot. 5. Przykładowe obiekty wymagające poprawy efektywności energetycznej

Źródło: Fotografie własne.

Wśród obiektów wymagających termomodernizacji znajdują się zarówno budynki mieszkalne należące do wspólnot mieszkaniowych, budynki komunalne, jak i obiekty prywatne oraz znajdujące się w posiadaniu parafii.

2.3.4. WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Istotnym problemem związanym zarówno ze stanem środowiska oraz jakością życia mieszkańców jest występowanie produktów zawierających azbest. Jest to materiał charakteryzujący się niepalnością, odpornością na chemikalia i wytrzymałością. W Polsce azbest wykorzystywany był przede wszystkim do produkcji płyt służących do krycia dachów. Azbest wpływa niekorzystnie na zdrowie ludzi kiedy jego włókna znajdują się w powietrzu, powoduje podrażnienia śluzówki, zanieczyszcza płuca, jest czynnikiem kancerogennym.

W trakcie opracowywania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Karpacz na lata 2007-2013 przeprowadzono inwentaryzację wyrobów azbestowych, zgodnie z którą w 2007 r. stwierdzono występowanie 614 Mg wyrobów zawierających azbest. Na przestrzeni lat 2007-2013 zaobserwowano zmniejszenie ilości wyrobów azbestowych o 68%. Wg stanu na 2013 r. na terenie gminy zinwentaryzowano 197,22 Mg wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na 89 posesjach (33 budynki prywatne, 50 obiektów zarządzanych przez MZGK Sp. z o.o. oraz 6 w sektorze gospodarczym). Od tamtego czasu usunięto kolejne 25 Mg wyrobów azbestowych. Szacuje się, że aktualnie na terenie gminy znajduje się ok. 171,22 Mg wyrobów zawierających azbest, które znajdują się na 58 nieruchomościach.

Tab. 9. Lokalizacja nieruchomości zawierających wyroby azbestowe

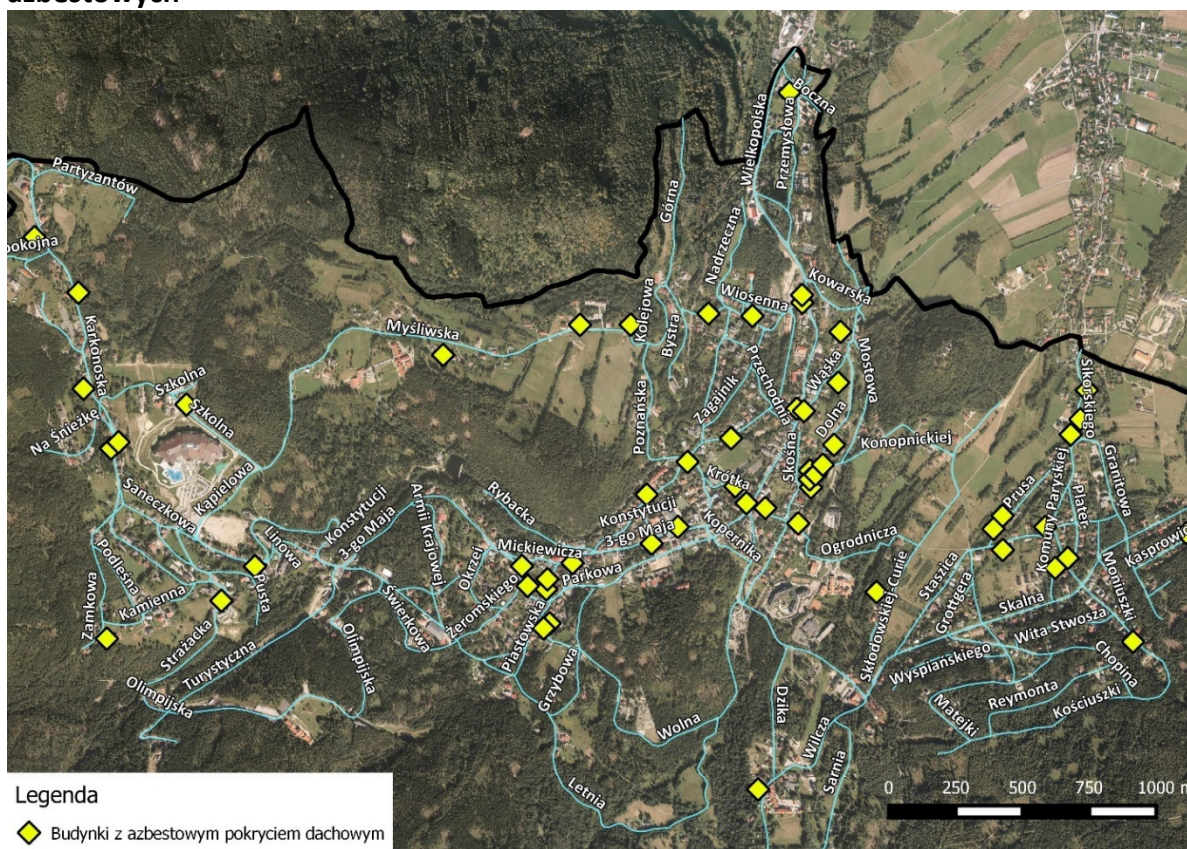
Nazwa ulicy	Numer nieruchomości	Nazwa ulicy	Numer nieruchomości
Dolna	13, 14a, 18a, 20, 20c	Przemysłowa	5
Karkonoska	5, 29, 31, 32, 53, 48/2	Prusa	2, 8/2, 10
Kasprowicza	21	Sarnia	13, 19
Kolejowa	1, 2, 8, 12	Sikorskiego	185, 190
Komuny Paryskiej	2, 3	Skłodowskiej	5
Konstytucji 3 Maja	12, 15, 32, 45, 46, 57, 64, 68, 72	Staszica	34
Kościuszki	7, 29	Strażacka	2

Nazwa ulicy	Numer nieruchomości	Nazwa ulicy	Numer nieruchomości
Krótka	2	Szkolna	5
Myśliwska	2, 6, 11	Wąska	2a
Mickiewicza	1	Wilcza	6
Nad Łomnicą	3, 11, 22	Wolna	1,3
Ogrodnicza	1/1, 3	Zamkowa	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Karpaczu.

Ryc. 5. Lokalizacje nieruchomości, na których zinwentaryzowano obecność wyrobów azbestowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Karpaczu.

Najwięcej wyrobów zawierających azbest znajduje się na ulicach Konstytucji 3 Maja, Karkonoskiej i Dolnej. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 23 października 2003 roku do 2032 roku należy usunąć wszystkie wyroby zawierające azbest. Istotne jest odpowiednie postępowanie z odpadami azbestowymi, należy je deponować wyłącznie na wyznaczonych składowiskach odpadów.

2.3.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Zidentyfikowano występowanie następujących problemów w sferze środowiskowej:

- przekroczenia stężeń dobowych w zakresie pyłów zawieszonych (PM10 oraz PM2,5), arsenu, ozonu oraz benzo(a)pirenu, potrzeby w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, w szczególności w sektorze mieszkaniowym,
- znaczna liczba mieszkańców niedeklarujących objęcia selektywnym odbiorem odpadów,
- obecność budynków, których pokrycia dachowe zawierają azbest.

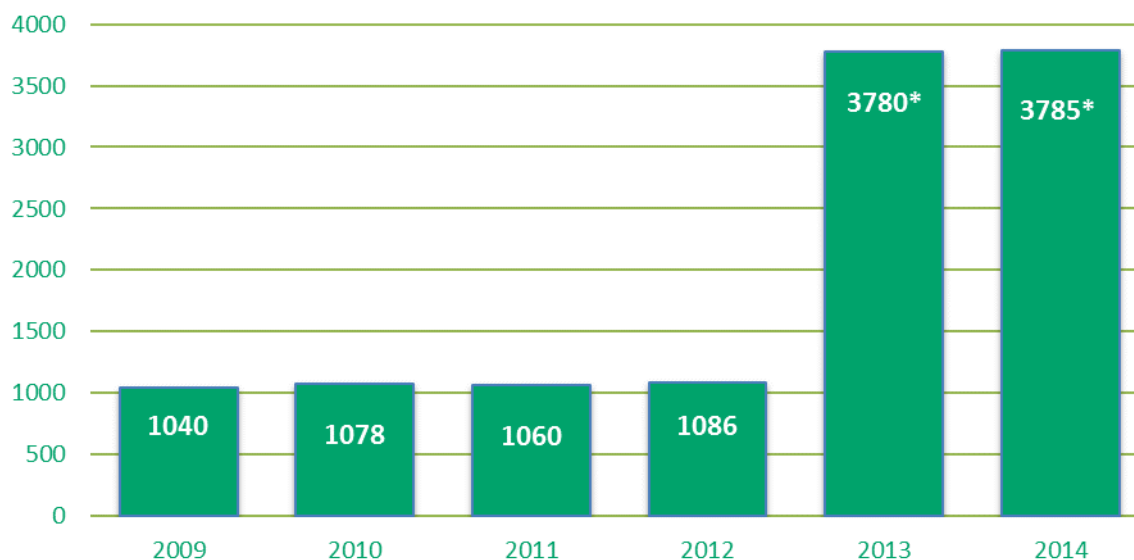
2.4. SFERA GOSPODARCZA

Już w XIX w. w Karpaczu rozwijała się turystyka. Aktualnie stanowi ona wiodący kierunek rozwoju miasta, co ma swoje odzwierciedlenie w gospodarce, ukierunkowanej na obsługę ruchu turystycznego.

2.4.1. PODMIOTY GOSPODARCZE

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku, na terenie gminy Karpacz zarejestrowanych było 3785 podmiotów gospodarczych. Ich liczba na przestrzeni lat 2009-2014 wykazywała tendencję wzrostową, za wyjątkiem niewielkiego spadku (o 1,6%), który odnotowany został w 2011 roku.

Ryc. 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W pierwszym analizowanym roku (2009) zarejestrowanych było 1040 podmiotów, natomiast w 2014 r. ponad trzykrotnie więcej, bo aż 3785. Jest to spowodowane pojawieniem się bardzo dużej liczby spółek cywilnych, utworzonych przez dwa podmioty gospodarcze pod jednym adresem (ponad 2000 spółek cywilnych). **Nie uwzględniono ich w kolejnych analizach**, gdyż tworzą one fałszywy obraz rzeczywistości. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON w latach 2009-2014 została zaprezentowana na powyższym wykresie. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w 2014 roku, pomijając ww. spółki, w Karpaczu zarejestrowanych było 1320 podmiotów (wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów o 26,9% w porównaniu z rokiem 2009).

Karpacz cechuje się dużym zróżnicowaniem pod względem lokalizacji podmiotów gospodarczych na terenie miasta. Znaczna liczba ulic na terenie miasta Karpacz (ok. 60%) odznacza się niskim poziomem prowadzenia działalności gospodarczej (w tym wysoki udział ulic o wartości wskaźnika znacznie mniejszym niż średnia dla miasta). Odzwierciedlone to zostało za pomocą wskaźnika: *liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców*. Największą liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych charakteryzuje się ul. Konstytucji 3 Maja, na której na koniec 2014 r. zarejestrowanych było ponad 1/5 ogólnej liczby podmiotów gospodarczych. Warto jednak zauważyć, że ulica ta jest jedną z najdłuższych w mieście, przebiega przez centrum, a jej fragment stanowi deptak, wyłączony ze stałego ruchu kołowego, co stwarza atrakcyjne warunki do rozwoju różnych form działalności w tej części miasta. W przeliczeniu na 100 mieszkańców liczba podmiotów gospodarczych dla ul. Konstytucji 3 Maja ukształtowała się na poziomie 38,39 i jest to wartość wyższa niż średnia

wartość dla miasta. W Karpaczu, średnio w przeliczeniu na 100 mieszkańców zarejestrowanych jest 26,97 podmiotów gospodarki narodowej. W poniższej tabeli zestawiono liczbę podmiotów gospodarczych dla każdej ulicy w Karpaczu (na których zarejestrowane zostały podmioty) oraz wartość wskaźnika.

Tab. 10. Liczba podmiotów gospodarczych wg ulic w Karpaczu w 2014 roku

Wykaz ulic	Liczba podmiotów gospodarczych*	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Karpacz - ogółem	1320	26,97
<i>w tym ulice:</i>		
ul. Adama Mickiewicza	31	42,47
ul. Armii Krajowej	3	23,08
ul. Artura Grottgera	4	40,00
ul. Boczna	2	8,70
ul. Bolesława Prusa	13	23,64
ul. Cicha	1	100,00
ul. Dolna	31	20,00
ul. Dzika	4	26,67
ul. Emilii Plater	4	23,53
ul. Fryderyka Chopina	10	19,61
ul. Gabriela Narutowicza	2	6,67
ul. gen. Józefa Bema	1	4,55
ul. Gimnazjalna	16	40,00
ul. Granitowa	5	14,71
ul. Grzybowa	4	22,22
ul. Jana Kasprowicza	5	18,52
ul. Jana Matejki	11	42,31
ul. Juliusza Słowackiego	24	48,98
ul. Kamienna	9	20,93
ul. Karkonoska	108	26,67
ul. Kazimierza Przerwy-Tetmajera	1	25,00
ul. Kolejowa	26	15,95
ul. Kolorowa	7	77,78
ul. Komuny Paryskiej	9	13,24
ul. Konstytucji 3 Maja	276	38,39
ul. Kościelna	24	24,24
ul. Kowarska	8	8,42
ul. Krótka	6	17,14
ul. Leśna	3	9,09
ul. Linowa	12	26,09
ul. Łączna	4	400,00
ul. Marii Konopnickiej	14	27,45
ul. Marii Skłodowskiej-Curie	18	34,62

Wykaz ulic	Liczba podmiotów gospodarczych*	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
ul. Mikołaja Kopernika	5	41,67
ul. Mostowa	3	33,33
ul. Myśliwska	48	26,97
ul. Na Śnieżkę	19	118,75
ul. Nad Łomnicą	85	33,33
ul. Nadrzeczna	39	9,65
ul. Obrońców Pokoju	50	277,78
ul. Ogrodnicza	6	18,18
ul. Olimpijska	11	29,73
ul. Parkowa	15	38,46
ul. Partyzantów	7	22,58
ul. Piastowska	17	34,00
ul. Podleśna	2	22,22
ul. Poznańska	11	32,35
ul. Przemysłowa	6	15,38
ul. Przewodników Górskich	2	10,53
ul. Pusta	7	30,43
ul. Rybacka	5	16,13
ul. Sadowa	1	0,00
ul. Saneczkowa	12	26,67
ul. Sarnia	19	46,34
ul. Skalna	38	35,19
ul. Skośna	4	30,77
ul. Skrzatów Karkonoskich	1	0,00
ul. Spokojna	5	125,00
ul. Stanisława Moniuszki	8	21,62
ul. Stanisława Staszica	15	20,83
ul. Stanisława Wyspiańskiego	2	16,67
ul. Stefana Okrzei	12	16,90
ul. Stefana Żeromskiego	9	37,50
ul. Strażacka	11	39,29
ul. Stroma	1	16,67
ul. Sucha	5	55,56
ul. Szkolna	12	20,00
ul. Świerkowa	8	24,24
ul. Tadeusza Kościuszki	18	31,03
ul. Turystyczna	13	216,67
ul. Wąska	5	10,87
ul. Wielkopolska	19	30,16
ul. Wilcza	7	13,73
ul. Wiosenna	9	18,75
ul. Wita Stwosza	6	100,00
ul. Władysława Sikorskiego	14	17,72
ul. Władysława Stanisława Reymonta	5	33,33

Wykaz ulic	Liczba podmiotów gospodarczych*	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
ul. Wolna	10	23,26
ul. Zaciszna	2	0,00
ul. Zagajnik	14	9,59
ul. Zamkowa	1	7,14

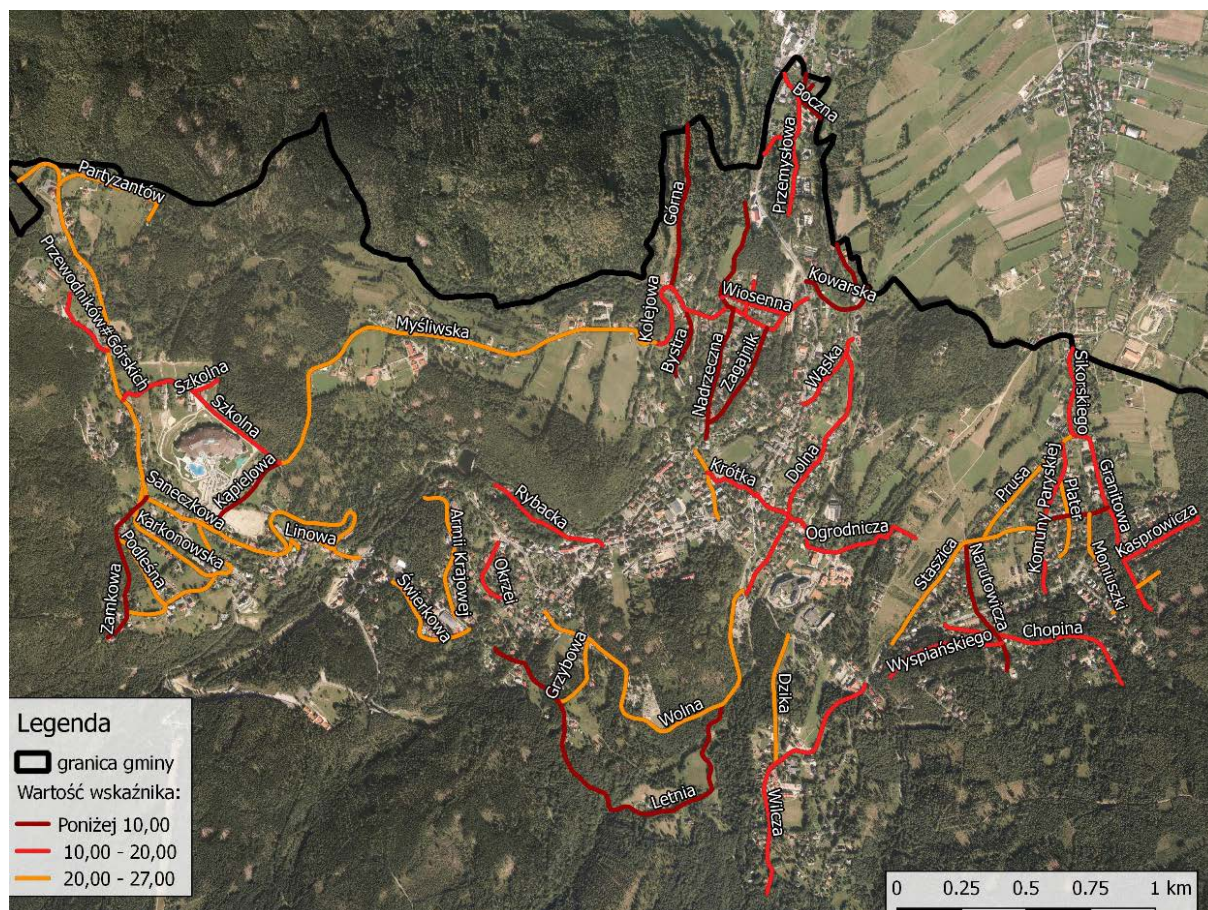
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

*Wykaz zawiera wyłącznie ulice na których zarejestrowane zostały podmioty

Na poniższym rysunku oznaczono ulice dla których zdiagnozowano niski poziom prowadzenia działalności gospodarczej, a więc takie, których wartości wskaźnika są mniejsze niż średnia dla miasta (26,97). Kolorem **ciemnoczerwonym** oznaczono ulice dla których wskaźniki przybierają najmniejsze wartości (w przedziale od 0 do 10), tym samym odznaczające się najniższym poziomem prowadzenia działalności gospodarczej, kolorem **jasnoczerwonym** oznaczono ulice dla których wartość wskaźnika mieści się w przedziale od 10 do 20, natomiast kolorem **pomarańczowym** w przedziale od 20 do poziomu średniej dla miasta.

Ryc. 7. Ulice o wartości wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej poniżej wartości średniej dla miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

Analizując przedstawione dane można wywnioskować, że najniższym poziomem prowadzenia działalności gospodarczej w Karpaczu odznaczają się tereny peryferyjne miasta. Najmniejszymi wartościami wskaźnika cechują się ulice dzielnicy Płóczki oraz północna część centrum miasta, jak również dzielnicy Osiedle Skalne (wschodnia część miasta) i fragment dzielnicy Karpacz Górny (najwyżej położona część Karpacza).

Oprócz analizy ilościowej, dokonano również analizy jakościowej, na podstawie której zidentyfikowano występowanie takich działalności gospodarczych, jak: kasyna, sklepy z odzieżą używaną oraz lombardy. Ich klientami są zwykle osoby o niskim statusie materialnym oraz osoby, które mogą być dotknięte problemami społecznymi. Nie oznacza to jednak, że wszyscy klienci powyższych placówek powiązani są z występowaniem negatywnych zjawisk społecznych. Występowanie tego typu placówek nie przesądza o występowaniu problemów, stanowić może jednak potwierdzenie zidentyfikowanych problemów społecznych. Ponadto należy mieć na uwadze fakt, że Karpacz jest miastem, którego specyfiką jest ukierunkowanie większości działalności gospodarczych na obsługę ruchu turystycznego – wśród klientów przedmiotowych placówek znajdują się również turyści.

Fot. 6. Formy działalności gospodarczej charakterystyczne dla obszarów występowania problemów społecznych

Źródło: Fotografie własne.

W strukturze podmiotów gospodarczych wg formy prawnej zdecydowanie dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (988 podmiotów – 74,5%). Na drugiej pozycji, pod względem liczebności sklasyfikowane zostały wspólnoty mieszkaniowe (104 – 7,8%), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (73 – 5,5%) oraz spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z kodeksem cywilnym (65 – 4,9%). Szczegółowe dane na temat liczby podmiotów gospodarczych w podziale na formy prawne znajdują się w poniższych tabelach.

Tab. 11. Struktura podmiotów gospodarczych wg formy prawnej

Kod	Nazwa poszczególnych grup formy prawnej	Liczba podmiotów
-----	---	------------------

		jedn.	%
019	SPÓŁKI CYWILNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE UMOWY ZAWARTEJ ZGODNIE Z KODEKSEM CYWILNYM	65	4,9%
050	KOŚCIÓŁ KATOLICKI	1	0,1%
051	INNE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	1	0,1%
055	STOWARZYSZENIA NIEWPISANE DO KRS	11	0,8%
060	ORGANIZACJE SPOŁECZNE ODDZIELNIE NIEWYMIENIONE NIEWPISANE DO KRS	2	0,2%
085	WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE	104	7,8%
099	OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	988	74,5%
116	SPÓŁKI AKCYJNE	1	0,1%
117	SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	73	5,5%
118	SPÓŁKI JAWNE	10	0,8%
120	SPÓŁKI KOMANDYTOWE	1	0,1%
140	SPÓŁDZIELNIE	1	0,1%
146	SAMODZIELNE PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ	1	0,1%
148	FUNDACJE	11	0,8%
155	STOWARZYSZENIA	9	0,7%
157	STOWARZYSZENIA KULTURY FIZYCZNEJ	2	0,2%
172	ZWIĄZKI ZAWODOWE	5	0,4%
381	PRZEDSZKOLA PUBLICZNE	1	0,1%
382	PRZEDSZKOLA NIEPUBLICZNE	1	0,1%
383	PUBLICZNE SZKOŁY PODSTAWOWE	1	0,1%
384	PUBLICZNE GIMNAZJA	1	0,1%
386	PUBLICZNE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE	3	0,2%
388	NIEPUBLICZNE SZKOŁY PODSTAWOWE	2	0,2%
389	NIEPUBLICZNE GIMNAZJA	2	0,2%
394	NIEPUBLICZNE PLACÓWKI SYSTEMU OŚWIATY	1	0,1%
397	PUBLICZNE ZESPOŁY SZKÓŁ I PLACÓWEK SYSTEMU OŚWIATY	2	0,2%
403	WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWE	1	0,1%
428	PAŃSTWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	2	0,2%
429	GMINNE SAMORZĄDOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	5	0,4%
431	WOJEWÓDZKIE SAMORZĄDOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	3	0,2%
999	BEZ SZCZEGÓLNEJ FORMY PRAWNEJ	15	1,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Głównymi działalnościami przynoszącymi dochód mieszkańcom Karpacza są usługi, w tym w szczególności ukierunkowane na obsługę ruchu turystycznego. Według szacunkowych danych Karpacz rocznie odwiedzany jest przez około milion turystów. W 2015 roku wg Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy znajdowały się 152 obiekty noclegowe, w tym dwa hotele czterogwiazdkowe, 13 trzygwiazdkowych i trzy hotele

dwugwiazdkowe, a także jeden pensjonat pięciogwiazdkowy, pięć pensjonatów trzygwiazdkowych oraz cztery dwugwiazdkowe.

Karpacz oferuje 10 495 miejsc noclegowych, przy czym 10 351 stanowią miejsca całoroczne. W 2014 roku z bazy noclegowej na terenie Karpacza skorzystało 278 331 osób, w tym 10 014 turystów zagranicznych. Udzielonych zostało 833 282 noclegów, w tym 30 659 turystom zagranicznym. W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe na temat obiektów turystycznych zlokalizowanych na terenie Karpacza.

Tab. 12. Obiekty turystyczne na terenie gminy Karpacz

Rodzaje obiektów	Ilość
Ogółem	152
Hotele	19
Pensjonaty	17
Inne obiekty hotelowe	15
Schroniska	3
Schroniska młodzieżowe	2
Ośrodki wczasowe	26
Ośrodki kolonijne	2
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7
Hostele	1
Zespoły domków turystycznych	2
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Karpacz określany jest turystyczną stolicą Karkonoszy. Miasto dysponuje wieloma atrakcjami turystycznymi, do których należą m.in.: Śnieżka (najwyższy szczyt Karkonoszy), Świątynia Wang, Miejskie Muzeum Zabawek (z kolekcją lalek z całego świata - ponad 2 tys. eksponatów), Muzeum Sportu i Turystyki, Zapora na Łomnicy, Krucze Skały, miejsce anomalii grawitacyjnej, park przy Lipie Sądowej, Western City, Grota Solna Inhalacyjna, Kolej linowa na Kopę, Alpejski Tor Bobslejowski ALPINE – COASTER, Letni tor saneczkowy „Kolorowa” (najdłuższy w Polsce) oraz skocznie narciarskie: „Orlinek” i „Karpatka”, przy czym aktualnie planuje się rozbiórkę tej ostatniej. Ponadto przez teren Karpacza i w jego najbliższej okolicy przebiega kilkadziesiąt kilometrów szlaków turystycznych połączonych za pomocą dwóch pieszych przejść granicznych. Przez miasto przebiegają także 2 łączniki magistrali rowerowej Liczyrzepa. Wszystkie te odcinki są elementami kilkudziesięciokilometrowej sieci tras rowerowych w regionie Karkonoszy. Karpacz jest także drugim co do wielkości ośrodkiem

narciarstwa w Karkonoszach, w którym przez cały rok odbywa się wiele atrakcyjnych wydarzeń.

2.4.2. STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku 1524 mieszkańców Karpacza posiadało zatrudnienie. Na przestrzeni lat 2008-2014 liczba osób pracujących wykazywała zmienną tendencję. Najmniej osób pracujących (1019 zatrudnionych) odnotowano w 2010 roku, natomiast najwięcej w 2014 roku - 1524. Na przestrzeni analizowanych lat przyrost liczby osób zatrudnionych w gminie wynosi 43,3%. Dane dotyczące liczby mieszkańców Karpacza posiadających zatrudnienie w latach 2008-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tab. 13. Liczba mieszkańców Karpacza posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2008 - 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	1063	1550	1019	1186	1138	1150	1524
Kobiety	665	830	652	766	747	776	889
Mężczyźni	398	720	367	420	391	374	635

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W każdym roku badanego okresu liczba pracujących kobiet przewyższała liczbę zatrudnionych mężczyzn. W 2014 roku pracujące kobiety stanowiły 58,3% ogólnej liczby zatrudnionych na obszarze gminy Karpacz. Na każde 1000 mieszkańców, w 2014 roku w Karpaczu, przypadało 310 osób posiadających zatrudnienie. Dla porównania w powiecie jeleniogórskim wskaźnik ten wynosił 158 osób zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w województwie dolnośląskim – 251 osób, natomiast dla całego kraju 230 osób.

2.4.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARCZEJ

Zdiagnozowane zostały następujące problemy sfery gospodarczej w Karpaczu:

- stosunkowo wysokie zróżnicowanie wielkości wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej dla poszczególnych ulic na terenie Karpacza;
- monofunkcyjność – oparcie rozwoju miasta w dużej mierze na turystyce;

- wyraźne dysproporcje pomiędzy liczbą kobiet a mężczyzn posiadających zatrudnienie;
- obecność placówek, których klienci mogą być dotknięci negatywnymi zjawiskami społecznymi.

2.5. SFERA SPOŁECZNA

Rewitalizacja jest procesem, który koncentruje się przede wszystkim na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym. Z tego też powodu identyfikacja problemów w sferze społecznej ma fundamentalne znaczenie dla programowania procesu rewitalizacji. Podstawowymi wyznacznikami stanu kryzysowego są takie zjawiska społeczne jak: ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie, czy przestępczość, których kumulacja odciska piętno na świadomości mieszkańców, a także w przestrzeni, w której funkcjonują oni na co dzień.

Poruszone w rozdziale kwestie społeczne dotyczą w szczególności uwarunkowań demograficznych rewitalizacji w mieście Karpacz, a także wspomnianych problemów społecznych. Syntezę negatywnych zjawisk zachodzących w sferze społecznej stanowi sumaryczny wskaźnik degradacji, którego metodę szacowania dla poszczególnych ulic również zaprezentowano w przedmiotowym rozdziale. Natężenie zjawisk społecznych przedstawiono za pomocą map, co umożliwiło wskazanie obszarów, charakteryzujących się największą koncentracją problemów.

2.5.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego miasto Karpacz według stanu na dzień 31.12.2014 r. zamieszkiwane było przez 4 921 osób. Porównując liczebność miasta na koniec 2014 roku ze stanem z końca roku 2008, dostrzec można nieznaczny ubytek ludności, na poziomie 1,6%. W każdym roku analizowanego okresu, tj. lat 2008-2014, liczba kobiet znacznie przewyższała liczbę mężczyzn. Na koniec 2014 roku kobiety stanowiły 52,8% ogółu społeczeństwa, mężczyźni natomiast 47,2%. Natomiast współczynnik feminizacji w 2014 roku wynosił 112 kobiet na 100 mężczyzn. Dane na temat liczby mieszkańców Karpacza według płci w latach 2008 – 2014 przedstawia Tab. 14.

Tab. 14. Liczba mieszkańców Karpacza wg płci w latach 2008-2014 (stan na 31.12.2014 r.)

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2008	2686	2318	5004
2009	2675	2304	4979
2010	2687	2358	5045
2011	2657	2342	4999

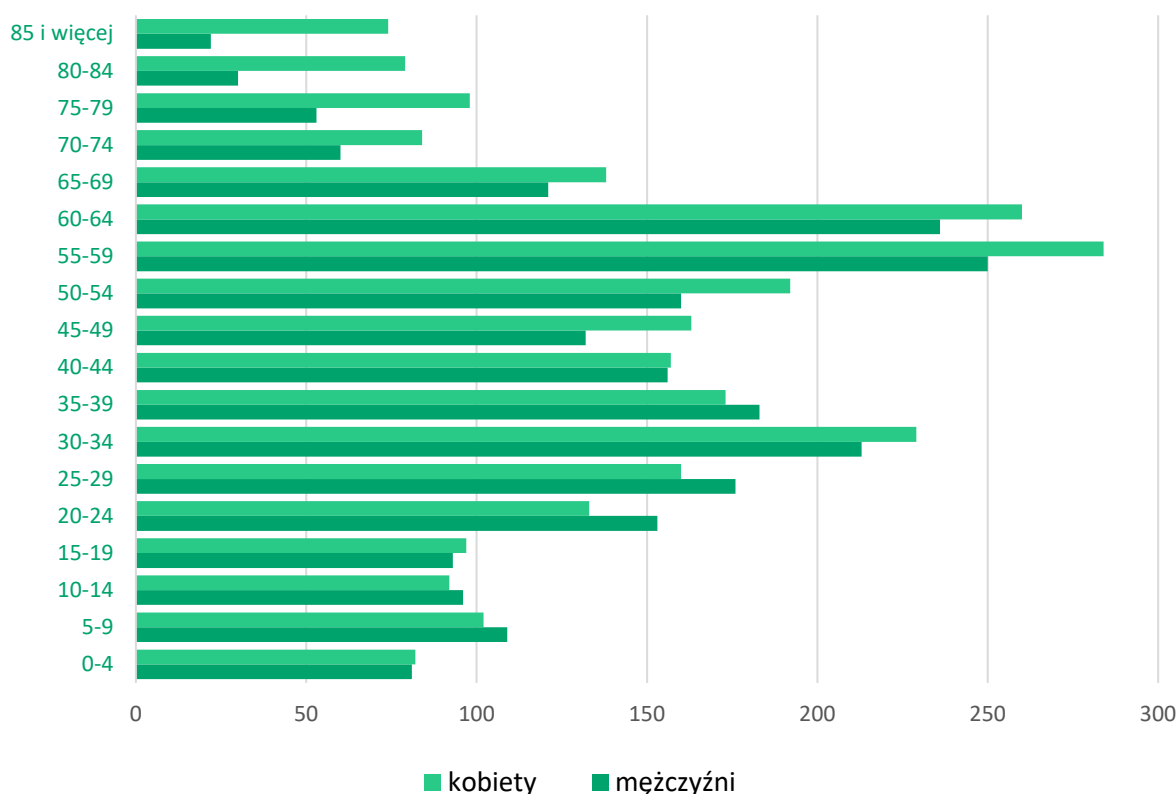

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2012	2665	2342	5007
2013	2634	2334	4968
2014	2597	2324	4921

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura mieszkańców według płci i wieku tworzy piramidę regresywną, charakterystyczną dla społeczności krajów wysokorozwiniętych. Ryc. 8 przedstawia ludność Karpacza według płci i wieku w 2014 roku.

Ryc. 8. Ludność gminy Karpacz według płci i wieku w 2014 roku

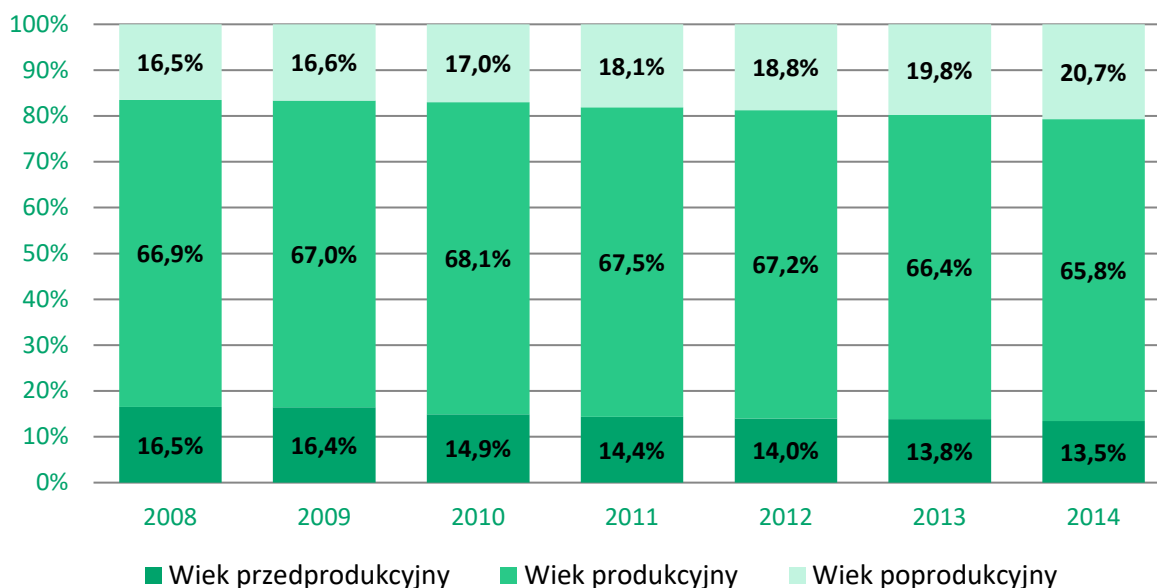
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Poziom urodzeń jest stosunkowo niewielki, natomiast wysoka jest przeciętna długość życia. Starsze grupy wiekowe mają dużą liczebność. W tym typie piramidy widoczna jest jej wąska podstawa, która świadczy o niskim udziale osób w wieku przedprodukcyjnym, spowodowanym niską dietnością. Szeroki środek piramidy, wskazuje na największy udział osób w wieku produkcyjnym. Górna część piramidy, która jest szersza niż w przypadku typu zastojowego, wskazuje na powolny proces starzenia się społeczeństwa. Najliczniejszą grupą wiekową są osoby w przedziale od 55 do 64 lat.

Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego można zauważyć zmiany w udziale poszczególnych grup ekonomicznych w okresie 2008-2014. Na koniec 2014 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 65,8% mieszkańców Karpacza. W analizowanym okresie udział ten zmniejszył się o 1,1 p.p. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 13,5% ogólnej liczby ludności. Widoczny jest wyraźne zmniejszenie się udziału tej grupy na przestrzeni ostatnich 7 lat o 3,1 p.p. Udział osób w wieku poprodukcyjnym miały natomiast udział równy 20,7% i ich udział zwiększył się o 4,2 p.p. w porównaniu z 2008 r. Ze wskazanych wartości wynika niepokojące zjawisko zachodzące w strukturze demograficznej gminy Karpacz w ostatnich latach. Malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wraz z jednoczesnym wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest oznaką starzenia się lokalnej społeczności. Strukturę ekonomicznych grup ludności w Karpaczu przedstawia Ryc. 9.

Ryc. 9. Struktura wg ekonomicznych grup ludności gminy Karpacz wg stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Znaczne tempo starzenia się społeczeństwa Karpacza potwierdza także analiza zmian wartości wskaźników obciążenia demograficznego. W 2008 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało średnio 49 osób w wieku nieprodukcyjnym. W 2014 roku wartość wskaźnika zwiększyła się, bowiem na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały około 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym. W 2008 r. na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 100 osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast w 2014 r. – prawie 154. Zgodnie

z powyższym liczebność grupy osób w wieku poprodukcyjnym była już znacznie większa od liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Starzenie się społeczeństwa Karpacza obrazuje także kształtowanie się wartości wskaźnika liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, którego wartość zwiększyła się z 24,7 w 2008 r. do 31,5 w 2014 r.

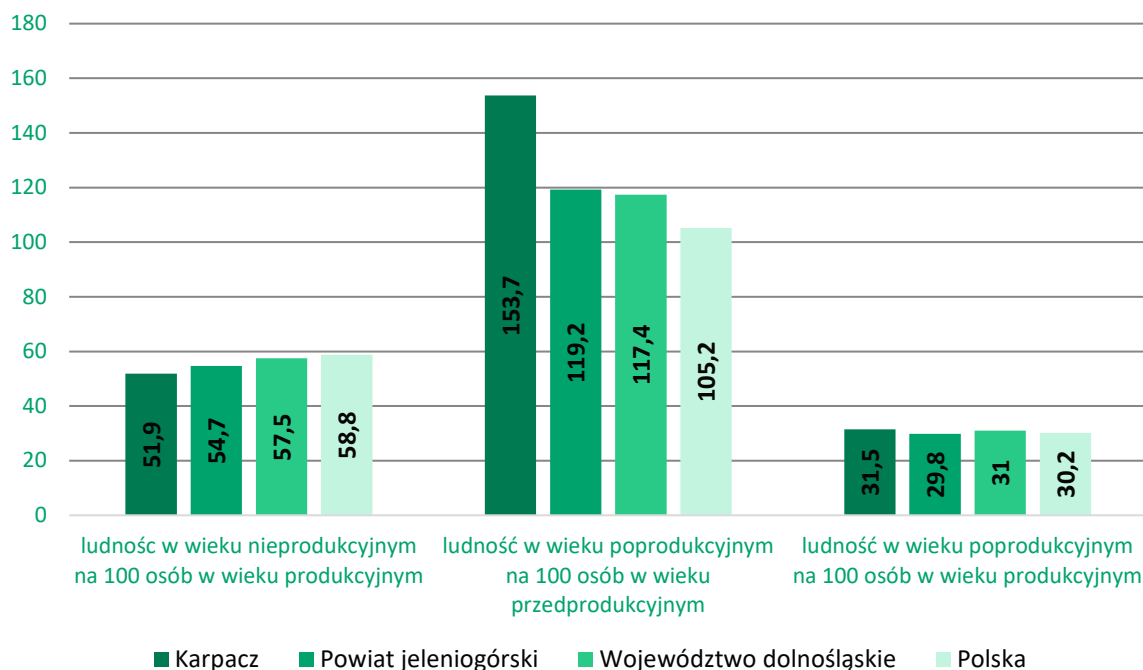
Tab. 15. Wskaźnikami obciążenia demograficznego w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	49,4	49,3	46,8	48,1	48,8	50,6	51,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	100,0	101,1	113,8	125,9	133,8	142,9	153,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	24,7	24,8	24,9	26,8	27,9	29,8	31,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Duże wartości wskaźnika obciążenia demograficznego dla Karpacza są niepokojące, szczególnie z uwagi na fakt, że są one większe niż wartości dla powiatu, województwa i kraju. Jedynie wskaźnik liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wykazuje mniejszą wartość, co wynika jednak z mniejszej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Proces starzenia się społeczeństwa, charakterystyczny dla całego kraju, postępuje w Karpaczu szybciej niż w pozostałych przyjętych do porównania jednostkach. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym dla Karpacza przyjmuje znacznie wyższą wartość niż wartość wskaźnika dla powiatu jeleniogórskiego (o 34,5), dla województwa dolnośląskiego (o 36,3) i dla Polski (o 48,5). Także obciążenie demograficzne osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym jest dla Karpacza wyższe niż dla powiatu (o 1,7 na 100 osób), województwa (o 0,5 na 100 osób) i kraju (o 1,3 na 100 osób). Zestawienie wartości wskaźników obciążenia demograficznego dla Karpacza z wartościami dla powiatu jeleniogórskiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2014 r. prezentuje poniższy wykres.

Ryc. 10. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla Karpacza na tle wskaźników dla powiatu jeleniogórskiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W Karpaczu w 2014 r. zanotowano o 41,3% mniejszą ogólną liczbę urodzeń niż w 2008 r. Zmniejszanie liczby urodzeń nie ma jednak stałej, ciągłej tendencji. W latach 2012 oraz 2013 zanotowano taką samą liczbę urodzeń (36). Pomimo spadku liczby urodzeń w latach 2008-2014, w roku 2009 liczba urodzeń była większa niż w roku 2008. Na przestrzeni badanego okresu liczba zgonów wahała się w granicach od 46 w 2013 r. do 70 w 2014 r.

Tab. 16. Ruch naturalny mieszkańców Karpacza w latach 2008 – 2014

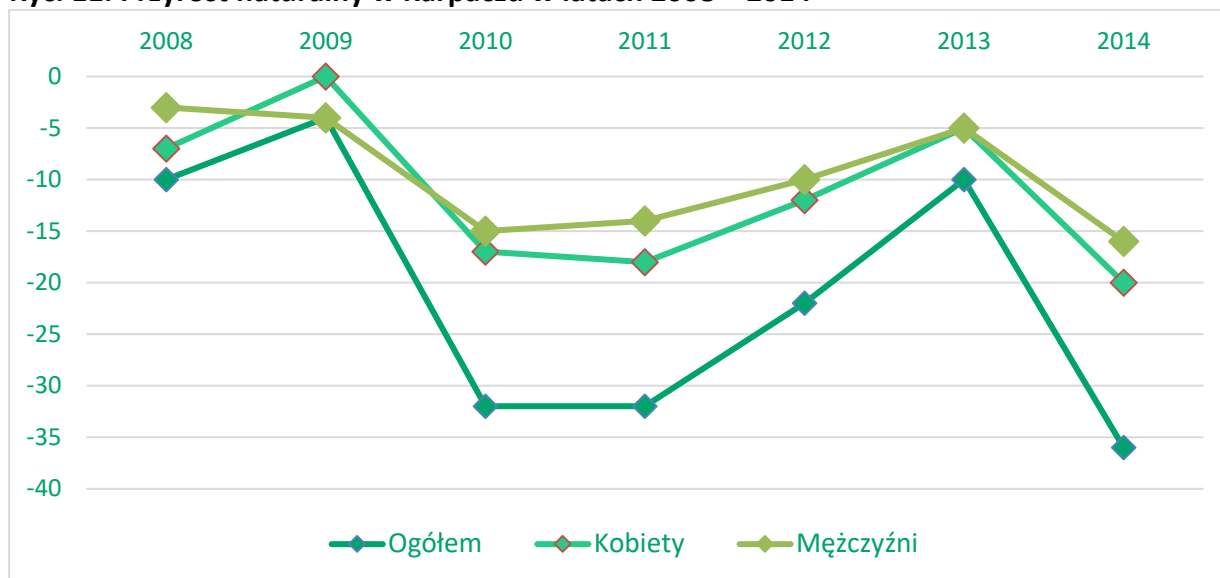
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenie żywe							
Ogółem	58	48	36	28	36	36	34
Kobiety	23	25	21	14	19	18	16
Mężczyźni	35	23	15	14	17	18	18
Zgony							
Ogółem	68	52	68	60	58	46	70
Kobiety	30	25	38	32	31	23	36
Mężczyźni	38	27	30	28	27	23	34
Przyrost naturalny							
Ogółem	-10	-4	-32	-32	-22	-10	-36
Kobiety	-7	0	-17	-18	-12	-5	-20
Mężczyźni	-3	-4	-15	-14	-10	-5	-16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zauważalna jest większa liczba zgonów niż urodzeń, co świadczy o ujemnym przyroście naturalnym. W 2008 roku w Karpaczu liczba zgonów przewyższała o 10 liczbę urodzeń, natomiast w roku 2014 liczba zgonów przewyższyła już o 36 łączną liczbę urodzeń.

Ryc. 11. Przyrost naturalny w Karpaczu w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Kolejnym miernikiem umożliwiającym zbadanie sytuacji demograficznej jest saldo migracji, oznaczające różnicę pomiędzy liczbą zameldowań a wymeldowań. Saldo migracji na przestrzeni ostatnich siedmiu lat w gminie Karpacz charakteryzowało się zmiennymi wartościami. W analizowanym okresie tylko w roku 2012 odnotowano dodatnie saldo migracji, które wynosiło wówczas 28 i w stosunku do przedstawionych wartości ujemnych na przestrzeni lat, było bardzo wysokie. Pozostałe lata charakteryzują się stosunkowo niewysokimi, ujemnymi wartościami salda migracji. Największą różnicę pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań odnotowano w 2014 roku, w którym o 25 osób więcej zdecydowało się Karpacz opuścić niż zasiedlić.

W latach 2008-2014 największą liczbę zameldowań w Karpaczu stanowiły zameldowania z innych miast i stanowią 66,5% ogólnej liczby zameldowań. Udział zameldowań ze wsi wynosi 29,6%, natomiast najmniejszy udział wynoszący 3,9% mają zameldowania z zagranicy. Tak jak w przypadku zameldowań, najczęściej wybieranym kierunkiem osób decydujących się opuścić Karpacz były inne miasta - 56%, ale również duża część osób przesiedlających się (41,3%) za miejsce swojego pobytu obrała wieś. Na przestrzeni lat 2008 – 2014 możemy zaobserwować przyrost liczby osób wybierających na miejsce

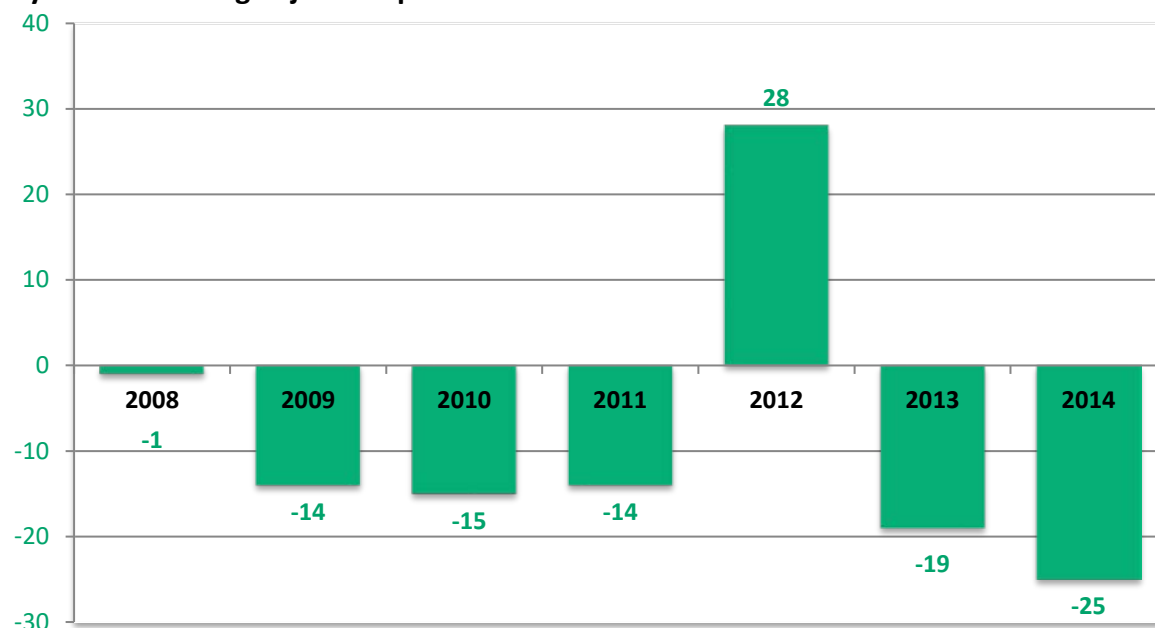
zamieszkania wieś i tym samym spadek liczy osób decydujących się na pobyt w mieście. Najmniejszy udział w ogólnej liczbie wymeldowań stanowią wymeldowania za granicę, których udział wynosi 2,7%.

Tab. 17. Migracje ludności w Karpaczu w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	81	66	68	66	98	62	49
Zameldowania z miast	51	46	46	36	71	50	26
Zameldowania ze wsi	24	16	22	29	24	10	20
Zameldowania z zagranicy	6	4	0	1	3	2	3
Wymeldowania ogółem	82	80	83	80	70	81	74
Wymeldowania do miast	50	41	45	51	39	46	36
Wymeldowania na wieś	32	38	31	28	29	31	38
Wymeldowania za granicę	0	1	7	1	2	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ryc. 12. Saldo migracji w Karpaczu w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

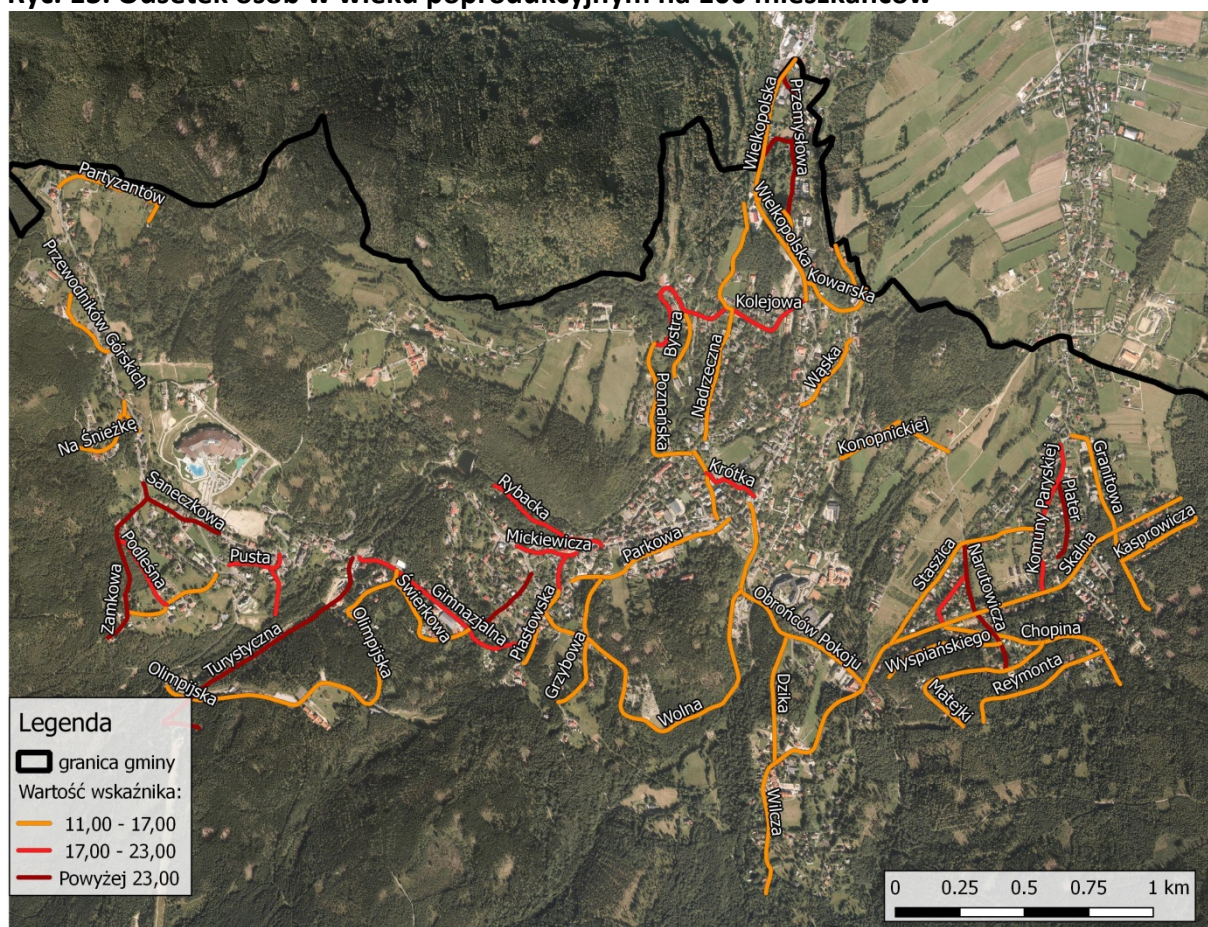
Analiza kształtowania się salda migracji jest stałym elementem poprzedzającym planowanie polityki rozwojowej miasta. Wskaźnik ten bowiem odzwierciedla między innymi sposób w jaki miasto postrzegane jest przez aktualnych i przyszłych mieszkańców. Dodatkowo saldo migracji występuje w miastach funkcjonujących w świadomości społecznej jako atrakcyjne i funkcjonalne, zapewniające dogodne warunki życia. Bardzo duże znaczenie ma zatem podejmowanie inicjatyw zmierzających do ciągłego rozwoju miasta, poprawy jego

wizerunku wśród mieszkańców, a także wśród osób szukających atrakcyjnego miejsca do zamieszkania. Do osiągnięcia tych celów przyczyni się realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w niniejszym dokumencie.

Wskaźnikiem obrazującym problem, jakim są niekorzystne trendy demograficzne jest odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców. W Karpaczu, podobnie jak w całej Polsce zachodzą przemiany demograficzne, dotyczące starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to cechuje się wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej strukturze ludnościowej.

Ryc. 13. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne.

Na zjawisko starzenia się ludności pośrednio mają również wpływ czynniki takie jak: poziom zamożności społeczeństwa, obowiązujący model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom pomocy społecznej i ochrony zdrowia, polityka społeczna państwa, a także wykształcenie społeczeństwa. Przemiany te skutkują zmniejszaniem się udziału osób młodych (0-17 lat) i wzrostem osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców.

W Karpaczu odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wynosi 11,82. Wskaźnik ten przyjmuje wysokie wartości na następujących ulicach: Zamkowej (42,86), Turystycznej (33,33), Żeromskiego (25,00), Saneczkowej (24,44), Emilii Plater (23,53), Narutowicza (23,33), Przemysłowej (23,08), Podleśnej (22,22), Gimnazjalnej (20,00), Grottgera (20,00), Krótkiej (20,00) oraz Mickiewicza (17,81).

2.5.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna należy do zadań jednostek samorządu terytorialnego. Według ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 960) pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Wśród form pomocy społecznej wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje świadczeń: pieniężne i niepieniężne. Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczają kryterium dochodowego, ustalanego na podstawie progu interwencji socjalnej. Udzielanie świadczeń niepieniężnych z kolei nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od zdiagnozowania występowania sytuacji, która stanowi uzasadnienie dla udzielenia pomocy w danej formie. Dane na temat liczby osób i rodzin w Karpaczu korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2012-2014 prezentuje Tab. 18.

Tab. 18. Liczba osób i rodzin w Karpaczu korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2008-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinie						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	106	97	105	104	101	80	82	296	169	218	211	198	158	155
Sieroctwo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	5	5	6	10	7	7	6	5	5	6	11	7	13
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	8	14	12	11	11	7	60	34	63	52	48	45	28
Bezrobocie	97	92	88	86	79	62	69	203	212	220	210	191	162	168
Niepełnosprawność	56	72	58	50	46	40	50	89	118	98	79	73	62	87
Długotrwała lub ciężka choroba	83	55	61	77	86	78	76	131	90	72	119	130	117	116
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,	51	25	33	34	32	25	16	161	41	83	125	114	103	67

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinie						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w tym rodziny wielodzietne	4	6	9	6	9	10	6	22	32	46	35	52	57	33
Przemoc w rodzinie	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3	3	0	0
Alkoholizm	21	20	21	26	38	23	25	40	32	40	45	62	37	43
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	2	2	3	0	4	5	2	4	3	4	0	7
zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu.

Według danych MOPS w Karpaczu mieszkańcy miasta w okresie I-III 2016 roku korzystali z pomocy społecznej z następujących powodów: ubóstwo (147 osób), potrzeba ochrony macierzyństwa (16 osób), bezrobocie (55 osób), długotrwała lub ciężka choroba (69 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (32 osoby). W okresie I-III 2016 roku z zasiłków pomocy społecznej korzystało 164 mieszkańców Karpacza (98 rodzin). Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w tym okresie wynosiła 322 112 zł. Duża liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej świadczy o występowaniu licznych problemów na danym obszarze i negatywnie wpływa także na inne sfery (zwłaszcza techniczną i przestrzenno-funkcjonalną).

Tab. 19. Wsparcie udzielone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2008 - 2014

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
pieniężne	183	174	140	135	137	140	139
rzeczowe	0	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	20	21	22	31	31	29	27
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0
Forma pomocy	Liczba rodzin						
praca socjalna	183	130	81	191	256	198	199
zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności	32	30	27	31	39	32	39
opłaty za DPS	5	5	4	5	7	5	8

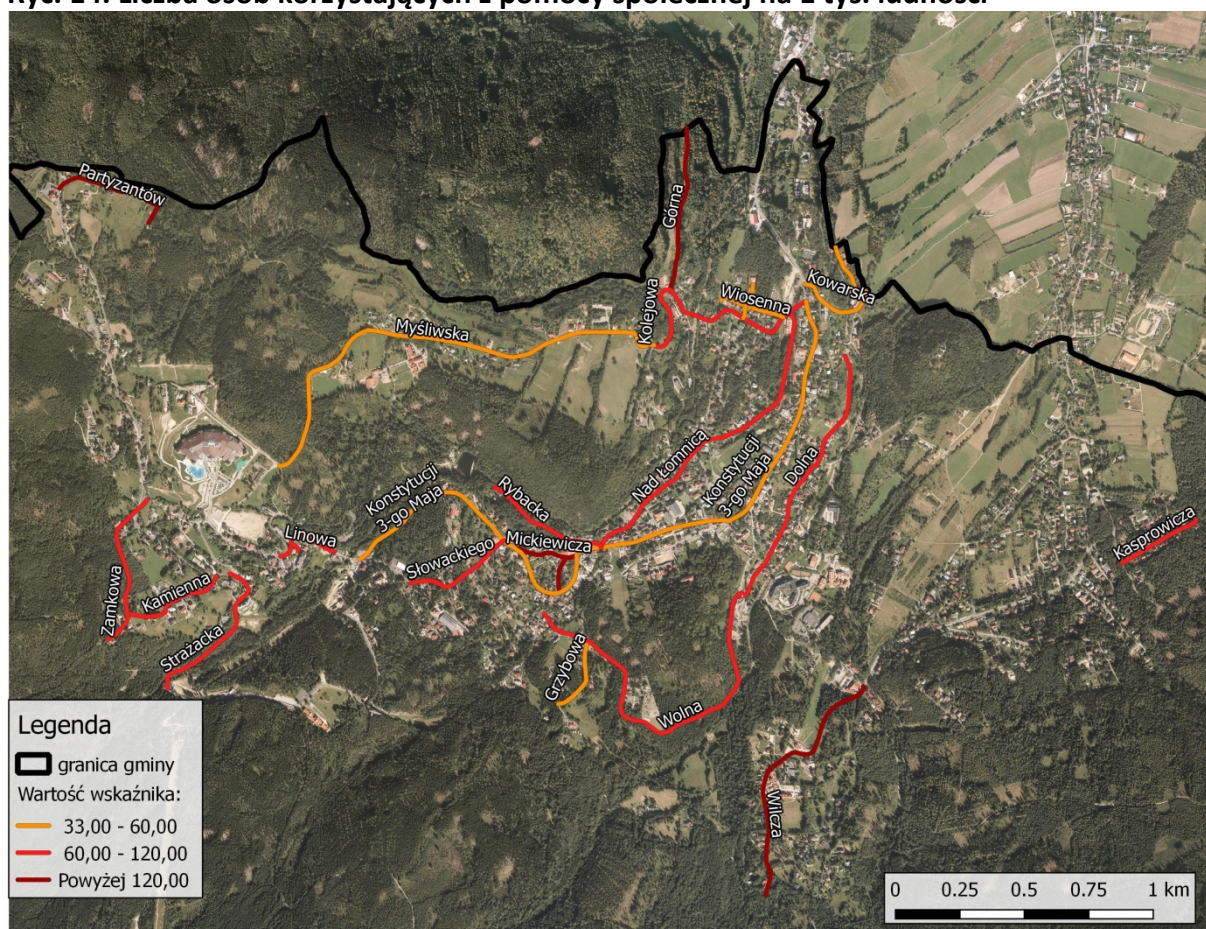
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu.

W latach 2008-2009 zmalała liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne (spadek o 24,0%). Liczba osób, korzystających z usług opiekuńczych wzrosła o 7 osób (35%). Zmalała również liczba rodzin, korzystających z pracy socjalnej (wzrost o 8,7%).

Poziom ubóstwa wśród mieszkańców Karpacza określają 2 wskaźniki. Pierwszym z nich jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności. Dla Karpacza wskaźnik ten przyjmuje wartość 33,72, a najwyższe wartości przyjmuje dla następujących ulic: Górna (285,71), Wilcza (215,69), Partyzantów (193,55), Mickiewicza (178,08), Kamienna (116,28), Strażacka (107,14), Linowa (86,96) oraz Dolna (83,87).

Ryc. 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności

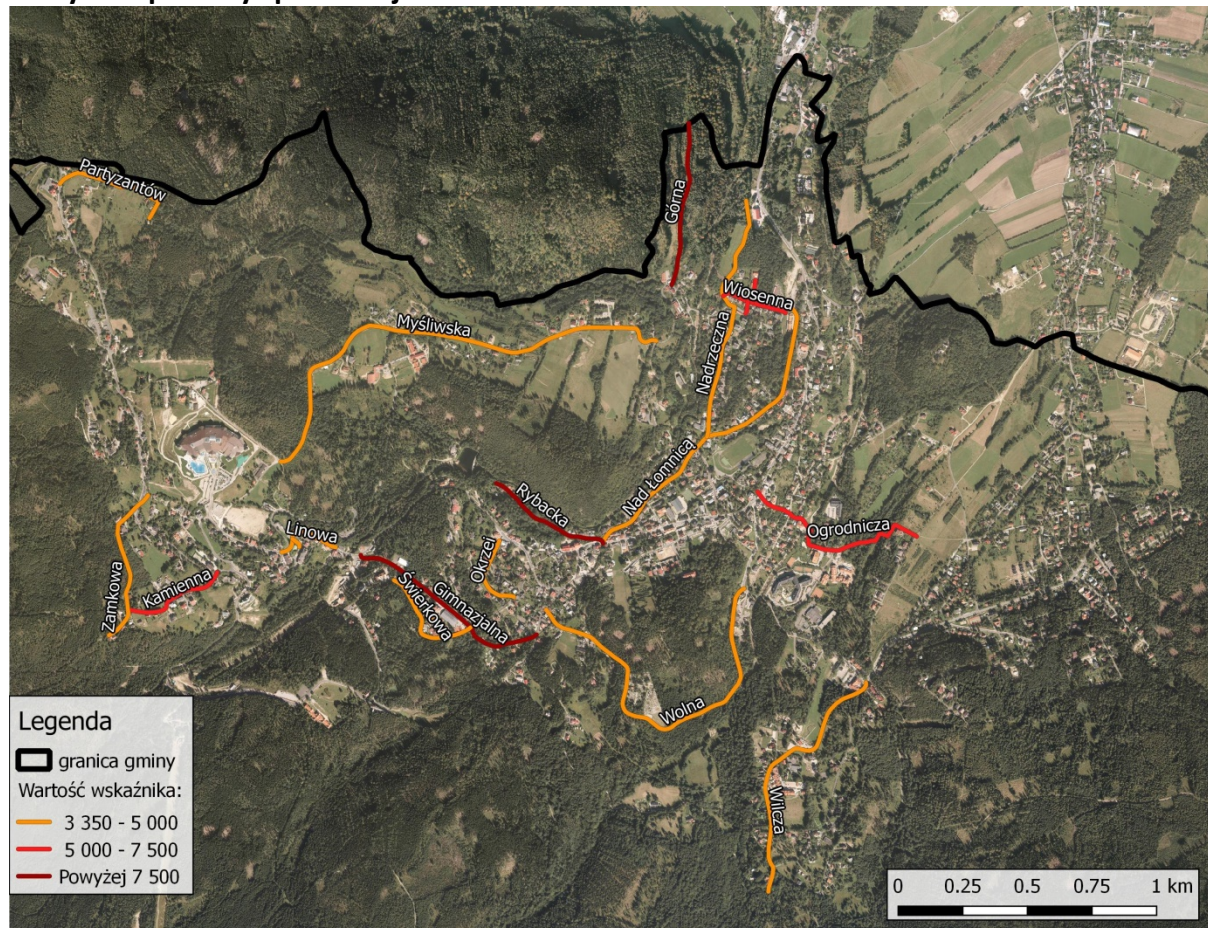

Źródło: Opracowanie własne.

Drugi wskaźnik to suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, która korzysta z pomocy społecznej. Dla miasta Karpacza wskaźnik ten przyjmuje wartość 3363,02 zł. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano na ulicach: Rybackiej (17764,43 zł), Gimnazjalnej (7707,00 zł), Górnej (7525,56 zł), Ogrodniczej (6044,00 zł),

Kamiennej (5418,45 zł), Wiosennej (5413,73 zł), Zamkowej (4899,00 zł), Okrzei (4747,00 zł), Nadrzecznej (4568,27 zł), Wolnej (4489,00 zł) oraz Partyzantów (4452,69 zł).

Ryc. 15. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, która korzysta z pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne.

2.5.3. BEZROBOCIE

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu wynika, że największą grupą osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, która zmusza je do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, stanowią osoby bezrobotne. Brak pracy co najmniej jednego członka rodziny powoduje trudną sytuację życiową w 69 rodzinach. Z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2014 roku skorzystało 168 osób. W okresie I-III 2016 r. z powodu bezrobocia MOPS w Karpaczu udzielił wsparcia 55 osobom.

Tab. 20. Bezrobotni w Karpaczu w latach 2008-2015

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani według płci								
Ogółem	171	270	324	296	270	244	195	158
Kobiety	100	130	157	145	124	121	86	59
Mężczyźni	71	140	167	151	146	123	109	99
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci								
Ogółem	5,1	8,1	9,4	8,8	8,0	7,4	6,0	b.d
Kobiety	5,9	7,8	9,2	8,7	7,5	7,6	5,6	b.d
Mężczyźni	4,3	8,4	9,6	8,8	8,5	7,2	6,4	b.d

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2015 roku w Karpaczu bez pracy pozostawało 158 osób chcących i mogących podjąć zatrudnienie. Wśród osób nieposiadających zatrudnienia dominują mężczyźni, którzy stanowią 62,6% ogółu bezrobotnych. Dane na temat bezrobocia w Karpaczu w latach 2008-2015 prezentuje Tab. 20.

Działania planowane w ramach procesu rewitalizacji w sposób szczególny powinny być ukierunkowane na wsparcie osób posiadających status osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy tej należą: bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni bez doświadczenia i kwalifikacji, bezrobotni z niepełnosprawnością. Osobom długotrwale pozostającym bez zatrudnienia bardzo trudno jest ponownie podjąć pracę. Przedłużający się okres pozostawania bez pracy może skutkować spadkiem motywacji, obniżeniem poczucia własnej wartości, a nawet depresją, dlatego też społeczny wymiar procesu rewitalizacji powinien koncentrować się m.in. na stworzeniu korzystnych warunków do przywrócenia aktywności zawodowej długotrwale bezrobotnych. Osoby bezrobotne z wykształceniem podstawowym są w szczególnej trudnej sytuacji na rynku pracy. Obecnie jednym z podstawowych kryteriów branych pod uwagę przez pracodawców w procesie rekrutacji jest wykształcenie. Należy zatem wnioskować, iż podjęcie działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych, organizowanie kursów, szkoleń i praktyk przyuczających, a także zwiększanie poziomu wykształcenia mieszkańców, zdecydowałoby poprawę sytuacji na rynku pracy.

Działania rewitalizacyjne muszą być także ukierunkowane na pomoc osobom niepełnosprawnym. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że potrzeby osób

z niepełnosprawnością to nie tylko potrzeba dostępu do pracy, ale również potrzeba usuwania wszelkich niedogodności, barier i trudności w codziennym funkcjonowaniu, w dostępie do usług publicznych, w dostępie do życia społecznego czy kulturalnego. Usuwanie takich barier, wprowadzanie systemowych, organizacyjnych i infrastrukturalnych ułatwień w codziennym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, powinno być jednym z celów stawianych przed planowanym w Karpaczu procesem rewitalizacji.

Bardzo częstym powodem wystąpienia trudnej sytuacji życiowej, skutkującej koniecznością zwrócenia się o pomoc społeczną jest ubóstwo. Przyczyną ubóstwa najczęściej jest bezrobocie. Może też być spowodowane mentalnością ludzi, którzy często nawiązują do tzw. dobrobytu poprzedniego systemu i tym samym przyjmują postawę roszczeniową. Tego typu osoby wykazują dużą bierność, pasywność, która pozwala na utrzymywanie się wyłącznie ze środków pomocy społecznej. Ze zjawiskiem bezrobocia oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne takie jak alkoholizm i narkomania, które bardzo często współwystępują również z ubóstwem. Problem ubóstwa często jest przyczyną wielu innych zjawisk, takich jak marginalizacja czy wykluczenie społeczne.

W celu charakterystyki zjawiska bezrobocia w Karpaczu oraz identyfikacji istniejących problemów z tym związanych wykorzystano 4 wskaźniki:

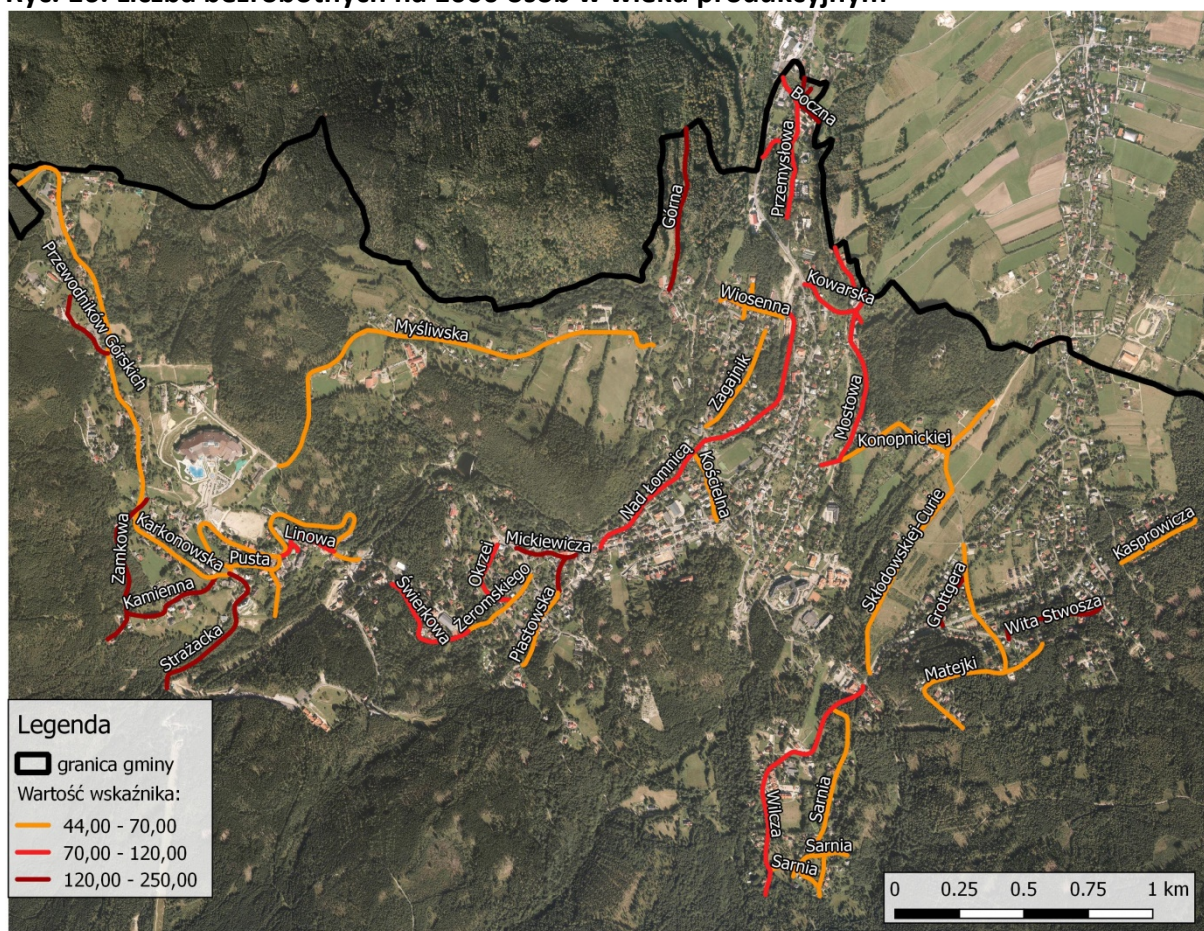
- Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;
- Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;
- Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych;
- Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców.

Wysoki wskaźnik bezrobocia oprócz negatywnych skutków społecznych ma wpływ także na pozostałe sfery funkcjonowania miasta, w szczególności techniczną i przestrzenno-funkcjonalną (w zakresie stanu technicznego budynków i infrastruktury). Bezrobocie jest negatywnym zjawiskiem pod względem ekonomicznym, a także społecznym. Wysokie bezrobocie ma negatywny wpływ na rozwój obszarów oraz prowadzi do rozwoju negatywnych zjawisk społecznych. Utrata pracy skutkuje pogorszeniem sytuacji materialnej osób bezrobotnych oraz obniżeniem stopy życiowej, co w dłuższej perspektywie może doprowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wartość wskaźnika liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym dla Karpacza wynosi 44,82. Wskaźnik prezentujący liczbę osób bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym przyjmuje

najwyższe wartości na następujących ulicach: Wita Stwosza (250,00), Bocznej (222,22), Górnej (166,67), Mickiewicza (148,94), Grottgera (142,86), Kamiennej (142,86), Zamkowej (142,86), Strażackiej (136,36), Przewodników Górskich (133,33), Świerkowej (120,00) oraz Mostowej (111,11).

Ryc. 16. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym

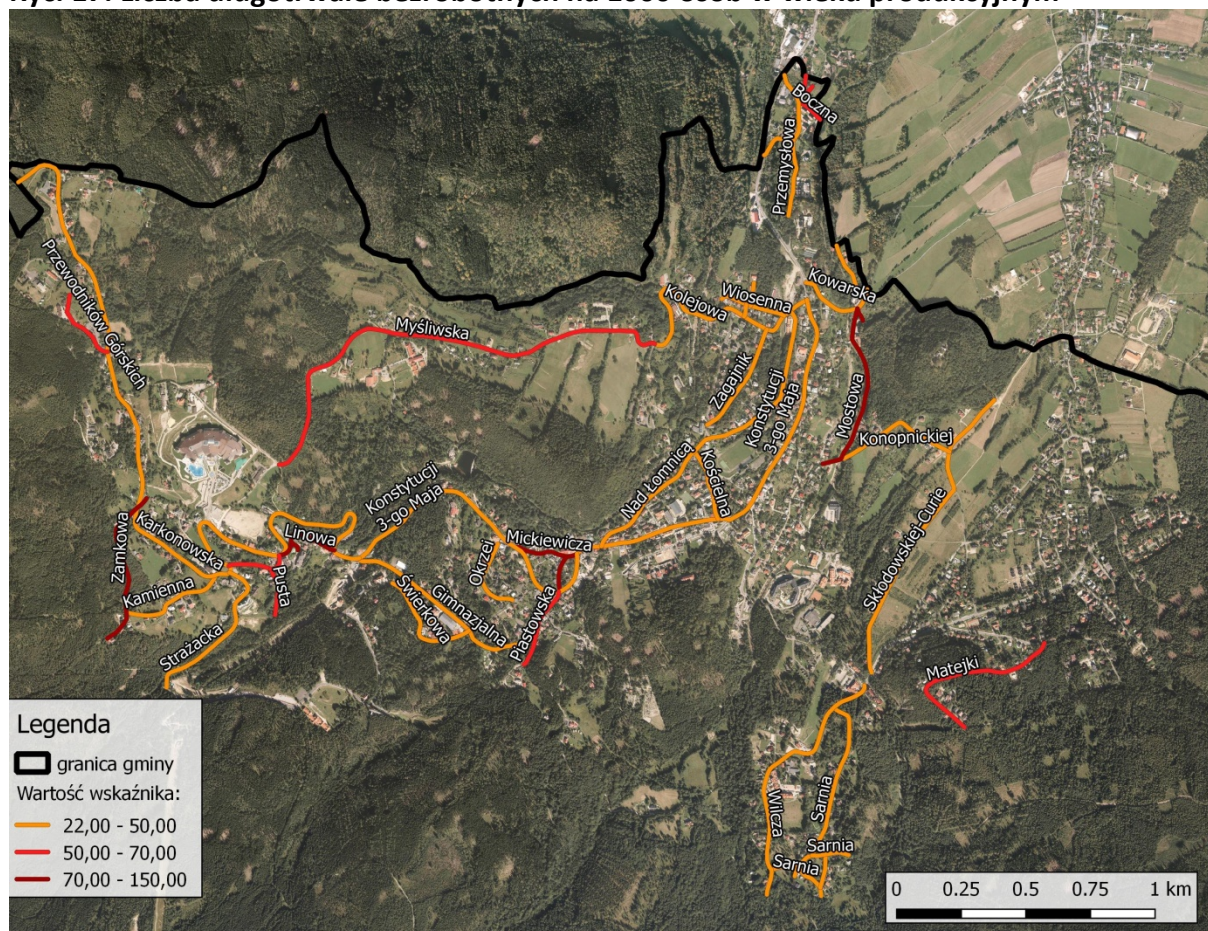

Źródło: Opracowanie własne.

Drugim wskaźnikiem obrazującym wysoki poziom bezrobocia w Karpaczu jest liczba długotrwale bezrobotnych przypadających na 1000 osób w wieku produkcyjnym. Osoba długotrwale bezrobotna to osoba pozostająca bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Długotrwale bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym, skutkującym nawarstwianiem się problemów wśród osób nim dotkniętych. Osoby długotrwale bezrobotne są nieprzystosowane do rytmu pracy oraz mają niski poziom motywacji. Wartość wskaźnika dla miasta wynosi 22,55. Ulicami o największym natężeniu przedmiotowego zjawiska są: Zamkowa (142,86), Mostowa (111,11), Mickiewicza (85,11), Linowa (73,17), Pusta (66,67), Przewodników Górskich (66,67), Matejki (62,50), Myśliwska (51,72), Boczna (55,56) oraz Piastowska (52,63).

Ryc. 17. Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym

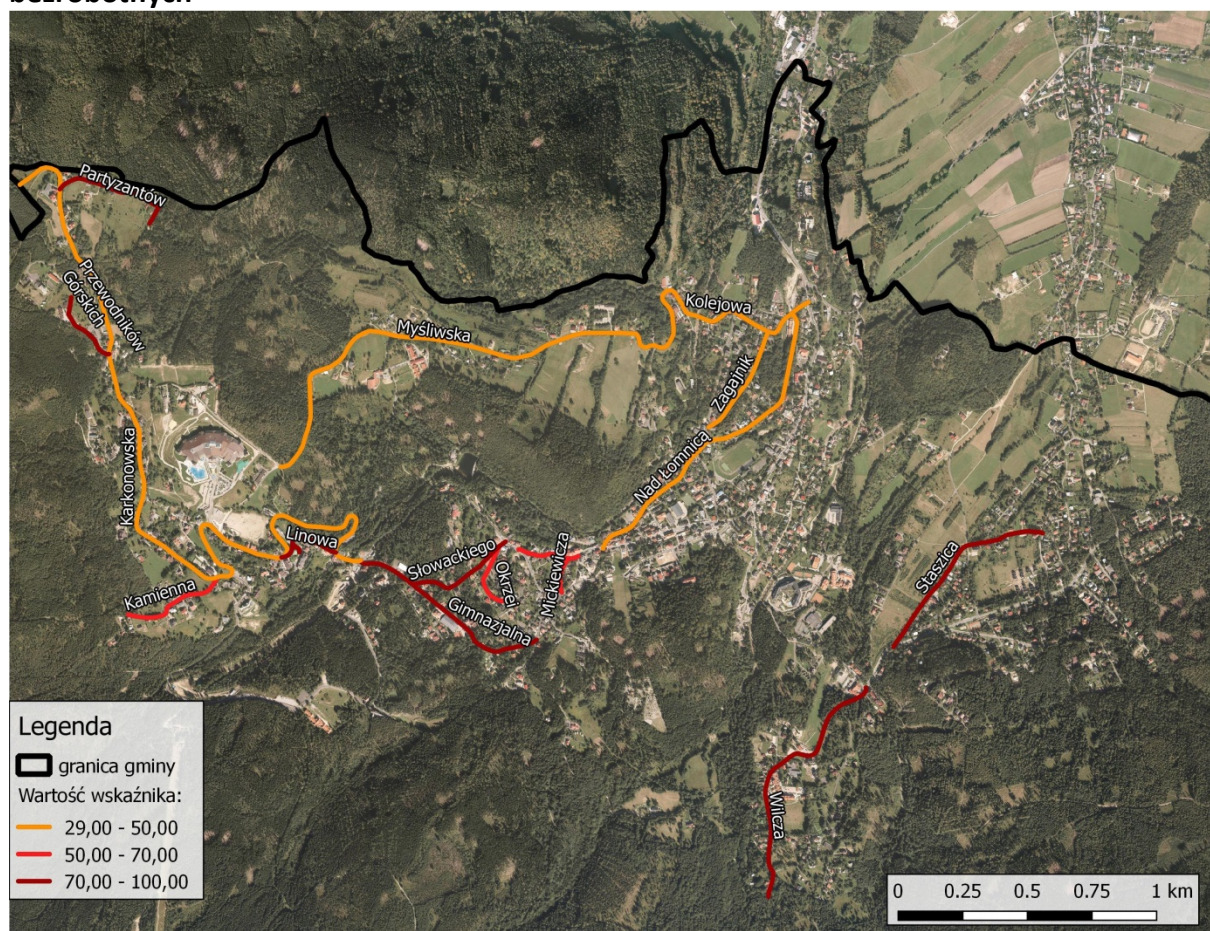

Źródło: Opracowanie własne.

Jedną z głównych przyczyn powstawania długotrwałego bezrobocia jest niski poziom wykształcenia, a także brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych. Osoby o niskim poziomie wykształcenia nie są elastyczne na rynku pracy, dlatego nie mogą podjąć stabilnego zatrudnienia. Wskaźnikiem obrazującym to zjawisko jest liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 bezrobotnych. Wartość przedmiotowego wskaźnika dla Karpacza wynosi 29,81. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano na następujących ulicach: Gimnazjalna (100,00), Partyzantów (100,00), Przewodników Górskich (100,00), Słowackiego (100,00), Staszica (100,00), Wilcza (100,00), Linowa (75,00), Kamienna (60,00), Okrzei (60,00) oraz Mickiewicza (57,14).

Ryc. 18. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych

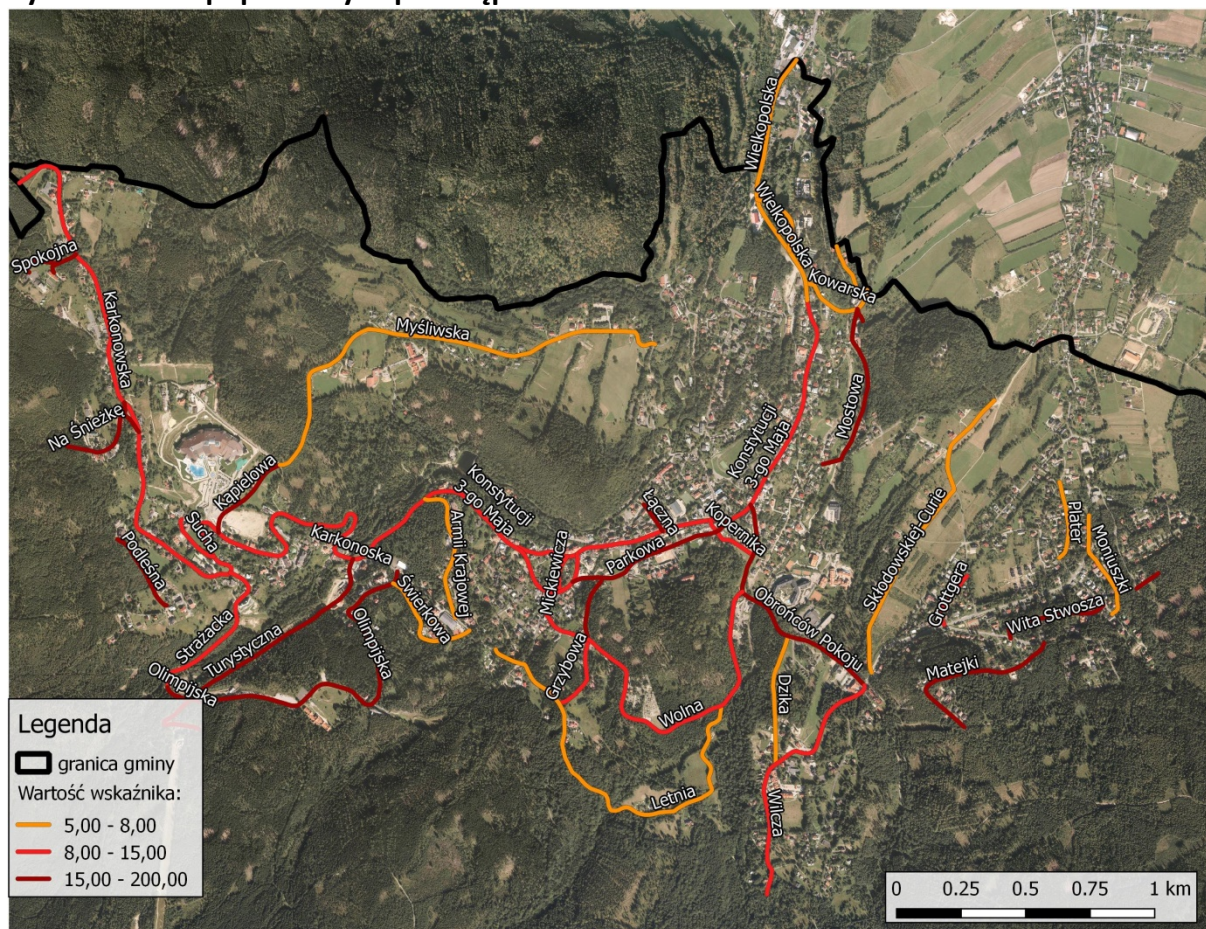

Źródło: Opracowanie własne.

Jednym ze skutków bezrobocia i ubóstwa może być przestępczość. Miernikiem poziomu przestępczości jest liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców. Duża liczba przestępstw negatywnie oddziałuje na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Ponadto przestępstwa mają negatywny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną obszaru. Średnia liczba przestępstw w Karpaczu w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 5,63. Wskaźnik ten przyjmuje najwyższe wartości na ulicach: Łączna (200,00), Obrońców Pokoju (111,11), Kąpielowa (33,33), Podleśna (33,33), Wita Stwosza (33,33), Na Śnieżkę (31,25), Przerwy – Tetmajera (25,00), Spokojna (25,00), Mostowa (22,22), Matejki (19,23), Olimpijska (18,92), Parkowa (17,95), Turystyczna (16,67), Strażacka (14,29), Grzybowa (11,11), Sucha (11,11).

Ryc. 19. Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne.

2.5.4. PRZEMOC W RODZINIE

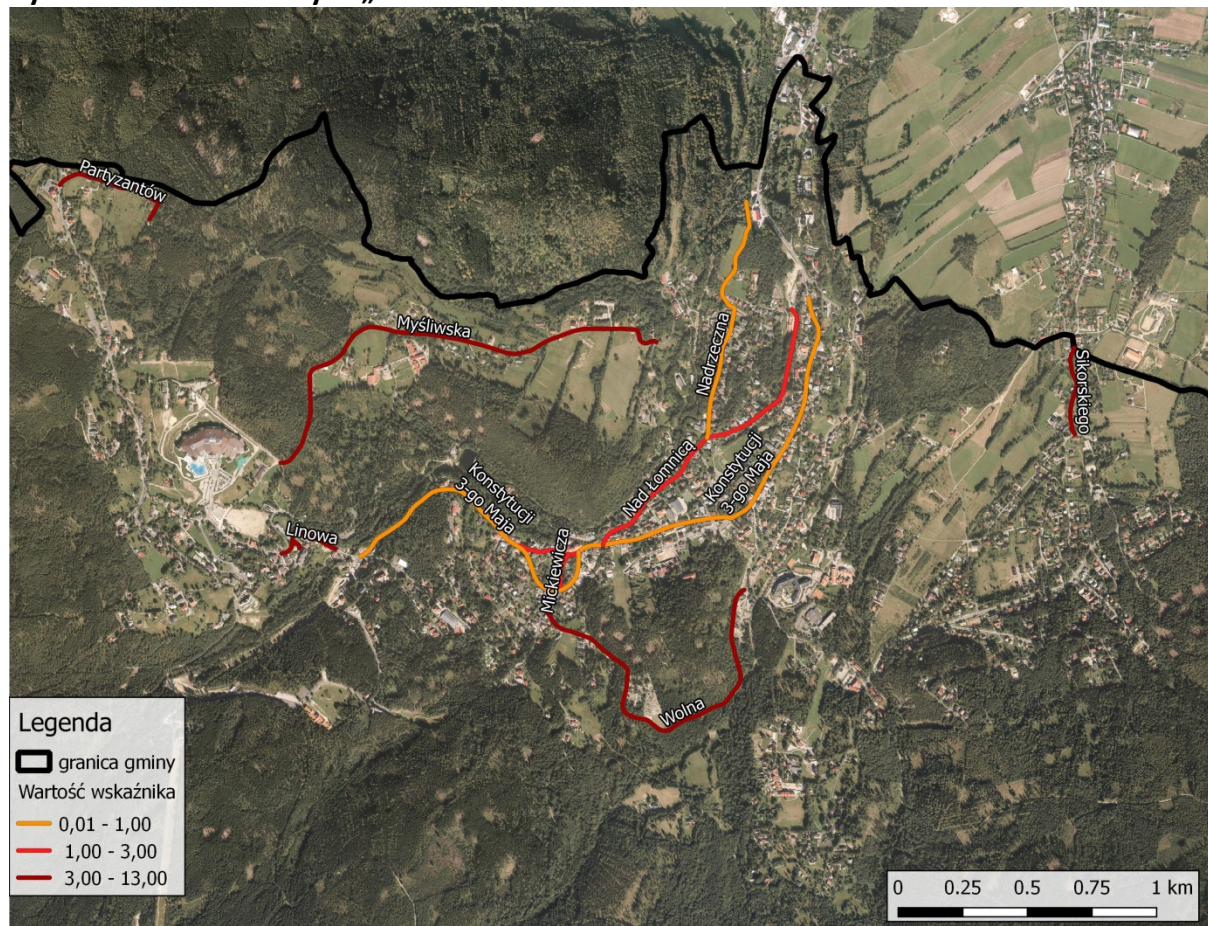
Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Przemoc doznana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Szczególnie dramatyczne skutki przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne zmiany, które mogą negatywnie wpłynąć na ich dorosłe życie.

„Niebieska Karta” to procedura; ogół czynności podejmowanych w sytuacji podejrzenia istnienia przemocy w rodzinie. Podmiotami uprawnionymi do wszczynania procedury „Niebieska Karta” są przedstawiciele: policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wyszczególniony katalog podmiotów wskazanych jako uprawnione do wszczęcia procedury oznacza, że przedstawiciele innych podmiotów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. kuratorzy, organizacje pozarządowe, prokuratorzy) nie mają możliwości uruchamiania tej

procedury. Wszczęcie procedury „Niebieska Karta” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Ryc. 20. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne.

Wskaźnikiem obrazującym zjawisko przemocy w Karpaczu jest liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla miasta przyjmuje wartości 0,56. Największymi wartościami badanego wskaźnika charakteryzują się następujące ulice: Partyzantów (12,90), Linowa (6,52), Wolna (4,65), Sikorskiego (3,80), Myśliwska (3,37), Mickiewicza (1,28) oraz Nad Łomnicą (1,18).

2.5.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ

Do głównych problemów Karpacza w sferze społecznej, zidentyfikowanych w wyniku przeprowadzonej analizy, należą:

- rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;

- zwiększające się obciążenie demograficzne; starzenie się społeczeństwa;
- większe wartości wskaźników obciążenia demograficznego w porównaniu z wartościami dla: powiatu jeleniogórskiego, województwa dolnośląskiego i Polski;
- niekorzystne prognozy demograficzne;
- ujemny przyrost naturalny w siedmiu ostatnich latach;
- ujemne saldo migracji;
- ubóstwo będące główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej;
- "dziedziczenie biedy" i uzależnienie rodzin od pomocy społecznej;
- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów;
- brak dostępu do obiektów i terenów dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- występowanie długotrwałego bezrobocia oraz osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym;
- problem przestępczości związany z występującym dużym ruchem turystycznym, zlokalizowanym w poszczególnych obszarach miasta.

2.5.6. SYNTETYCZNE UJĘCIE NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA – SUMARYCZNY WSKAŹNIK DEGRADACJI

W celu wyznaczenia obszarów odznaczających się największym nawarstwieniem i natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej opracowano miernik, uwzględniający wartości wszystkich badanych uprzednio wskaźników społecznych w odniesieniu do ulic. Nosi nazwę **Sumarycznego Wskaźnika Degradacji** i w celu oszacowania jego wartości postępowano zgodnie z poniższą procedurą:

1. Utworzona została macierz informacji geograficznej z przyporządkowanymi każdej z ulic wartościami ośmiu badanych wskaźników. W celu zapewnienia przejrzystości zastosowano następujące oznaczenia wskaźników:

W₁ - liczba osób bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;

W₂ - liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;

W₃ – liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych;

W₄ - liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców;

W₅ – suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej;

W_6 – liczba stwierdzonych przestępstw na 100 mieszkańców;

W_7 – liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców;

W_8 – liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców.

2. Następnie dokonano **standaryzacji** wskaźników, w celu doprowadzenia ich do postaci sumowalnej. W tym celu wyznaczono **średnią arytmetyczną** (\bar{w}_i) oraz **odchylenie standardowe populacji** (σ_i) wartości każdego wskaźnika w oparciu o poniższe wzory:

$$\bar{w}_i = \frac{\sum w_i}{n}, \quad \sigma_i = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (w_i - \bar{w}_i)^2}{n}},$$

gdzie:

w_i – wartość i -tego wskaźnika

n – liczba wartości i -tego wskaźnika (populacja)

Z uwagi na fakt, że wszystkie z wykorzystanych wskaźników społecznych są **stymulantami**³, standaryzacji dokonano w oparciu o następującą formułę:

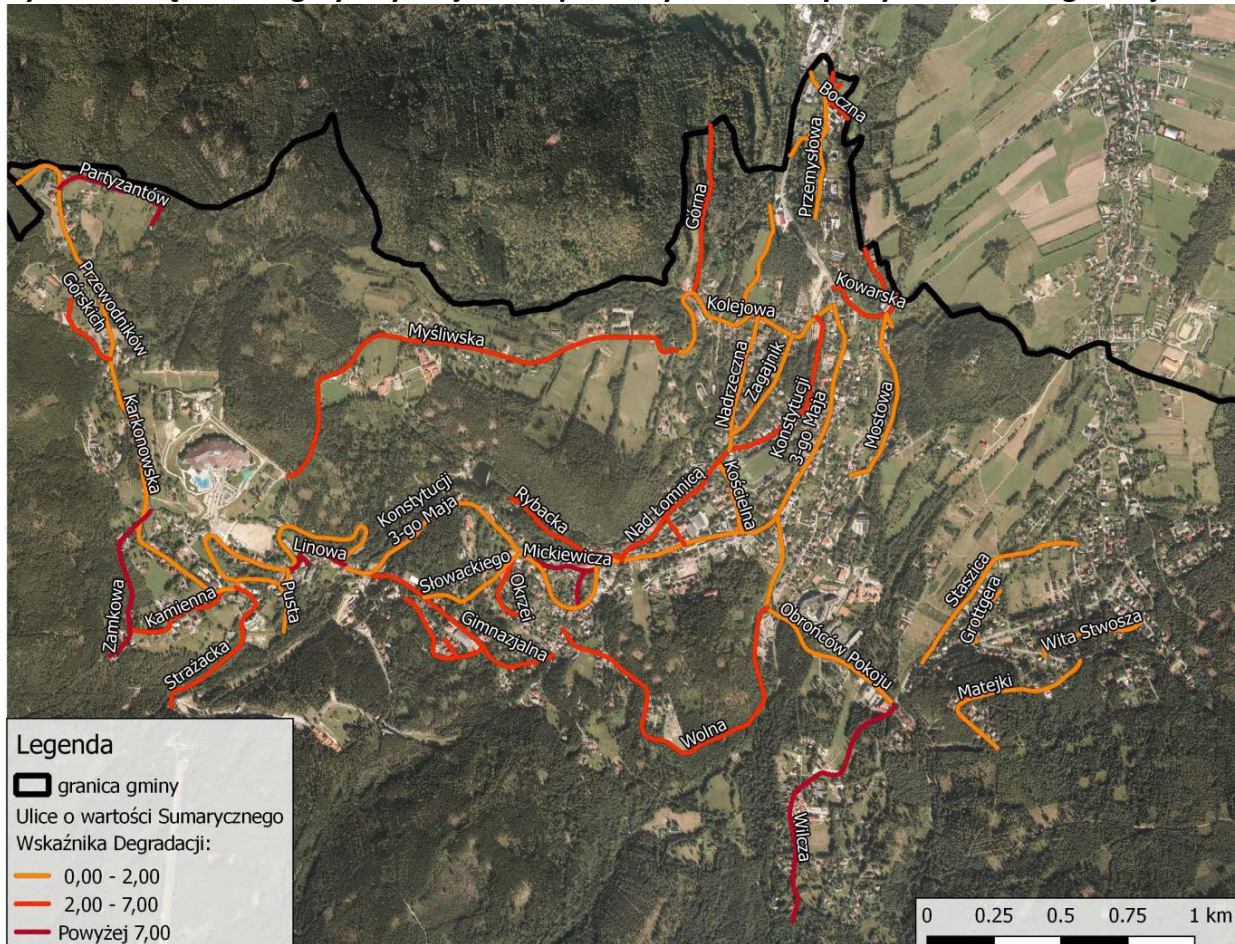
$$z_i = \frac{w_i - \bar{w}_i}{\sigma_i},$$

gdzie z_i oznacza standaryzowaną wartość i -tego wskaźnika. **Sumaryczny wskaźnik degradacji to suma standaryzowanych wartości wskaźników oszacowanych dla danej jednostki analitycznej (ulicy)**. Uzyskane wartości sumarycznego wskaźnika degradacji naniesiono następnie na mapę. Ulicami o najwyższej wartości sumarycznego wskaźnika degradacji są: Partyzantów (13,04), Zamkowa (11,00), Mickiewicza (10,63), Linowa (8,86), Wilcza (8,55), Kamienna (6,09), Gimnazjalna (6,03), Górna (5,80), Rybacka (5,69), Przewodników Górskich (4,93), Strażacka (3,88), Myśliwska (3,80), Nad Łomnicą (3,52), Okrzei (2,66), Wolna (2,68), Łączna (2,43), Kowarska (2,36), Boczna (2,16), Świerkowa (2,06), Słowackiego (1,63), Kolejowa (1,57), Mostowa (1,54), Staszica (1,27). Poniższa mapa prezentuje ulice, na której sumaryczny wskaźnik degradacji przyjął wartości powyżej 0.

³ **Stymulanta** to zmienna, której rosnąca wartość jest oceniana pozytywnie z punktu widzenia badanego zjawiska, np.: wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oznaczać będzie duże natężenie negatywnego zjawiska, natomiast, wysoka liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców już nie, gdyż im większa wartość tego wskaźnika tym mniejsze natężenie negatywnego zjawiska.

Ryc. 21. Natężenie negatywnych zjawisk społecznych – sumaryczny wskaźnik degradacji

Źródło: Opracowanie własne.

2.6. PODSUMOWANIE

Na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020 analizie poddano cały obszar miasta w celu identyfikacji problemów negatywnie oddziałujących na jakość i warunki życia jego mieszkańców. Sporządzono analizę zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych.

Szczegółowej analizie poddano sferę społeczną (jako fundament wyznaczania obszaru zdegradowanego/rewitalizacji), ponieważ rewitalizacja w pierwszej kolejności ma wpływać na poprawę warunków życia mieszkańców obszarów odznaczających się najwyższym stopniem degradacji. Liczba mieszkańców Karpacza w ostatnich latach nieznacznie się zmniejszyła, co spowodowane było niskim poziomem dzietności – utrzymujący się ujemny przyrost naturalny. Ponadto wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a saldo migracji wskazuje na odpływ mieszkańców z terenu miasta. Wpływa to na kształtowanie się niekorzystnych warunków demograficznych. Karpacz odznacza się także występowaniem licznych problemów społecznych, co odzwierciedlają dane dotyczące korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Najwięcej osób/rodzin korzysta z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, którego najczęstszą przyczyną jest z kolei bezrobocie. Bezrobocie wiąże się nie tylko ze skutkami dla sfery społecznej, ale obciąża również inne sfery funkcjonowania miasta, szczególnie w sytuacji długotrwałego pozostawania bez pracy. Stosunkowo wysoką skalę tego zjawiska w Karpaczu odzwierciedla wskaźnik liczby długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym. Zdiagnozowana została także wysoka przestępczość, która wpływa na obniżenie poczucia bezpieczeństwa oraz atrakcyjności inwestycyjnej.

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej uwzględniono kwestie dotyczące mieszkalnictwa, przestrzeni publicznej, infrastruktury komunikacyjnej czy stanu obiektów zabytkowych. Zagospodarowanie przestrzenne gminy Karpacz odznacza się pewną specyfiką. Wynika ona z czynników naturalnych, a przede wszystkim ukształtowania powierzchni. Obszar zamieszkały, zurbanizowany stanowią tereny północno-wschodnie miasta, natomiast pozostała część to teren gór Karkonoszy. Budynki (usługowe, mieszkalne czy obiekty zabytkowe) zlokalizowane na terenie miasta odznaczają się zróżnicowanym stanem technicznym, który bardzo często uzależniony jest od pełnionych przez nie funkcji. Układ komunikacyjny miasta opiera się z kolei na długim ciągu składającym się z ulic: Wielkopolskiej, Konstytucji 3 Maja i Karkonoskiej. Stan tych ulic, jak również wielu innych, nie

jest zadowalający. Wymagają one podjęcia działań modernizacyjnych. W związku z faktem, że tworzą one główną oś komunikacyjną miasta, odznaczają się znacznym natężeniem ruchu, co z kolei obniża poziom bezpieczeństwa oraz obciąża stan środowiska naturalnego (niska emisja). Zwraca się również uwagę na jakość przestrzeni publicznych, w tym miejskich terenów zielonych, które wymagają rewaloryzacji i dostosowania do potrzeb różnych grup społecznych.

Dominującym kierunkiem rozwoju miasta Karpacz jest turystyka. Określane jest również mianem turystycznej stolicy Karkonoszy. Rokrocznie jest ono odwiedzane przez liczne grono turystów, którzy napędzają lokalną gospodarkę. Wiąże się to jednak z pewną monofunkcyjnością, ponieważ gospodarka miasta ukierunkowana jest na ten rodzaj działalności gospodarczej. Z roku na rok wzrasta liczba podmiotów zarejestrowanych w Karpaczu, a miasto, w porównaniu z danymi dla powiatu, województwa czy kraju, cechuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Pod względem lokalizacji, największa liczba przedsiębiorstw znajduje się przy ul. Konstytucji 3 Maja – stanowiącej główną oś komunikacyjną miasta, której część wyłączona jest z ruchu kołowego, tworząc tym samym korzystne warunki do rozwoju różnych form działalności gospodarczej.

Atrakcyjne warunki do rozwoju turystyki uwarunkowane są korzystnym położeniem gminy – góry Karkonosze wraz z najwyższym szczytem Sudetów - Śnieżką, obszary objęte ochroną przyrody. Niemniej jednak zwraca się uwagę na potrzebę podejmowania działań mających na celu poprawę i utrzymanie stanu części komponentów składających się na środowisko naturalne, w tym podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji. Zidentyfikowano m.in. zagrożenia wynikające z: niskiej efektywności energetycznej części budynków, dużego udziału wykorzystania węgla do ich ogrzewania czy transportu generującego zanieczyszczenia, istnienia wyrobów azbestowych oraz ze znacznych mas odpadów wytworzonych przez turystów.

W wyniku przeprowadzonej analizy poszczególnych sfer gminy Karpacz zidentyfikowano następujące problemy:

Tab. 21. Wykaz zidentyfikowanych problemów na terenie gminy Karpacz

Sfera społeczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
<ul style="list-style-type: none"> – rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; – zwiększające się obciążenie demograficzne; starzenie się społeczeństwa; – wyższe wskaźniki obciążenia demograficznego niż wskaźniki dla powiatu jeleniogórskiego, województwa dolnośląskiego i Polski; – niekorzystne prognozy demograficzne; – ujemny przyrost naturalny w siedmiu ostatnich latach; – ujemne saldo migracji; – ubóstwo będące główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej; – "dziedziczenie biedy" i uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; – bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; – utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym brak wsparcia dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych; – brak dostępu do obiektów i terenów dla osób starszych i niepełnosprawnych; – niewystarczająca liczba oferty pracy dla młodzieży i osób powyżej 50 roku życia; – problem przestępczości związany z występującym dużym ruchem turystycznym, zlokalizowanym w poszczególnych obszarach miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca ilość otwartych przestrzeni publicznych; – niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów; – zaśmiecony, zaniedbany park w rejonie ulic: Zagajnik, Przechodniej, Nad Łomnicą, zaniedbany park w rejonie likwidowanej skoczni narciarskiej „Karpatka”; – brak miejsca do organizowania plenerowych wydarzeń kulturalnych, integrujących społeczność lokalną; – zły stan techniczny dróg dojazdowych do ul. Konstytucji 3 Maja (ul. Łączna, Krótka, Poprzeczna, Rybacka), brak chodników przy niektórych drogach; – niedostosowanie nawierzchni ul. Konstytucji 3 Maja do ruchu pieszych; – ruch turystyczny – wynikające z niego sezonowe różnice w liczbie użytkowników są poważnym utrudnieniem dla systemu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej i społecznej; – obecność budynków, w tym obiektów zabytkowych, wymagających podjęcia działań renowacyjnych; – słaba dostępność mieszkańców Karpacza Górnego do infrastruktury społecznej;
Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa
<ul style="list-style-type: none"> – stosunkowo wysokie zróżnicowanie wielkości wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej dla poszczególnych ulic na terenie Karpacza; – monofunkcyjność – oparcie rozwoju miasta w dużej mierze na turystyce; – wyraźne dysproporcje pomiędzy liczbą kobiet a mężczyzn posiadających zatrudnienie; – wysoki udział podmiotów, których działalność ukierunkowana jest na mniej zamożne grupy społeczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – przekroczenia stężeń dobowych w zakresie pyłów zawieszonych (PM10 oraz PM2,5), arsenu, ozonu oraz benzo(a)pirenu, potrzeby w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, w szczególności w sektorze mieszkaniowym, – znaczna liczba mieszkańców niedeklarujących objęcia selektywnym odbiorem odpadów, – obecność budynków, których pokrycia dachowe zawierają azbest;

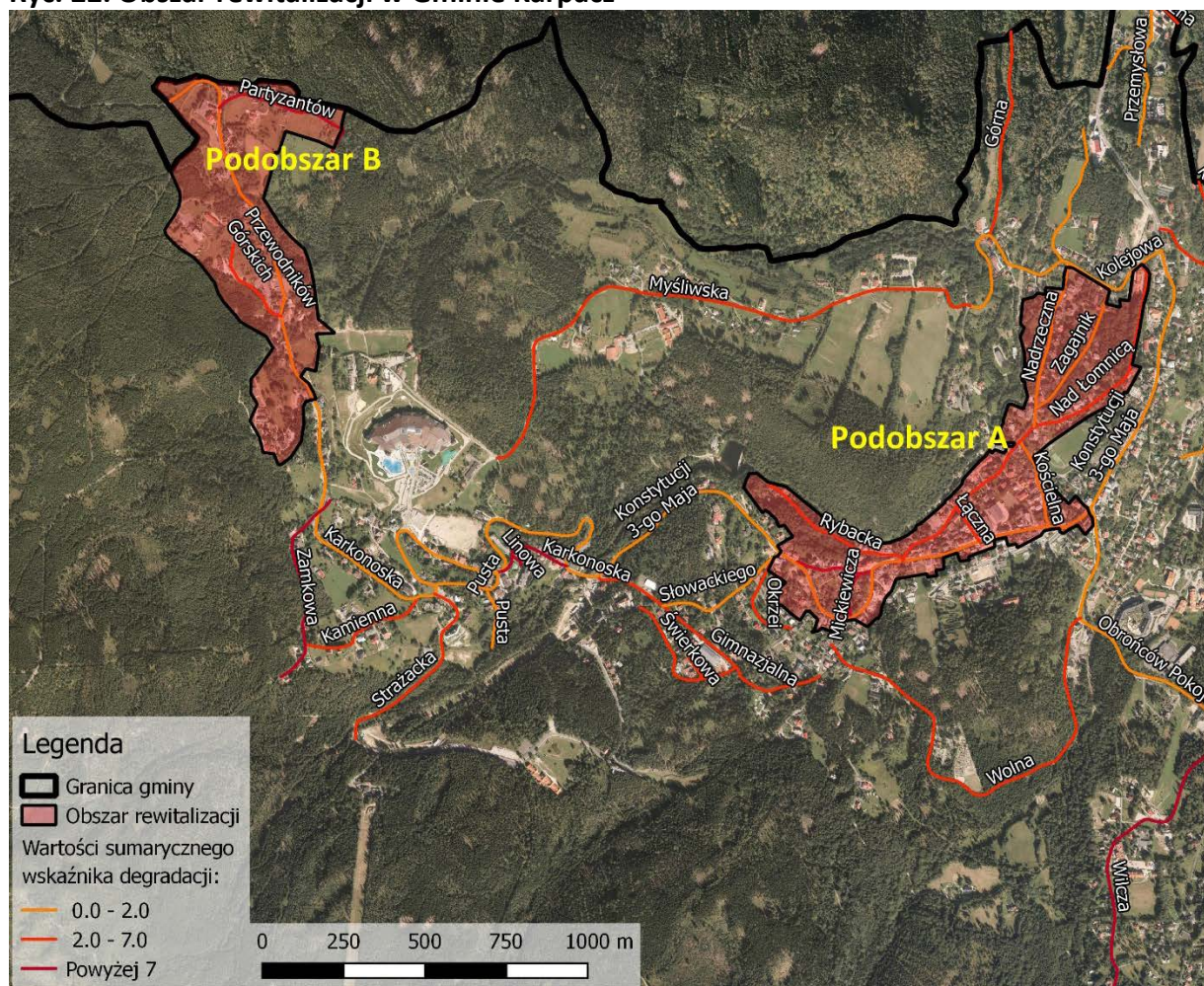
Źródło: Opracowanie własne.

3. OBSZAR REWITALIZACJI

Bazując na przeprowadzonej diagnozie na obszarze Karpacza wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów, zaznaczonych na poniższej rycinie.

Ryc. 22. Obszar rewitalizacji w Gminie Karpacz

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji w Karpaczu wyznaczony został w oparciu o analizę wskaźnikową, natomiast dane niezbędne do jej przeprowadzenia zostały pozyskane z Urzędu Miejskiego w Karpaczu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu, Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze, Urzędu Statystycznego we Wrocławiu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze. Pozyskano i wykorzystano m.in. takie dane jak:

- liczba ludności ogółem;
- liczba osób w wieku produkcyjnym;

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej;
- liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej;
- łączna kwota wypłaconych zasiłków pomocy społecznej;
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”;
- liczba stwierdzonych przestępstw;
- liczba osób bezrobotnych ogółem;
- liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej;
- liczba osób objętych selektywnym odbiorem odpadów.

Dane te stanowiły podstawę do sporządzenia diagnozy natężenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej oraz środowiskowej. Wśród badanych wskaźników znalazły się:

- liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;
- liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym;
- liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych;
- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców;
- suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej;
- liczba stwierdzonych przestępstw na 100 mieszkańców;
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców;
- liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców;
- udział mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów.

Podstawą identyfikacji problemów sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej były dane ogólnodostępne Głównego Urzędu Statystycznego, analiza gminnych programów strategicznych i operacyjnych, jak również przeprowadzona wizja lokalna.

3.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji w mieście Karpacz składa się z dwóch podobszarów: pierwszy obejmuje rejon w centralnej części miasta (Podobszar A), natomiast drugi położony jest w Karpaczu Górnym (Podobszar B). Wyznaczony został w oparciu o diagnozę sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej miasta. Wyznaczone podobszary odznaczają się natężeniem wielu problemów, które wy wpływają na jakość życia ich mieszkańców.

Tab. 22. Zestawienie wyznaczonych obszarów rewitalizacji

Podobszar	Ludność	% miasta	Powierzchnia	% pow. miasta
Miasto Karpacz	4 895	100%	3796 ha	100%
Podobszar A	1 260	25,74%	38,95 ha	1,03%
Podobszar B	191	3,90%	32,05 ha	0,84%
Obszar rewitalizacji razem	1 451	29,64%	71 ha	1,87%

Źródło: Opracowanie własne.

Podobszar A obejmuje powierzchnię 38,95 ha, podczas gdy podobszar B - 32,05 ha. Liczba ludności podobszaru A wynosi 1260 osób (25,74% populacji miasta), natomiast podobszaru B 191 osób (3,90% populacji miasta). W skład podobszaru A wchodzi następujące ulice: Adama Mickiewicza, Konstytucji 3 Maja (część ulicy), Kościelna, Łączna, Nad Łomnicą, Nadrzeczna, Rybacka, Sadowa, Zagajnik oraz Przechodnia, natomiast w obrębie podobszaru B znajdują się: ul. Partyzantów, Spokojna, Na Śnieżkę, Przewodników Górskich oraz fragment ul. Karkonoskiej.

3.1.1. PODOBSZAR A

Podobszar A, obejmujący centralną część miasta, stanowi część zespołu określanego mianem „Karpacz Centrum”. Obszar ten odznacza się zwartą zabudową o charakterze miejskim, która w głównej mierze usytuowana jest wzdłuż ulic biegnących niemal równoległe do rzeki Łomnicy. Wzdłuż głównej z ulic (najważniejsza oś komunikacyjna miasta) - ul. Konstytucji 3 Maja - występuje zabudowa intensywna, wolnostojąca, tworząca jej pierzeję. Funkcją wiodącą

jest funkcja usługowo-mieszkaniowa (na jego terenie zlokalizowana jest duża część urządzeń i obiektów komunalnych, urządzenia komunikacyjne, budynki mieszkalne).

Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego jednostki A - Centrum Karpacza można wyróżnić takie formy przeznaczenia terenów jak: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług turystycznych i komercyjnych, usług publicznych, sportu i rekreacji oraz zieleni parkowej, skwerów i zieleni rekreacyjnej.

Do atrakcji turystycznych zlokalizowanych na podobszarze A należy zaliczyć:

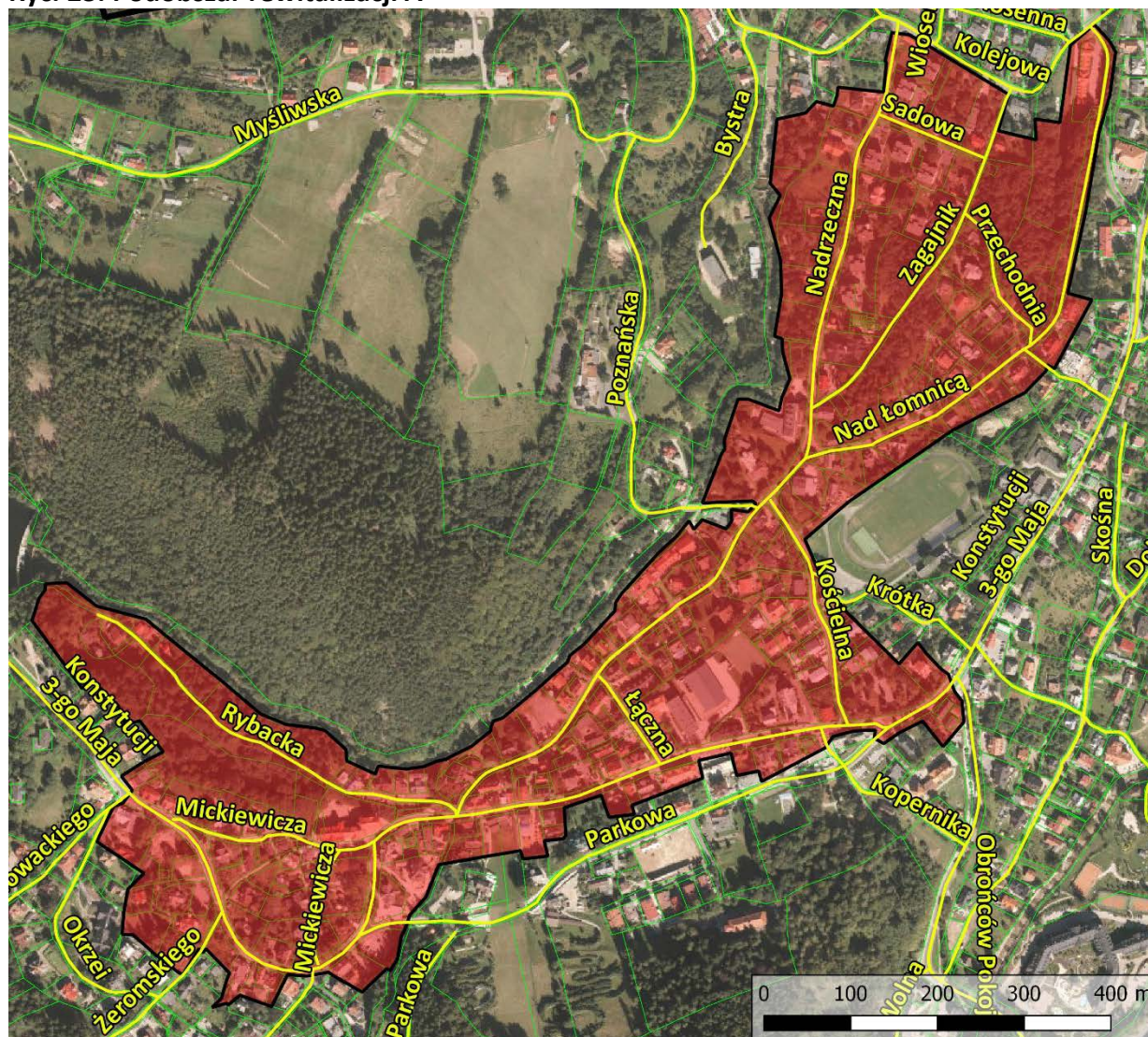
- Interaktywną wystawę klocków Lego;
- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa;
- Kościół Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny;
- Skwer Śladów Zdobywców;
- Karkonoskie Tajemnice;
- Karczmę sądową, obecnie DW „Bachus”;
- Dom – ul. Konstytucji 3 Maja 58 (aktualnie Hotel).

Układ przestrzenny centrum miasta podlega ochronie kulturowej, wpisany został do rejestru zabytków.

Jak już wyżej wspomniano, w granicach wyznaczonego podobszaru znajdują się następujące ulice: Adama Mickiewicza, Konstytucji 3 Maja (fragment ulicy), Kościelna, Łączna, Nad Łomnicą, Nadrzeczna, Rybacka, Sadowa, Zagajnik oraz Przechodnia.

Ryc. 23. Podobszar rewitalizacji A

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli zestawiono dane wyjściowe, wykorzystane do przeprowadzenia analizy natężenia negatywnych zjawisk na określonym terenie. Przedstawione zostały zarówno dane odnoszące się do całego miasta, jak i badanej jednostki.

Tab. 23. Dane wyjściowe wykorzystane do analizy wskaźnikowej – podobszar A

Wykaz danych	Karpacz	Podobszar A	
		jedn.	udział %
Liczba mieszkańców	4 895	1 260	25,7%
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	3 616	933	25,8%
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	580	161	27,8%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	1 320	298	22,6%
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	164	51	31,1%

Wykaz danych	Karpacz	Podobszar A	
		jedn.	udział %
Liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej	99	27	27,3%
Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej	332 939,07	107 142,86	32,2%
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	27	7	25,9%
Liczba stwierdzonych przestępstw	274	47	17,2%
Liczba bezrobotnych ogółem	161	48	29,8%
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy)	81	29	35,8%
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	48	14	29,2%
Liczba osób objętych selektywnym odbiorem odpadów	2 229	685	30,7%

Źródło: Opracowanie własne.

W następnej kolejności zweryfikowano wyznaczony obszar pod kątem występowania stanu kryzysowego. Potwierdzony został on wówczas, gdy wartość wskaźnika dla badanego podobszaru odznaczała się mniej korzystnymi wartościami niż wartość tego samego wskaźnika dla całego miasta.

Tab. 24. Wartość wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Karpaczu

Wykaz wskaźników	Karpacz	Podobszar A	Potwierdzona sytuacja kryzysowa
Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	44,52	51,45	TAK
Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	22,40	31,08	TAK
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych	29,81	29,17	NIE
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	33,50	40,48	TAK
Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej	3 363,02	3 968,25	TAK
Liczba stwierdzonych przestępstw na 100 mieszkańców	5,60	3,73	NIE
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	11,85	12,78	TAK
Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	0,55	0,56	TAK
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców	26,97	23,65	TAK
Udział mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów	54,37	45,54	NIE

Źródło: Opracowanie własne.

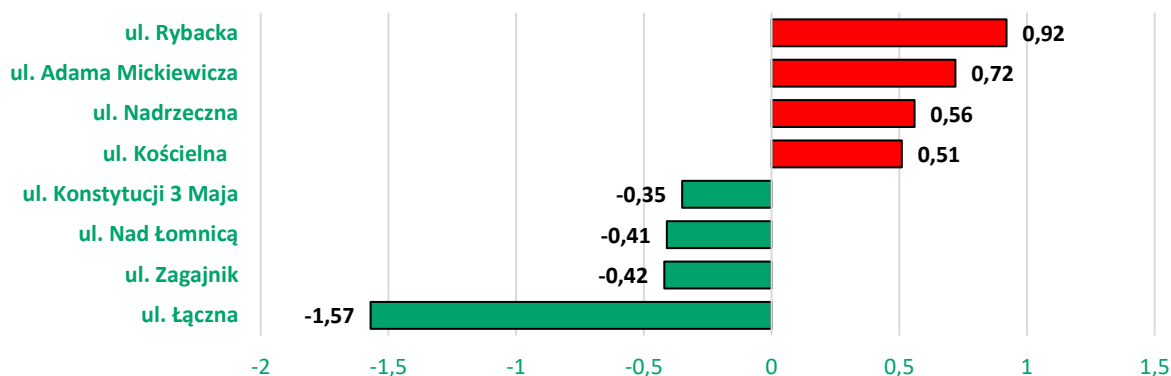

Sfera społeczna

W granicach wyznaczonego podobszaru mieszka łącznie 1260 osób, co stanowi blisko 25,7% ogólnej liczby mieszkańców miasta. 12,8% ogólnej liczby mieszkańców stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym – grupie najmniej korzystnej pod względem ekonomicznym. Odsetek ten jest o 1 p.p. wyższy niż dla całego miasta. Podobszar A charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną, co w konsekwencji wpływa na znaczne odciążenie funkcjonowania danego obszaru. W przeliczeniu na 100 mieszkańców na badanym podobszarze mieszka 12,78 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy dla miasta wartość przedmiotowego wskaźnika wynosi 11,85. Potwierdza to zasadność zakwalifikowania obszaru do rewitalizacji.

„Starzenie się społeczeństwa” takim mianem określane jest zjawisko wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym i jest zjawiskiem uniwersalnym, ponieważ dotyczy coraz większej liczby samorządów. Pomimo jego uniwersalnego charakteru należy zwrócić uwagę na fakt, iż pogłębia się ono z roku na rok (potwierdza to diagnoza sfery społecznej dla miasta) i że znacznie wyższym natężeniem występuje dla podobszaru A. Zjawisko to jest skutkiem wielu nakładających się na siebie czynników, będących konsekwencją wielu przemian, które zachodzą we współczesnym świecie. Ujednolicona, wystandaryzowana wartość wskaźnika liczby osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców podobszaru wskazuje, iż najwyższa wartość wskaźnika zdiagnozowana została dla ul. Rybackiej (0,92), a w następnej kolejności dla ulic takich jak: Adama Mickiewicza (0,72), Nadrzeczna (0,56) i Kościelna (0,51). Na pozostałych ulicach wchodzących w skład podobszaru A nie zdiagnozowano wysokiego natężenia negatywnych zjawisk demograficznych.

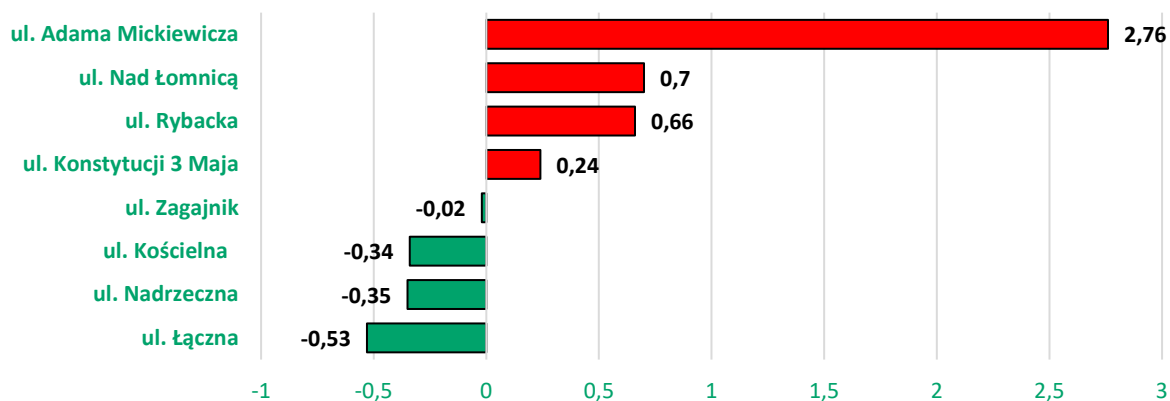
Ryc. 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Ubóstwo jest jednym z najczęstszych powodów obejmowania wsparciem z pomocy społecznej mieszkańców miasta. Jest to zjawisko niebezpieczne, ponieważ wpływa na pogłębianie się różnic w funkcjonowaniu poszczególnych warstw społecznych. Pomimo, iż na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu (analiza danych MOPS w Karpaczu) to w dalszym ciągu obejmuje dużą część mieszkańców. Wskaźnikiem, który obrazuje poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego na określonym obszarze jest liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla podobszaru A jest on na poziomie 40,48, natomiast dla obszaru całego miasta 33,50, co wskazuje na wysoki poziom natężenia badanego problemu. Z zasiłków pomocy społecznej na podobszarze A korzysta 51 osób z 27 rodzin, z kolei ogółem w mieście są to 164 osoby z 99 rodzin. W związku z powyższym, korzystający z zasiłków pomocy społecznej badanego podobszaru stanowią aż 31,1% łącznej liczby korzystających w Karpaczu. Ponadto wartości wskaźników wystandaryzowanych dla ulic podobszaru A wskazują, że zdecydowanie największe natężenie analizowanego problemu zdiagnozowane zostało dla ul. Adama Mickiewicza (2,76). Wartość wskaźnika dla tej ulicy była niemal czterokrotnie wyższa niż wartość dla drugiej w kolejności ul. Nad Łomnicą (0,7).

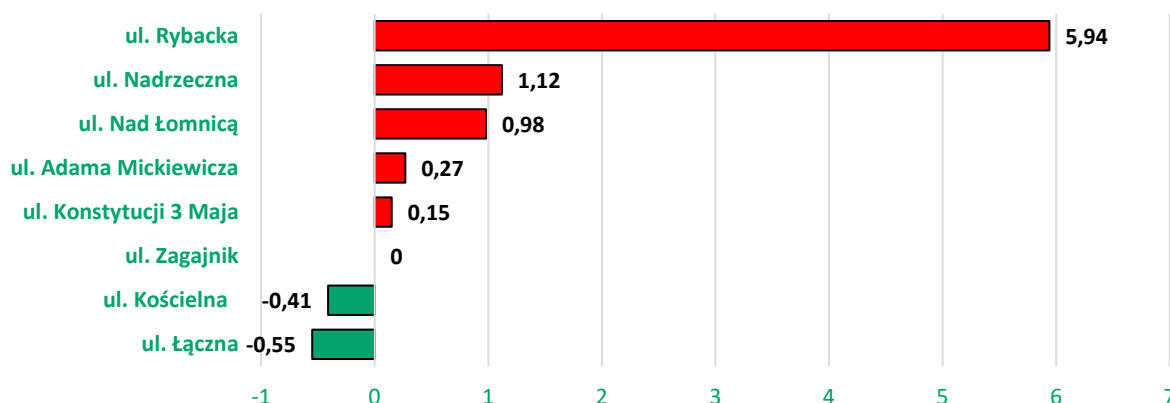
Ryc. 25. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Łączna suma wypłaconych zasiłków z pomocy społecznej w Karpaczu wynosi 332 939,07 zł, w tym 32,2% (107 142,86 zł) to suma zasiłków wypłaconych dla mieszkańców podobszaru A. W przeliczeniu na jedną rodzinę korzystającą z pomocy społecznej, mieszkającą na badanym podobszarze, przypadło 3 968,25 zł zasiłków, przy czym dla porównania średnio dla całego miasta jest to kwota w wysokości 3 363,02 zł. Wysoką wartością wystandaryzowanego wskaźnika, a tym samym wysokim natężeniem sytuacji problemowej, odznacza się ul. Rybacka (5,94). Wskazywać może to fakt, iż rodziny zamieszkujące przy tej ulicy znajdują się w bardzo złej sytuacji życiowej, a podstawą ich egzystencji są zasiłki pomocy społecznej.

Ryc. 26. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej – wartości wystandaryzowane

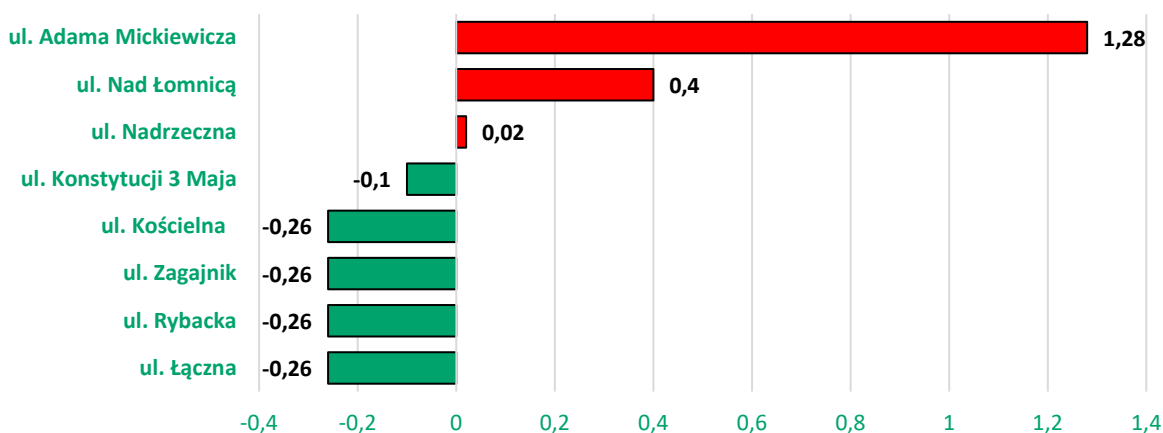
Źródło: Opracowanie własne.

W 2014 roku w Karpaczu procedurą „Niebieskiej Karty” objętych było 27 rodzin. Jest to procedura, którą zgodnie z przepisami prawa obejmowane są osoby, co do których istnieje

podejrzanie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. Siedem z nich to osoby zamieszkujące podobszar rewitalizacji A. Największe natężenie przedmiotowego zjawiska występuje na ul. Adama Mickiewicza. Przemoc wpływa na rozwój wielu zaburzeń zakłócających prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. W konsekwencji, przemoc wpływa w sposób negatywny nie tylko na zdrowie osoby nią dotkniętą, ale także przynosi wiele kosztów ekonomicznych i społecznych.

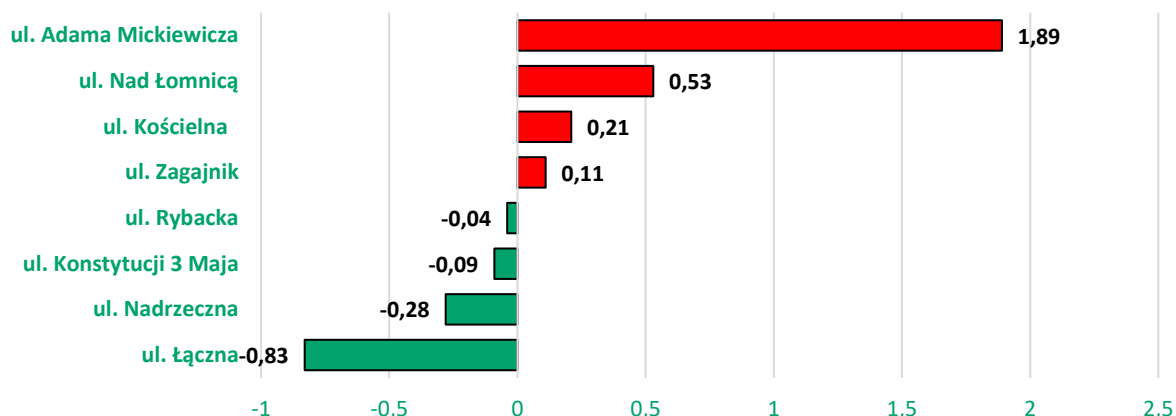
Ryc. 27. Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

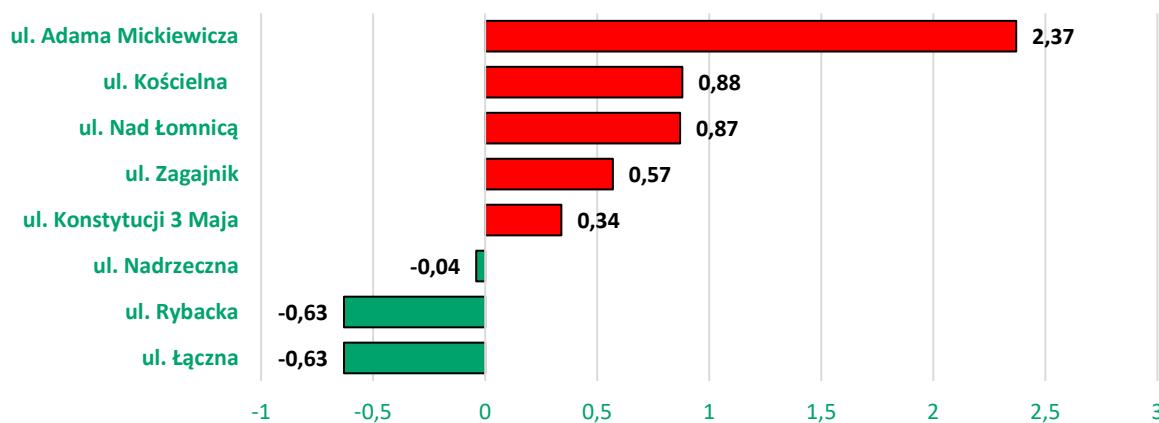
Osoby bezrobotne zamieszkujące wyznaczony podobszar stanowią 29,8% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych na terenie miasta Karpacz. Najwyższy poziom bezrobocia zdiagnozowano wśród mieszkańców ul. Adama Mickiewicza (trzykrotnie większa wystandaryzowana wartość analizowanego wskaźnika niż dla ul. Nad Łomnicą). Bezrobocie jest także jednym z głównych problemów, z powodu którego mieszkańcy miasta korzystają z pomocy społecznej. Brak pracy przekłada się na zmniejszenie lub nawet brak środków niezbędnych do zaspokajania podstawowych potrzeb i tym samym obniżenie poziomu życia.

Ryc. 28. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

W powyżej sporządzonej diagnozie wskazuje się, że działania rewitalizacyjne powinny być skierowane także na aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do takich osób należy zaliczyć osoby długotrwale bezrobotne. Na podobszarze rewitalizacji A mieszka 29 osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, co stanowi 35,8% ich ogółu na obszarze miasta. W związku z powyższym, wskaźnik liczby osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym, wynoszący 31,08, znacznie przewyższa wartość dla miasta (22,40), co wskazuje na wysokie natężenie analizowanego problemu, w szczególności dla ul. Adama Mickiewicza (wystandaryzowana wartość wskaźnika na poziomie 2,37) i konieczność podjęcia interwencji w tym zakresie.

Ryc. 29. Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

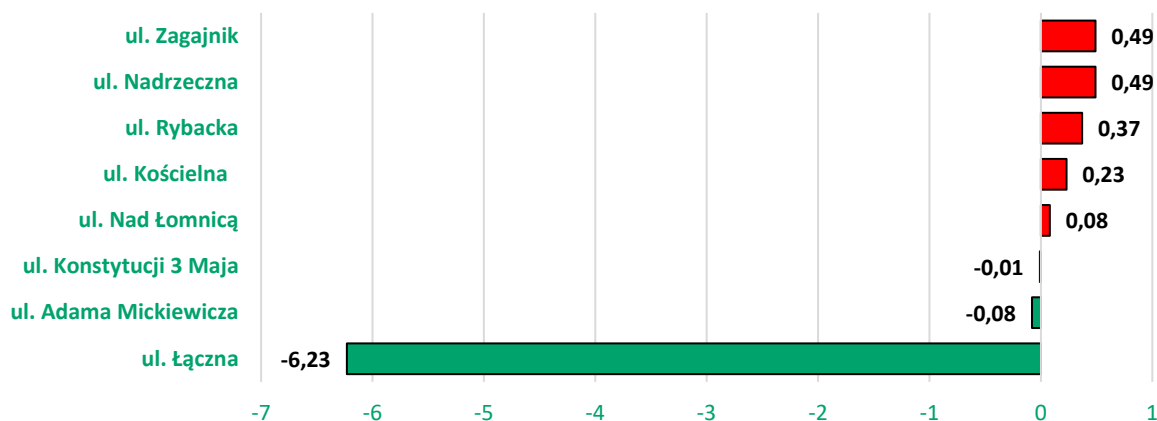

Sfera gospodarcza

Podobszar A odznacza się niskim poziomem przedsiębiorczości. W jego granicach zarejestrowanych jest 298 z 1320 podmiotów gospodarki narodowej miasta Karpacz (zaledwie 22,6%). W przeliczeniu na 100 mieszkańców na badanym podobszarze zarejestrowanych jest 23,65 podmiotów, natomiast średnio na terenie miasta 26,97 podmiotów. Działalność gospodarcza w głównej mierze ukierunkowana jest na obsługę ruchu turystycznego. Z uwagi na fakt, że liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest destymulantą procesu rewitalizacji (malejąca wartość wskaźnika świadczy o zwiększającym się natężeniu problemu), ulice na których wskaźnik standaryzowany przybiera wartości dodatnie odznaczają się problemem w zakresie badanego zjawiska.

Należy dodać, że na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie takich placówek usługowych jak sklepy z odzieżą używaną i kasyna, których występowanie często towarzyszy negatywnym zjawiskom społecznym.

Ryc. 30. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Na terenie centrum Karpacza, na którym zdiagnozowano występowanie stanu kryzysowego (podobszar A – przeznaczony do rewitalizacji), zlokalizowanych jest wiele budynków odznaczających się złym stanem technicznym i niską estetyką. W większości stanowią je budynki mieszkalne. Obiekty architektoniczne zlokalizowane wzdłuż ul. Konstytucji 3 Maja są

zróżnicowane pod względem stylistyki, wysokości i wielkości. Ponadto duże nagromadzenie reklam na budynkach wywołuje wrażenie chaosu.

Centrum miasta cechuje się znacznym natężeniem ruchu komunikacyjnego i zgodnie z ustaleniami określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wymagane jest dokonanie korekty układu komunikacyjnego (zmiany głównej osi komunikacyjnej miasta). Fragment ul. Konstytucji 3 Maja został wyłączony z ruchu samochodowego celem utworzenia deptaka spacerowego (turystyczne centrum Karpacza), obecnie odznaczającego się intensywnym ruchem pieszym. Niemniej jednak w dalszym ciągu pokryty jest nawierzchnią asfaltową, pozostawione zostały także elementy dawnego pasa drogowego, w tym wyraźne oddzielenie byłej jezdni od chodnika, generujące znaczne natężenie ruchu pieszego na chodnikach, podczas gdy centralna część deptaka jest mniej użytkowana.

Część ulic znajduje się w złym stanie technicznym, co dokumentują materiały z przeprowadzonej inwentaryzacji, w szczególności ulice dojazdowe do ul. Konstytucji 3 Maja, z których największe znaczenie w skali lokalnej ma ul. Łączna, będąca drogą dojazdową do Zespołu Szkół oraz Urzędu Miasta. Należy dodać, że w pasie ul. Łącznej nie ma chodnika, co stwarza niebezpieczeństwo dla jej użytkowników. Szczególną ostrożność należy ponadto zachować na skrzyżowaniu ul. Łącznej z ul. Nad Łomnicą, z uwagi na stromy wjazd w ul. Łączną. W skład obszaru rewitalizacji wchodzi również wymagająca zmiany nawierzchni ul. Rybacka.

W centrum miasta brakuje terenów zieleni urządzonej, stanowiących uzupełnienie miejskiej przestrzeni publicznej, podnoszących jej atrakcyjność. Pomimo, iż w południowej części miasta, jak i w jego bezpośrednim otoczeniu znajdują się obszerne tereny zielone to w jego centrum takich miejsc brakuje. Co prawda pomiędzy ul. Kościelną a ul. Konstytucji 3 Maja znajduje się niewielki park, jednak uwzględniając duży i nadal zwiększający się ruch turystyczny, zdecydowanie nie zaspokaja on potrzeb mieszkańców. Ponadto nie jest on przystosowany do organizowania wydarzeń o charakterze kulturalnym.

W rejonie ulic: Zagajnik, Nad Łomnicą i Przechodniej znajduje się stary, zaniedbany park, charakteryzujący się nieuporządkowaną, chaotyczną szatą roślinną oraz ścieżkami, z których wystają korzenie drzew, stwarzające niebezpieczeństwo dla potencjalnych odwiedzających. Obecność wysokich, bujnych drzew liściastych ogranicza ilość światła docierającego do powierzchni ziemi. Znajdując się na terenie parku dostrzec można skutki zjawisk społecznie nieakceptowalnych mających tu miejsce – świadczą o nich duże ilości

pozostawionych odpadów, w szczególności po napojach alkoholowych. Miejsce to sprzyja występowaniu zachowań o charakterze patologicznym i mogło zostać zawłaszczone przez środowiska dotknięte problemami społecznymi.

Kolejnym problemowym miejscem jest teren po byłej skoczni narciarskiej „Karpotka” znajdujący się pomiędzy ul. Rybacką a ul. Konstytucji 3 Maja, obecnie porośnięty dziką roślinnością, wymagający uporządkowania i pielęgnacji szaty roślinnej. Ponadto zlikwidować należy pozostałe po skoczni elementy infrastruktury.

Podjęcie działań na wyżej opisanych terenach pozwoli na zmniejszenie deficytu zieleni urządzonej na terenie centrum miasta, dzięki czemu seniorzy oraz osoby starsze, a także rodzice z dziećmi otrzymają przestrzeń sprzyjającą integracji międzypokoleniowej, skierowaną przede wszystkim do społeczności lokalnej, jednak zapewne również odwiedzaną przez turystów.

Sfera środowiskowa

Podobszar A zamieszkuje łącznie 685 osób objętych selektywnym odbiorem odpadów, co stanowi 30,7% łącznej liczby osób deklarujących taką formę odbioru odpadów w mieście, a także ponad połowę (54,37%) mieszkańców analizowanego podobszaru. Z kolei nieselektywny odbiór odpadów zadeklarowało 289 osób, co stanowi 22,9% mieszkańców podobszaru.

Zasadniczym zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest głównie duży napływ turystów w okresie sezonu, którzy wytwarzają około 60-70% całkowitej masy odpadów przypadającej na mieszkańca Karpacza.

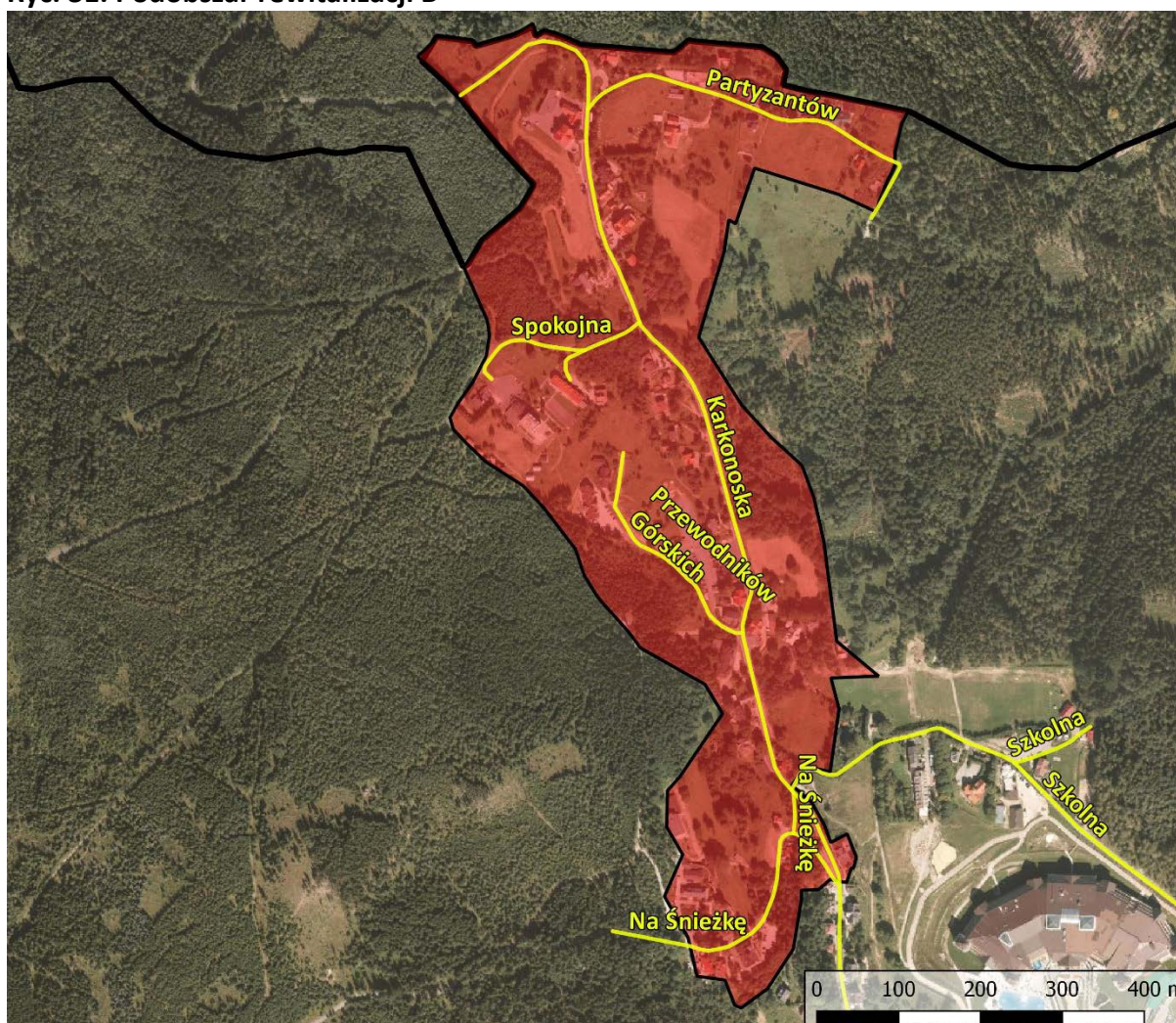
W ramach prac nad Planem Gospodarki Niskoemisyjnej zawierającym elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016-2020 wskazanych zostało wiele budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej wymagających podjęcia działań z zakresu termomodernizacji, które mają na celu przyczynić się do ograniczenia niskiej emisji. Znaczna część wskazanych obiektów znajduje się w granicach wyznaczonego podobszaru A (m.in. zlokalizowane przy ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Adama Mickiewicza, ul. Nad Łomnicą, ul. Nadrzecznej i ul. Zagajnik). Podobszar A jest także obszarem, na którym znajduje się wysokie zagęszczenie obiektów zawierających wyroby azbestowe. Azbest stanowi zagrożenie nie tylko dla stanu środowiska naturalnego, ale również dla jakości życia mieszkańców.

3.1.2. PODOBSZAR B

Podobszar B zlokalizowany jest w północno-zachodniej części miasta, w obrębie jednostki o nazwie „Karpacz Górny”. Karpacz Górny, inaczej Bierutowice (dawnej odrębna miejscowość), jest najwyżej położoną dzielnicą Karpacza.

Ryc. 31. Podobszar rewitalizacji B

Źródło: Opracowanie własne.

Układ urbanistyczny tego obszaru kształtuje zabudowa wzdłuż jego głównego ciągu komunikacyjnego – ul. Karkonoskiej. Zabudowa podobszaru B ma charakter rozproszony z dominującą funkcją rekreacyjną. Ponadto elementem charakterystycznym podobszaru jest zabudowa mieszkalno-usługowa, składająca się na kompleks kościoła Wang. Sam kościół wyróżnia się zindywidualizowaną architekturą, która wzbogaca przestrzeń całego miasta. Jest

to bardzo cenny zabytek Karpacza, corocznie odwiedzany przez ogromne rzesze turystów. Ponadto cały obszar wyznaczonej jednostki znajduje się w zasięgu obszaru sfery ochrony konserwatorskiej.

Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego jednostki B1 – Karpacz Górny można wyróżnić takie formy przeznaczenia terenów jak: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług turystycznych i komercyjnych, sportu i rekreacji, łąk i zieleni niskiej, parków leśnych oraz lasów chronionych i zadrzewień.

Do atrakcji turystycznych zlokalizowanych na podobszarze B należy zaliczyć:

- Świątynię WANG;
- „Młynek Miłości”;
- Schronisko „Samotnia” nad Małym Stawem;
- Schronisko Strzecha Akademicka.

W granicach obszaru znajdują się następujące ulice: Partyzantów, Spokojna, Na Śnieżkę, Przewodników Górskich oraz Karkonoska (fragment ulicy).

Podobszar B cechuje się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, których występowanie potwierdzone zostało w ramach przeprowadzonej analizy wskaźnikowej.

Tab. 25. Dane wyjściowe wykorzystane do analizy wskaźnikowej – podobszar B

Wykaz danych	Karpacz	Podobszar B	
		jedn.	udział %
Liczba mieszkańców	4 895	191	3,9%
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	3 616	150	4,1%
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	580	18	3,1%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	1 320	65	4,9%
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	164	8	4,9%
Liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej	99	7	7,1%
Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej	332 939,07	26 548,43	8,0%
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	27	4	14,8%
Liczba stwierdzonych przestępstw	274	18	6,6%
Liczba bezrobotnych ogółem	161	7	4,3%
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy)	81	3	3,7%
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	48	4	8,3%
Liczba osób objętych selektywnym odbiorem odpadów	2 229	79	3,5%

Źródło: Opracowanie własne.

Zestawione dane odzwierciedlają skalę problemów, zidentyfikowanych na podobszarze rewitalizacji B. Pomimo stosunkowo niewielkich wartości liczbowych, negatywne zjawiska społeczne uwidocznione zostały poprzez wartości oszacowanych na ich podstawie wskaźników.

Tab. 26. Wartość wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Karpaczu

Wykaz wskaźników	Karpacz	Podobszar B	Potwierdzona sytuacja kryzysowa
Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	44,52	46,67	TAK
Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	22,40	20,00	NIE
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych	29,81	57,14	TAK
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	33,50	41,88	TAK
Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystająca z zasiłków pomocy społecznej	3 363,02	3 792,63	TAK
Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	5,60	9,42	TAK
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	11,85	9,42	NIE
Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	0,55	2,09	TAK
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców	26,97	34,03	NIE
Udział mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów	54,37	41,36	TAK

Źródło: Opracowanie własne.

Sfera społeczna

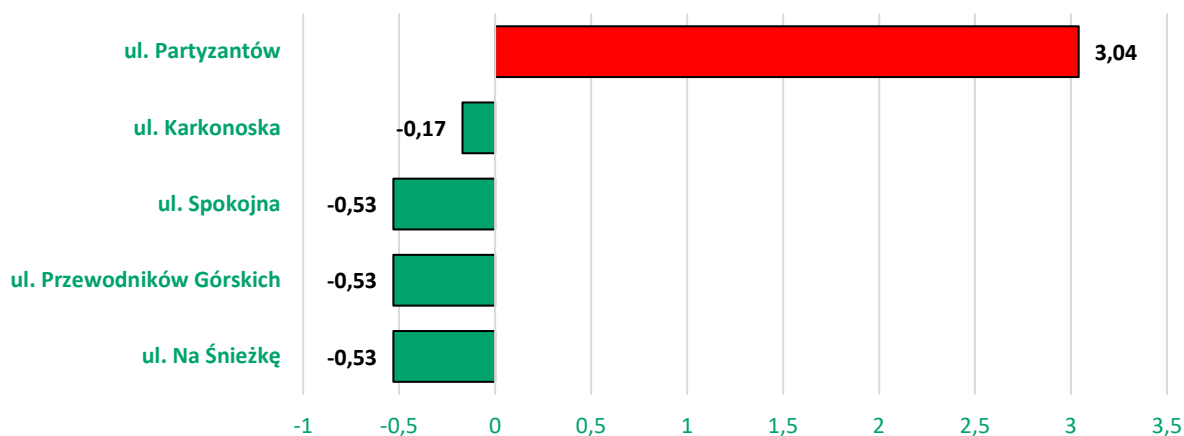
Podobszar B, zamieszkiwany jest przez 191 mieszkańców, co stanowi 3,9% ogółu ludności miasta. Struktura ekonomicznych grup ludności wypada stosunkowo korzystnie na tle miasta, a w szczególności na tle podobszaru A. Zdecydowaną większość mieszkańców stanowią bowiem osoby w wieku produkcyjnym – ponad 78,5%, a osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią zaledwie 9,4%.

Na wyznaczonym podobszarze zdiagnozowano wysokie zagrożenie wykluczeniem społecznym, co potwierdzają dane odnośnie korzystających z pomocy społecznej. Z pomocy

tej korzysta 4,2% mieszkańców obszaru, 4,9% łącznej liczby korzystających na terenie miasta. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla miasta wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 33,5 osób, podczas gdy dla badanego podobszaru 41,88. Wartość wskaźników wystandaryzowanych wskazują na bardzo wysokie natężenie analizowanego problemu, w szczególności na ul. Partyzantów (3,04), przy której mieszka większość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej podobszaru B. Wartość wskaźnika dla ul. Partyzantów wynosi aż 193,55.

Ryc. 32. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

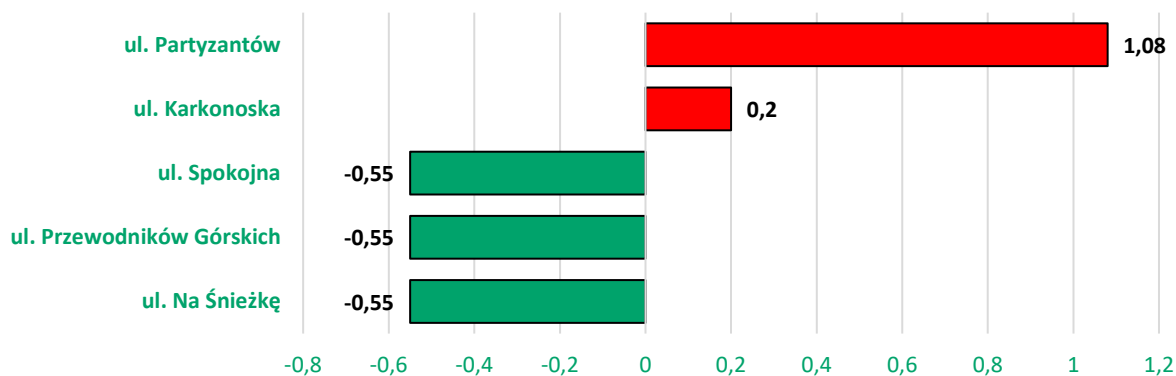

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto dla ul. Partyzantów zdiagnozowano także największą wartość wskaźnika sumy wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej. Na jedną rodzinę zamieszkującą przy tej ulicy wypłacono zasiłki w wysokości 4 452,69 zł. Dla porównania średnio dla całego podobszaru wartość ta wynosi 3 792,63 zł, natomiast dla miasta 3 363,02 zł. Dla korzystających z pomocy społecznej mieszkańców podobszaru B wypłacono łącznie 26 548,43 zł zasiłków, co stanowiło 8,0% łącznej sumy zasiłków wypłaconych w Karpaczu.

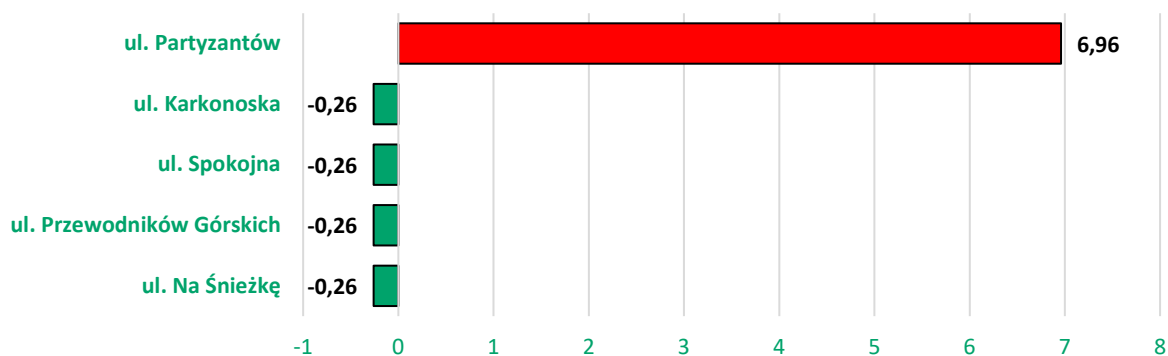
Ryc. 33. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Na podobszarze B odnotowano wszczęcie 4 procedur „Niebieskiej Karty”, co stanowi 14,8% łącznej liczby założonych „Niebieskich Kart” na obszarze miasta. W przeliczeniu na 100 mieszkańców jest to wskaźnik na poziomie 2,04 dla analizowanego podobszaru, i 0,55 dla całego miasta.

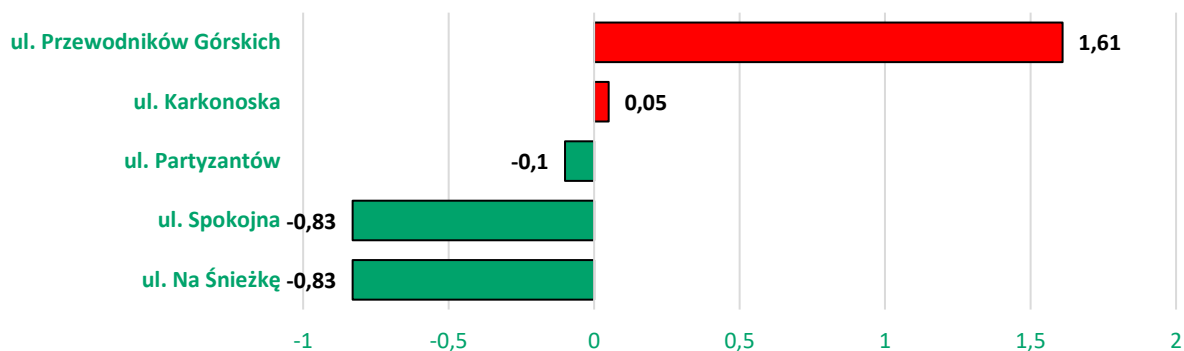
Ryc. 34. Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

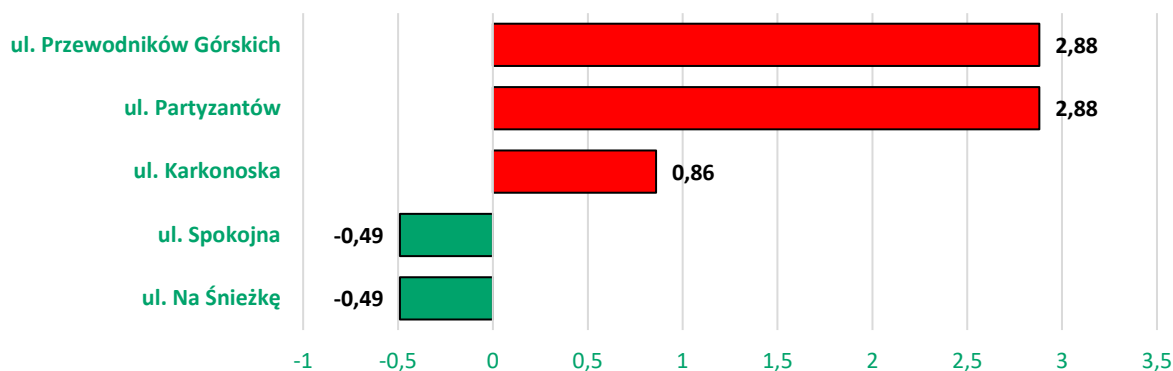
Zjawisko przemocy w rodzinie związane jest z szerokim wachlarzem konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego osoby, która została nim dotknięta. Ofiary przemocy doświadczają uczucia lęku, osamotnienia czy bezsilności, często są wyobcowane. Przemoc prowadzi do stopniowej dezorganizacji prawidłowego funkcjonowania ofiar, dlatego tak ważne jest podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie tym zjawiskom.

Ryc. 35. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na podobszarze B stanowi 4,3% ogółu pozostających bez pracy na terenie miasta. W przeliczeniu na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 46,67 osób bezrobotnych. Wskaźnik ten ma nieco wyższą wartość niż ten sam wskaźnik dla miasta (44,52). Nieco ponad połowa osób pozostających bez pracy to osoby posiadające co najwyżej wykształcenie podstawowe. Wskazuje to na niski poziom ich wykształcenia, a to z kolei często wiąże się z niskimi kwalifikacjami zawodowymi. Wykształcenie zasadniczo warunkuje szanse na podjęcie pracy, jak również wysokość wynagrodzenia za jej wykonywanie.

Ryc. 36. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

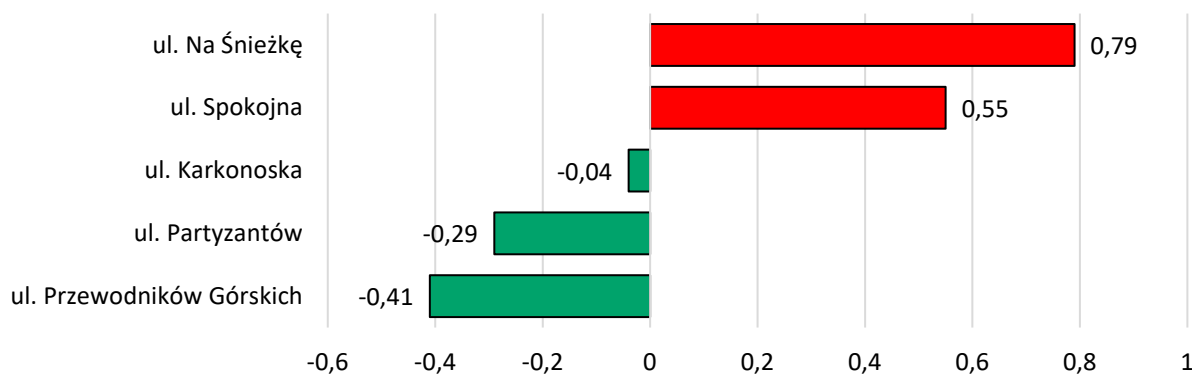
Problem bezrobocia szczególnie widoczny jest dla ul. Przewodników Górskich, co potwierdzają wartości wskaźników wystandaryzowanych odnoszących się do wskazanej kwestii.

Wyznaczony podobszar zmagają się także z problemem przestępczości (szczególnie widoczny problem na ul. Na Śnieżkę i ul. Spokojnej). Stwierdzonych zostało na nim 18 z 274

(6,6%) łącznej liczby popełnionych przestępstw w Karpaczu. W przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba popełnionych przestępstw na badanym obszarze (9,42) znacznie przewyższa wartość dla miasta (5,60).

Ryc. 37. Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Wysoki poziom przestępczości jest poważnym problemem społecznym, ponieważ wpływa na obniżenie poczucia bezpieczeństwa czy osłabienie więzi jednostki z lokalną społecznością. Przestępczość i tym samym brak poczucia bezpieczeństwa w sposób znaczący wpływają na obniżenie jakości życia na danym obszarze.

Sfera gospodarcza

Na wyznaczonym podobszarze B, zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Karpaczu, w 2014 roku zarejestrowanych było 65 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 4,9% ogólnej ich liczby. W znacznej większości były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźnik odzwierciedlający poziom przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców) na podobszarze B nie wskazuje na występowanie na jego terenie stanu kryzysowego. Jego wartość dla analizowanego podobszaru jest bowiem wyższa (34,03) niż dla miasta (26,97). Najniższy poziom przedsiębiorczości odnotowany jednak został dla ul. Przewodników Górskich, a wartość wskaźnika dla tej ulicy ukształtowała się na poziomie 10,53.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

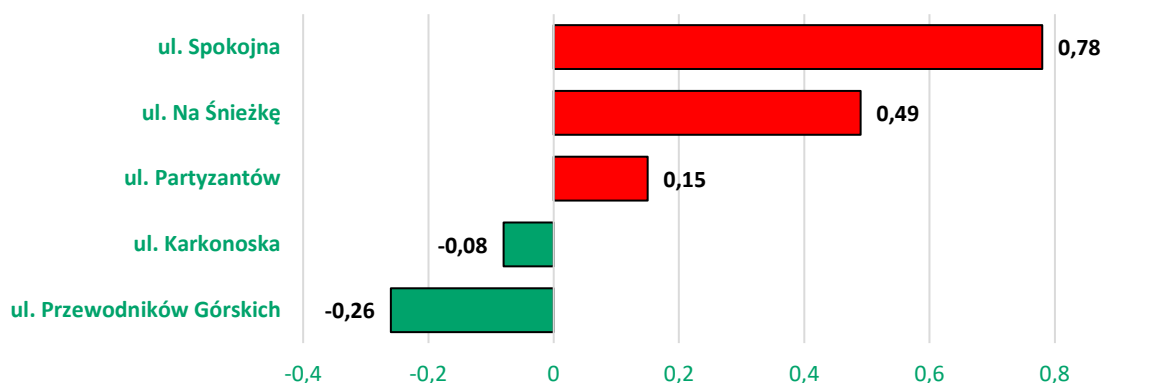
Podobszar B położony jest w północno-zachodniej części Karpacza i z uwagi na położenie, odznacza się słabą dostępnością do infrastruktury społecznej, która zlokalizowana jest zasadniczo w centralnej części miasta. Na jego terenie zlokalizowane są także obiekty zabytkowe jednak ich stan jest zróżnicowany, a podjęcia działań renowacyjnych wymaga m.in. najbardziej rozpoznawalny zabytek Karpacza – kompleks kościoła Wang.

Ul. Karkonoska, częściowo wchodząca w skład wyznaczonego obszaru, to element głównej osi komunikacyjnej miasta. W związku z powyższym odznacza się ona stosunkowo wysokim natężeniem ruchu komunikacyjnego. Ulica ta cechuje się złym stanem technicznym – widoczne ubytki w jezdni, zły stan chodnika oraz krawężników, a także niedrożny system odwadniający. Niezadowolającym stanem odznaczają się także inne ulice, m.in. Na Śnieżkę.

Sfera środowiskowa

Podobszar B zamieszkuje 79 osób objętych selektywnym odbiorem odpadów, co stanowi 3,5% łącznej liczby osób deklarujących taką formę odbioru odpadów w mieście, a także 41,4% mieszkańców analizowanego podobszaru. Z kolei nieselektywny odbiór odpadów zadeklarowało 51 osób, co stanowi 26,7% mieszkańców podobszaru. Pomimo, iż selektywną zbiórkę odpadów deklaruje znacznie wyższy odsetek mieszkańców podobszaru B to jest on niższy niż średnio dla całego miasta (45,5%). Wskazuje się, iż w największym stopniu problem ten dotyczy mieszkańców ul. Spokojnej, ul. Na Śnieżkę i ul. Partyzantów.

Ryc. 38. Udział mieszkańców deklarujących objęcie selektywnym odbiorem odpadów – wartości wystandaryzowane

Źródło: Opracowanie własne.

Selektywna zbiórka odpadów to jedno ze wskazywanych narzędzi ochrony środowiska, ponieważ segregując odpady można nie tylko ograniczyć ich ilość we własnym otoczeniu, lecz także przyczynić się do ochrony zasobów naturalnych, tym bardziej, że dużą część odpadów można wykorzystać do wytworzenia nowych produktów. Dodatkowo, duże ilości odbieranych odpadów z terenu miasta są konsekwencją wysokiego natężenia ruchu turystycznego, który wynika ze specyfiki miasta.

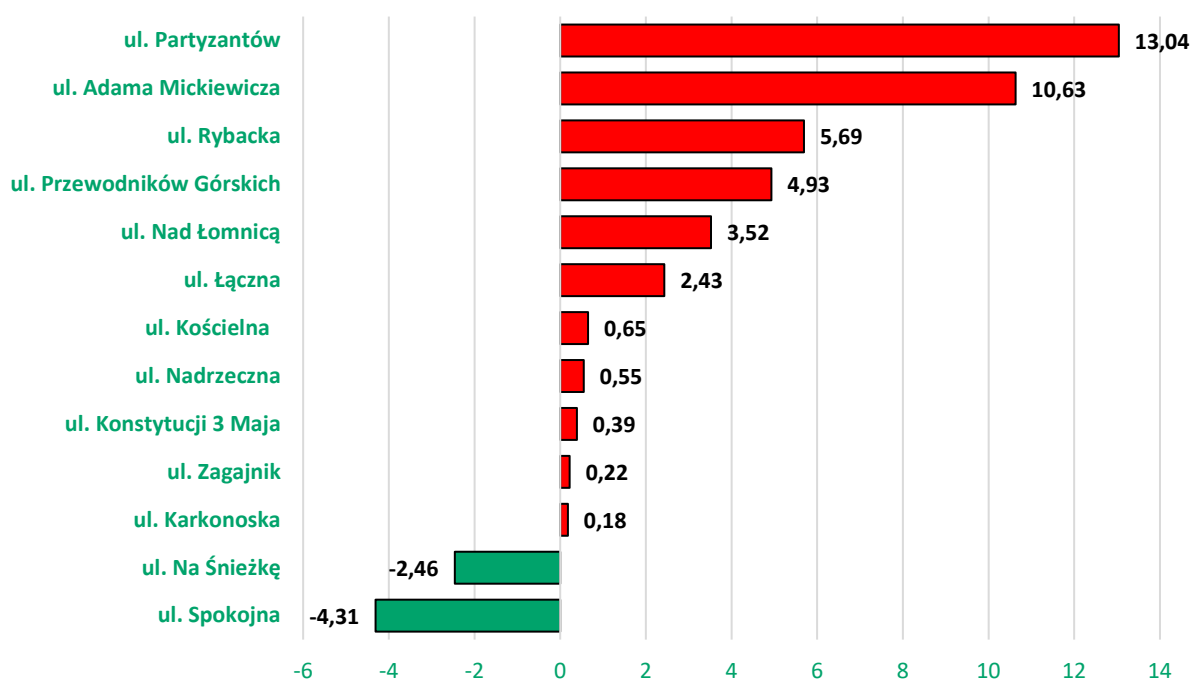
Podczas wizji lokalnej, na analizowanym podobszarze B, zlokalizowano obiekty wymagające podjęcia działań modernizacyjnych, w tym podniesienia efektywności energetycznej. Obiekty takie wskazane zostały także w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej zawierającym elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016-2020. Są to zarówno budynki mieszkalne, jak i komunalne oraz znajdujące się w posiadaniu parafii. Ponadto przy ul. Karkonoskiej zlokalizowane są nieruchomości zawierające wyroby azbestowe.

3.1.3. PODSUMOWANIE

W punkcie tym sporządzono podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej, wykorzystując wystandaryzowane wartości wskaźników, za pomocą których wyznaczono obszar rewitalizacji. Na obszar ten składają się dwa podobszary (A – centralna część miasta; B – północno-zachodnia część miasta). Ponadto dla każdej badanej sfery zestawiono zidentyfikowane problemy negatywnie wpływające na jakość i warunki życia mieszkańców wskazanych podobszarów.

Wyniki analizy dla sfery społecznej zestawiono w oparciu o wartość sumarycznego wskaźnika degradacji (suma wystandaryzowanych wartości badanych wskaźników sfery społecznej), obrazującego natężenie negatywnych zjawisk w tej sferze. Zdecydowane najwyższe natężenie zjawisk negatywnych odnotowano na ul. Partyzantów, która zlokalizowana jest w obrębie podobszaru B. Sumaryczny wskaźnik degradacji dla tej ulicy ukształtował się na poziomie 13,04. Jej mieszkańcy zmagają się m.in. z wysokim poziomem ubóstwa, zjawiskiem przemocy w rodzinie czy niskim poziomem kwalifikacji osób bezrobotnych.

Ryc. 39. Podsumowanie dla sfery społecznej – sumaryczny wskaźnik degradacji

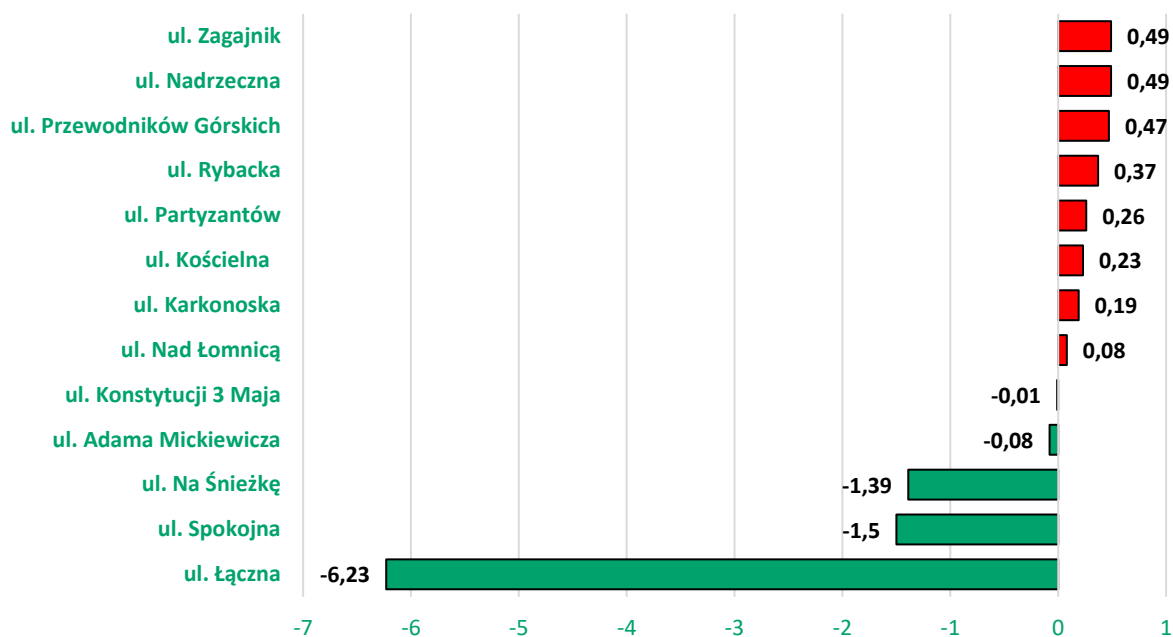
Źródło: Opracowanie własne.

Wysokim stopniem degradacji odznacza się także ul. Adama Mickiewicza (podobszar A) dla której badany wskaźnik osiągnął poziom 10,63. Zidentyfikowano na niej problemy związane z wysokim poziomem ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym, niekorzystnymi trendami demograficznymi, przemocą w rodzinie czy bezrobociem (szczególnie długotrwałym). Wyłącznie dla dwóch ulic zlokalizowanych w obrębie obszaru rewitalizacji sumaryczny wskaźnik degradacji nie wskazał natężenia negatywnych zjawisk społecznych (wartości poniżej zera).

Natężenie sytuacji problemowej w sferze gospodarczej odzwierciedla wystandaryzowana wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców badanej jednostki. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano dla ulic: Zagajnik (0,49), Nadrzeczna (0,49) oraz Przewodników Górskich (0,47). Ulice te odznaczają się więc niskim poziomem prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 40. Podsumowanie dla sfery gospodarczej – wystandaryzowane wartości wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

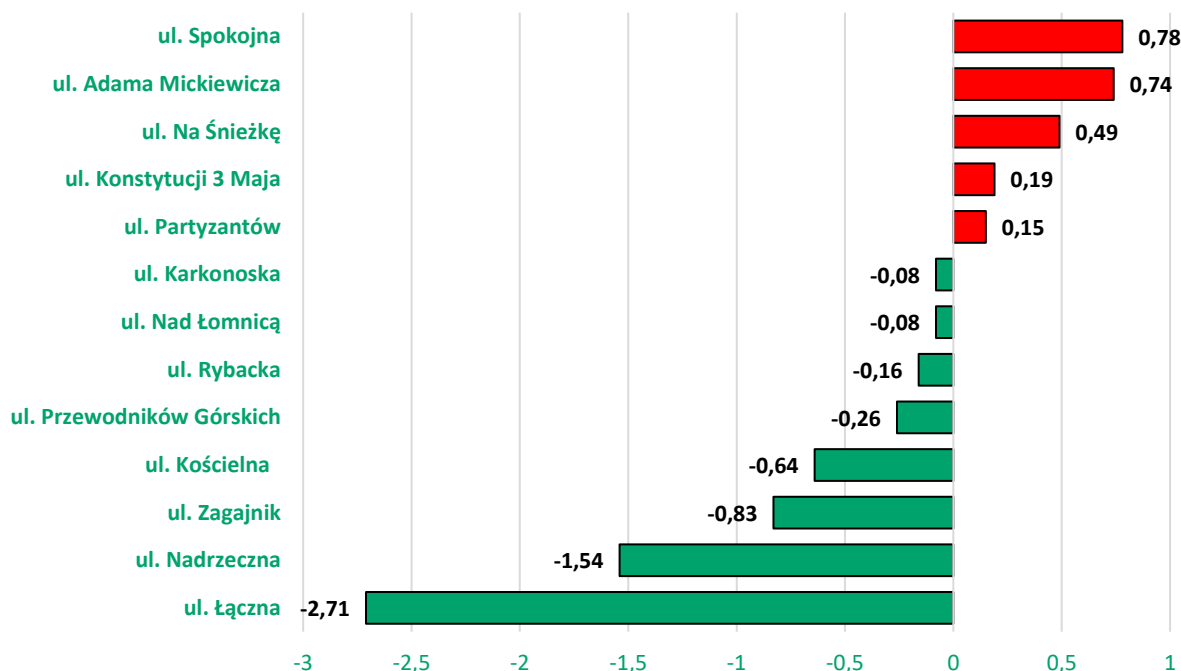

Źródło: Opracowanie własne.

Największe natężenie problemów środowiskowych, zobrazowanych m.in. za pomocą wskaźnika udziału osób objętych selektywnym odbiorem odpadów, zdiagnozowano dla ul. Spokojnej (0,78) i Adama Mickiewicza (0,74). Sytuację problemową w tej kwestii zidentyfikowano także dla ulic: Na Śnieżkę (0,49), Konstytucji 3 Maja (0,19) i Partyzantów (0,15).

Ryc. 41. Podsumowanie dla sfery środowiskowej – wystandaryzowane wartości wskaźnika udziału mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli wyszczególnione zostały problemy zidentyfikowane na wyznaczonych podobszarach składających się na obszar rewitalizacji. Podsumowano sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Tab. 27. Zestawienie zidentyfikowanych problemów na wyznaczonych podobszarach

SFERA	PODOBSZAR A	PODOBSZAR B
<i>Sfera społeczna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – niekorzystna struktura demograficzna (wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, „starzenie się społeczeństwa”); – zagrożenie ubóstwem/wykluczeniem społecznym (duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej); – występowanie zjawiska przemocy w rodzinie; – wysoki poziom bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego; 	<ul style="list-style-type: none"> – zagrożenie ubóstwem/wykluczeniem społecznym (wysoka liczba korzystających z pomocy społecznej); – występowanie zjawiska przemocy w rodzinie; – wysoki poziom bezrobocia; – niski poziom wykształcenia osób pozostających bez pracy; – wysoka wartość wskaźnika przestępczości;
<i>Sfera gospodarcza</i>	<ul style="list-style-type: none"> – niski poziom przedsiębiorczości; 	-

SFERA	PODOBSZAR A	PODOBSZAR B
<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zły stan techniczny i estetyczny wielu obiektów, w tym budynków mieszkalnych; – wrażenie chaosu w przestrzeni, wywołane dużym nagromadzeniem reklam na budynkach; – wysokie natężenie ruchu drogowego w centrum miasta; – potrzeba modernizacji deptaka, – tereny zieleni wymagające rewaloryzacji, będące miejscami występowania zjawisk społecznie nieakceptowalnych; – zły stan techniczny niektórych dróg; – deficyt terenów zieleni urządzonej; brak przestrzeni do organizowania plenerowych wydarzeń kulturalnych o charakterze integracyjnym; 	<ul style="list-style-type: none"> – słaba dostępność do infrastruktury społecznej; – zły stan techniczny części obiektów zabytkowych; – stosunkowo wysokie natężenie ruchu drogowego na ul. Karkonoskiej; – zły stan techniczny niektórych dróg;
<i>Sfera środowiskowa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zagrożenie niską emisją w wyniku nadmiernego ruchu komunikacyjnego w centrum miasta oraz niską efektywnością energetyczną budynków; – duża liczba turystów, przekładająca się na duże masy zbieranych odpadów; – potrzeby w zakresie termomodernizacji budynków; – występowanie obiektów zawierających wyroby azbestowe; 	<ul style="list-style-type: none"> – mały udział mieszkańców deklarujących objęcie selektywną zbiórką odpadów; – potrzeby w zakresie termomodernizacji budynków; – występowanie obiektów zawierających wyroby azbestowe;

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja, zdefiniowana poniżej, jest obrazem Karpacza po zakończeniu procesu rewitalizacji, w ramach którego zaplanowane zostały działania stanowiące odpowiedź na zidentyfikowane problemy. Przedmiotowa wizja jest obrazem miasta po 2020 roku.

Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych, przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, a miasto stanie się miejscem atrakcyjnym do życia. Społeczność lokalna zyska przestrzeń integracji i wypoczynku, która odwiedzana będzie również przez turystów. Miejsca występowania zjawisk społecznie nieakceptowalnych przekształcone zostaną w przestrzeń sprzyjającą występowaniu interakcji międzyludzkich, przestrzeń, na których spotykają się osoby poszukujące alternatywy dla szlaków turystycznych i Parku Narodowego. Z uwagi na dostępność zrewaloryzowanych i utworzonych

terenów zieleni urządzonej, zarówno osoby niepełnosprawne, jak i seniorzy oraz rodzice z dziećmi będą mogli spędzać czas w ciszy i spokoju, bez potrzeby przemierzania kilometrów szlaków turystycznych. Centrum miasta oraz Karpacz Górny staną się obszarami sprzyjającymi włączeniu społecznemu. Występowaniu interakcji międzyludzkich sprzyjać będą zarówno zrewaloryzowane obszary zieleni urządzonej, jak i organizowane na ich terenie wydarzenia kulturalne. W wyniku realizacji działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zwiększą swoje umiejętności społeczne oraz zawodowe.

Poprawie ulegnie stan techniczny dróg, dzięki czemu zwiększy się poziom bezpieczeństwa użytkowników pasa drogowego, w szczególności ul. Łącznej. Fragment ul. Konstytucji 3 Maja wyłączony z ruchu aut, będzie stanowić przestrzeń przyjazną dla pieszych, zapewniając im komfort i poczucie bezpieczeństwa. Wskutek działań termomodernizacyjnych i renowacyjnych poprawie ulegną warunki życia mieszkańców wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Działania, jakie zostaną podjęte w celu ziszczenia się wyżej zarysowanej wizji spowodują nie tylko wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji, lecz wpłyną także na dalszy rozwój turystyki w Karpaczu, którego pochodną będzie rozwój gospodarczy, przeciwdziałający bezrobociu i zwiększający poziom zamożności społeczności lokalnej.

Mieszkańcy Karpacza docenią potencjał miejsca, w którym mieszkają.

Wzmocni się poczucie lokalnej tożsamości.

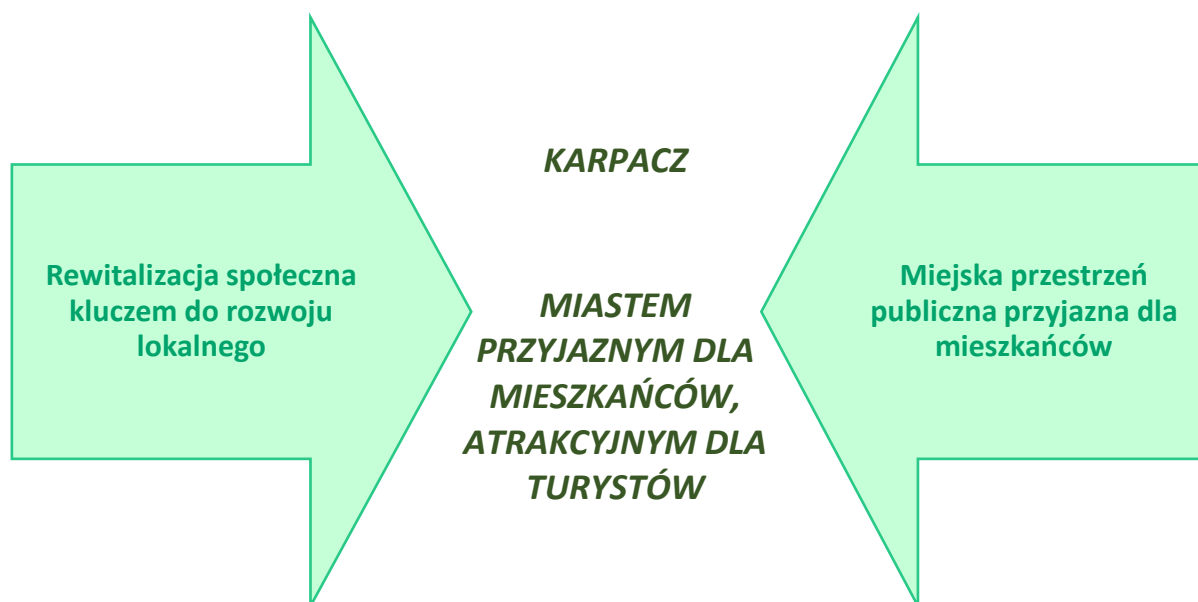
Podobszary poddane rewitalizacji rozwijać się będą w sposób spójny i harmonijny.

4. CELE REWITALIZACJI

Nadrzędnym celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów odznaczających się dużym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, z którymi współwystępują negatywne zjawiska zdiagnozowane w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych w Karpaczu poprzedzone zostało kompleksową diagnozą zjawisk zachodzących w każdej z wyżej wymienionych sfer, co umożliwiło określić problemy z jakimi zmagają się Karpacz i jego mieszkańcy oraz wypracować takie kierunki działań, aby zagwarantować wyprowadzenie wyznaczonych podobszarów ze stanu kryzysowego.

Celem głównym rewitalizacji dla gminy Karpacz jest efektywna realizacja działań polegających na rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, które zostaną uzupełnione niezbędnymi działaniami infrastrukturalnymi, wpływającymi na zwiększanie funkcjonalności miejskiej przestrzeni publicznej. W wyniku podjętych działań Karpacz będzie miastem przede wszystkim przyjaznym dla mieszkańców, jak również atrakcyjnym dla turystów i inwestorów.

Tab. 28. Cele rewitalizacji obszarów zdegradowanych w gminie Karpacz

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania
Rewitalizacja społeczna kluczem do rozwoju lokalnego	Zwiększanie aktywności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększanie zaangażowania społecznego mieszkańców obszarów zdegradowanych; – zapewnienie dostępu do infrastruktury społecznej; – wzbogacenie i zróżnicowanie oferty spędzania czasu wolnego; – rozwój/wzmocnienie działalności kulturalnej i edukacyjnej;
	Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie włączenia społecznego oraz zwalczanie problemów społecznych poprzez aktywną integrację; – aktywizacja bezrobotnych, wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych; – zwiększanie bezpieczeństwa publicznego;
	Wzmocnienie lokalnej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój lokalnej przedsiębiorczości; – aktywne wykorzystywanie potencjału miasta do rozwoju gospodarczego;
Miejska przestrzeń publiczna przyjazna dla mieszkańców	Podniesienie funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – rewaloryzacja i zagospodarowanie terenów zielonych; – utworzenie miejsc integracji (spotkań) mieszkańców – organizacji wydarzeń kulturalnych; – przystosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych;
	Poprawa warunków komunikacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja ulic; – modernizacja/budowa ciągów pieszych i rowerowych;
	Modernizacja miejskiej zabudowy (budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej, obiektów zabytkowych)	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych składających się na dziedzictwo kulturowe miasta; – remont budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej; – adaptacja nieużytkowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji; – poprawa efektywności energetycznej budynków;

Źródło: Opracowanie własne.

5. KATALOG PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Realizacja celów procesu rewitalizacji odbędzie się poprzez wdrożenie projektów rewitalizacyjnych, które ukierunkowane są na przeciwdziałanie oraz zapobieganie występowaniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji.

Przedmiotowe projekty tworzą dwie grupy:

- Lista A - projekty zgłoszone do finansowania w ramach działania 6.3.,
- Lista B - pozostałe projekty rewitalizacyjne.

Szczegółowe dane dotyczące projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w dalszej części rozdziału.

5.1. LISTA A – PROJEKTY ZGŁOSZONE DO FINANSOWANIA W RAMACH DZIAŁANIA 6.3. WD RPO

Projekt 1.

AKADEMIA WANG

Wnioskodawca: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang

Lokalizacja: ul. Spokojna 1

Przedmiotem projektu jest modernizacja i remont Akademii Wang celem stworzenia bazy szkoleniowej. Zakres infrastrukturalny projektu obejmuje m.in. remont i modernizację oraz wyposażenie Akademii, utworzenie muzeum kościołów typu stay w siedzibie Akademii, rozbiórkę starej kotłowni oraz przyległych budynków, wykonanie parkingu, ścieżek, chodników na terenie OWS Wang i Smreka, wykonanie parkingu przy budynku „Smrek”, zaprojektowanie ścieżki od parkingu przy Smreku do istniejącej ścieżki, ogrodzenie i zagospodarowanie całego terenu włącznie z budynkiem „Smrek”, parking dla turystów odwiedzających Kościół Wang i udających się na szlaki turystyczne wraz z drogą dojazdową, oświetleniem, monitoringiem, urządzeniami do odśnieżania, wykonanie dojścia na biegówkach, rowerach i „handbajkach” oraz dojazd na wózkach inwalidzkich z Akademii Wang do kościoła Wang.

W ramach Akademii prowadzone będą warsztaty w zakresie edukacji konserwatorskiej (m.in. warsztaty konserwacji drewna, pokazanie starych technik ciesielskich i snycerskich) i kulinarnej. Realizowane będą również warsztaty dla przewodników. Ponadto realizowane będą projekty dla uczniów. Akademia oferować będzie również wyżywienie, nocleg oraz możliwość zwiedzania, z uwagi na fakt, że Kościół Wang znajduje się na trasie Via Sacra i jest miejscem pielgrzymek. Każde z pięter Akademii prezentować będzie region Norwegii poprzez wyposażenie pokoi w meble, obrazy, oświetlenie, itp. W Akademii będzie organizowany festiwal norweski. Planuje się również zorganizowanie spotkania proboszczów, administratorów i rad parafialnych z drewnianych kościołów z Norwegii, Niemiec i Polski w celu wymiany doświadczeń w konserwacji, wykorzystaniu obiektów na cele religijne i kulturalne, popularyzacji tego rodzaju budownictwa sakralnego i stworzenie sieci informacji internetowej oraz wydania wspólnych wydawnictw.

Projekt 2.

REWITALIZACJA KOMPLEKSU KOŚCIOŁA WANG

Wnioskodawca: Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang

Lokalizacja: ul. Na Śnieżkę 8

Przedmiotem projektu jest renowacja kompleksu kościoła Wang, co polegająca na:

1. Ocenie zachowania kościoła: konstrukcja, portale, kolumny, kapitele,
2. Przygotowaniu programu konserwatorskiego.
3. Naprawy konstrukcji z kolumnami.
4. Montażu nowych gontów na dachu.
5. Renowacji portali i kapiteli kolumn.
6. Naprawie gomółek w oknach kościoła.
7. Renowacji mechanizmu zegara oraz dzwonów na dzwonnicy.
8. Naprawie odpadających tynków wewnątrz dzwonnicy.
9. Impregnacji dachu dzwonnicy.
10. Montażu kamer monitoringu, agregatu prądotwórczego oraz nowego oświetlenia kompleksu kościoła Wang w celu poprawy bezpieczeństwa.

Ponadto podjęte zostaną działania w otoczeniu świątyni. Będą one polegały na: pielęgnacji zieleni, nasadzeniu żywopłotów, instalacji systemu nawadniającego kompleks kościoła Wang w celu utrzymania zieleni i jego walorów parkowych, naprawie kostki brukowej na chodnikach

i placu kościelnym, instalacji systemu nawadniającego terenu zieleni, montażu tablic na punkcie widokowym z nazwami szczytów górskich, renowacji pomnika i malowidła na pomniku hrabiny von Reden łącznie z odprowadzeniem wody ze zbiornika, ukształtowanie koron drzew osłaniających panoramę na Kotlinę Jeleniogórską oraz termomodernizacji obiektu (nowa kotłownia c.o., wymiana elewacji, ujednoczenie kolorystyki, dostosowanie do otoczenia).

Projekt 3.

ADAPTACJA POMIESZCZENIA PRZY UL. KARKONOSKIEJ 5 NA CELE SPOŁECZNE

Wnioskodawca: Gmina Karpacz

Lokalizacja: ul. Karkonoska 5

Obiekt, w którym znajduje się pomieszczenie objęte projektem widnieje w gminnej ewidencji zabytków. Położony jest w Karpaczu Górnym, na obszarze słabej dostępności do infrastruktury społecznej. Placówki oświatowe, biblioteka oraz instytucje kultury znajdują się w centrum miasta, oddalonym o ok. 5 km. W związku z powyższym, w Karpaczu Górnym brakuje wystarczającej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych oraz postępuje wykluczenie społeczne osób starszych. Pomimo, że przedmiotowy obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, realizacja przedmiotowego projektu jest uzasadniona – obiekt służyć będzie bowiem przede wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

Przedmiotowe pomieszczenie w przeszłości było wykorzystywane jako siedziba Miejskiego Muzeum Zabawek ze Zbiorów Henryka Tomaszewskiego. W wyniku przeniesienia Muzeum do obiektu „Karpaczańskiego Centrum Kultury i Turystyki”, pomieszczenie przestało być użytkowane. Taki stan utrzymuje się do chwili obecnej.

Zakres projektu obejmuje remont i dostosowanie pomieszczenia do funkcji związanych z działalnością o charakterze społecznym. W wyniku realizacji projektu pojawi się możliwość wykorzystywania pomieszczenia do organizacji spotkań integracyjnych, wydarzeń kulturalnych, zajęć i warsztatów dla dzieci, młodzieży oraz seniorów, a także na działania związane z integracją międzypokoleniową, które skierowane będą w szczególności do mieszkańców Karpacza Górnego. Ponadto możliwe będzie realizowanie tu warsztatów z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej.

Projekt 4.**PRZEBUDOWA PODDASZA GIMNAZJUM W KARPACZU W CELU ZASPOKOJENIA ARTYSTYCZNO-KULTURALNYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW****Wnioskodawca:** Gmina Karpacz**Lokalizacja:** ul. Konstytucji 3 Maja 48 a

W Karpaczu od wielu lat brakuje domu kultury będącego miejscem spotkań i pracy twórczej zarówno dla uzdolnionych dzieci i młodzieży jak również funkcjonujących w mieście środowisk artystycznych. Ogranicza to możliwość rozwoju społecznego, a także zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia jest ważna z perspektywy przeciwdziałania oraz zapobiegania występowaniu dysfunkcji społecznych wśród dzieci i młodzieży.

Celem projektu jest utworzenie miejsca pełniącego funkcję integrującą i aktywizującą mieszkańców, a także umożliwiającego organizację zajęć artystycznych i kulturalnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Zadanie obejmować będzie adaptację poddasza Gimnazjum w Karpaczu. Aktualnie znajduje się ono w stanie nie nadającym się do użytkowania. Z uwagi na brak w zasobach gminnych wolnych lokali użytkowych, znaczną powierzchnię poddasza (pow. użytkowa ok. 157 m², pow. nieużytkowa ok. 181 m²) oraz ogromne zapotrzebowanie społeczne realizacja projektu jest zasadna.

Projekt 5.**PRZEBUDOWA ULICY ŁĄCZNEJ W KARPACZU****Wnioskodawca:** Gmina Karpacz**Lokalizacja:** ul. Łączna

Ulica Łączna w Karpaczu pełni ważną funkcję komunikacyjną, stanowi bowiem główną drogę dojazdową do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Z uwagi na wyłączenie centrum miasta z ruchu samochodowego, droga ta użytkowana jest przez rodziców/opiekunów odwożących dzieci do szkoły, pracowników Zespołu Szkół, a także pracowników i petentów znajdującego się w sąsiedztwie Urzędu Miejskiego. Kumulacja ruchu samochodowego i ruchu pieszych występuje w godzinach porannych o godzinie 8.00 oraz w godzinach popołudniowych ok. godziny 15.00, co związane jest z rozpoczęciem/zakończeniem zajęć lekcyjnych, godzin urzędowania oraz dostaw do pobliskich, licznych obiektów gastronomicznych i handlowych zlokalizowanych na deptaku spacerowym w ulicy Konstytucji 3 Maja. W godzinach tych występuje paraliż komunikacyjny przy budynku Szkoły. Przejazd ulicą Łączną z uwagi na jej

szerokość możliwy jest tylko w jednym kierunku. Stwarza to ogromne zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych (w tym głównie dzieci) udających się do szkoły. Obecnie do Zespołu Szkół uczęszcza 429 dzieci, przy czym w grupie tej są również dzieci najmłodsze w wieku 6, 7 lat (66 dzieci). Dodatkowo do placówki dojeżdża 58 pracowników (nauczyciele, pracownicy administracyjni). Ważną kwestią są tu także zebrania rodziców, zajęcia dodatkowe organizowane w szkole, a także różnego rodzaju imprezy sportowe odbywające się w przylegającej do obiektu hali widowiskowo-sportowej. Przywołane argumenty obrazują jedynie funkcjonowanie układu komunikacyjnego w obrębie Zespołu Szkół w okresie roku szkolnego, a należy jeszcze zwrócić uwagę na natężenie ruchu w okresie sezonu turystycznego (wakacje, ferie zimowe). Każde ze wspomnianych wydarzeń powoduje wzrost liczby użytkowników ulicy Łącznej, która w obecnym stanie nie zapewnia bezpiecznego poruszania się w tym ważnym dla miasta obszarze.

Projekt 6.

RENOWACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH Z POPRAWĄ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Wnioskodawcy: Wspólnoty mieszkaniowe

Lokalizacje:

- ul. Nadrzeczna 2;
- ul. Nadrzeczna 6;
- ul. Nadrzeczna 20;
- ul. Nadrzeczna 22;
- ul. Konstytucji 3 Maja 34;
- ul. Konstytucji 3 Maja 49;
- ul. Konstytucji 3 Maja 50;
- ul. Konstytucji 3 Maja 63;
- ul. A. Mickiewicza 7;
- ul. Karkonoskiej 34;
- ul. Karkonoskiej 53;
- ul. Zagajnik 3.

W ramach niniejszego projektu planuje się przeprowadzenie remontów we wskazanych wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. Ma to na celu poprawę ich stanu technicznego, funkcjonalności i estetyki, jak również poprawę warunków mieszkalnych użytkowników budynków oraz obniżenie zapotrzebowania energetycznego. Przedmiotowy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany zły stan techniczny obiektów na wskazanych obszarach oraz potrzebę realizacji działań z zakresu

poprawy efektywności energetycznej. W ramach projektu planuje się m.in. takie działania jak: remont elewacji, remont/modernizacja/wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej, remont klatek schodowych/werand, zagospodarowanie terenu zewnętrznego, odnowienie ogrodzenia, remont/wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian, izolacja pionowa i pozioma, wymiana drzwi i okien.

W budynkach znajdujących się pod następującymi adresami planuje się **wyłącznie remont części wspólnych budynków** – w ramach przedsięwzięcia komplementarnego planowana jest natomiast ich termomodernizacja:

- ul. Nadrzeczna 6, 22, 20;
- ul. Konstytucji 3 Maja 49;
- ul. Karkonoska 34, 53.

5.2. LISTA B – POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Projekt 1.

PRZEBUDOWA CENTRUM KARPACZA

Wnioskodawca: Gmina Karpacz

Lokalizacja: ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Łączna, ul. Mickiewicza

Zakres projektu obejmuje budowę trasy spacerowej przebiegającej w części ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Łącznej i ul. Mickiewicza. Trasa zlokalizowana zostanie na obszarze centrum miasta, wpisanego do rejestru zabytków oraz w strefie ochrony konserwatorskiej „A”. W wyniku działań inwestycyjnych utworzony zostanie ciąg pieszy z wyłączonym ruchem samochodowym (dojazd wyłącznie dla karet, służb porządkowych). Będzie on pełnił funkcję spacerową, wypoczynkową, rekreacyjną i kulturową. Planowane jest zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym (np. tablice w języku Braille’a). Nowa infrastruktura przyczyni się do uwydatnienia i udostępnienia znajdujących się tutaj obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego (muzea, zabytkowe obiekty sakralne, obiekty architektoniczne) oraz atrakcji turystycznych. Planuje się wykonanie nawierzchni granitowej (materiał charakterystyczny dla regionu) z wykorzystaniem technologii płomieniowania, co zapewni trwałość wytworzonej infrastruktury oraz dostępność dla osób niepełnosprawnych. Ważnym elementem jest także wykonanie „artpunktów” – miejsc, w których zlokalizowane będą plastyczne formy przestrzenne oraz tablice ekspozycyjne. Daje to możliwość prezentacji twórczości przez lokalnych artystów, działających w regionie,

a jednocześnie zwraca uwagę na charakterystyczne miejsca w przestrzeni centrum miasta. Wykonana zostanie także agora – miejsce do organizacji wydarzeń kulturalnych. W przestrzeni wyodrębniona zostanie ponadto strefa sacrum przy zabytkowych kościołach oraz strefa rekreacji przy Zespole Szkół. Realizacja projektu pozwoli nadać centrum miasta, w którym występuje bardzo gęsta zabudowa oraz kumulacja obiektów usługowych nowej funkcji społecznej – miejsca spotkań, rekreacji i wypoczynku.

Projekt 2.

REWALORYZACJA TERENÓW ZIELENI W KARPACZU

Wnioskodawca: Gmina Karpacz

Lokalizacja: ul. Konstytucji 3 Maja, rejon ul. Rybackiej, teren pomiędzy ul. Nad Łomnicą i ul. Zagajnik

Gęsta zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa Karpacza wpływa na potrzebę racjonalizacji przestrzeni publicznej. Brakuje w niej elementów rekreacyjnych, wypoczynkowych, umożliwiających spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz organizację imprez i spotkań integrujących lokalną społeczność. Przedmiotowy projekt obejmuje rewaloryzację parku przy Lipie Sądowej (pomnik przyrody liczący ponad 200 lat), znajdującego się na obszarze, który jako układ urbanistyczny objęty jest ochroną konserwatorską, terenu zieleni powstałego w wyniku likwidacji skoczni narciarskiej Karpatka, położonego w rejonie ul. Rybackiej oraz terenu położonego pomiędzy ul. Nad Łomnicą i ul. Zagajnik. Realizacja projektu umożliwi stworzenie miejsc o nowych funkcjach społecznych uwzględniających przede wszystkim aspekt integracji międzypokoleniowej poprzez organizowanie tu imprez plenerowych (grill party dla mieszkańców, pikniki integracyjne, gry i zabawy).

Projekt 3.

LEPSZY START – WSPARCIE UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO KLAS I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KARPACZU

Wnioskodawca: Gmina Karpacz

Lokalizacja: Szkoła Podstawowa, ul. Konstytucji 3 Maja 48 a

Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane zapotrzebowanie w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcie ucznia młodszego przy jego przechodzeniu na kolejny etap kształcenia poprzez: doposażenie pracowni arteterapii i terapii pedagogicznej (na potrzeby zajęć: korekcyjno-kompensacyjnych,

dydaktyczno-wyrównawczych, gimnastyki korekcyjnej oraz terapii logopedycznej), realizację zajęć specjalistycznych, stymulujących rozwój poznawczy i zmniejszających trudności w opanowaniu umiejętności i wiadomości szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym uczniów młodszych, a także diagnozę profilu zdolności wielorakich H. Gardnera wszystkich uczniów klas I-III, w celu wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka, jego zainteresowań i dążeń poznawczych. Wsparcie obejmuje również warsztaty dla rodziców z zakresu strategii motywowania dzieci do pokonywania trudności edukacyjnych. Projekt skierowany jest do uczniów klas I-III Sz. P. w Karpaczu, posiadających opinię psychologiczno-pedagogiczną, dotyczącą zaburzeń w obrębie funkcji poznawczych, opinię o SPE (ze względu na ADHD lub ADD) oraz uczniów z zaburzeniami motywacji dotyczącej pokonywania trudności edukacyjnych. Odbiorcami projektu będą również rodzice uczniów uczęszczających na zajęcia, przeżywający trudności związane z niepowodzeniem edukacyjnym swoich dzieci (warsztaty z zakresu strategii motywacyjnych). Spodziewanym efektem realizacji projektu będzie spadek liczby uczniów, którzy nie uzyskali promocji do klasy programowo wyższej, wzrost liczby uczniów, którzy zrealizują wymagania zawarte w podstawie programowej, spadek liczby niewłaściwych zachowań uczniów, poprzez udział dzieci w zajęciach z arteterapii mających na celu odreagowanie emocjonalne oraz pracę nad nieadekwatnymi przekonaniem dzieci o swoich zdolnościach, w przypadku dzieci nadpobudliwych psychoruchowo, dzieci nieśmiałych, lękliwych i mających problemy z wewnętrzną motywacją do zmiany zachowania.

Celem głównym projektu jest zwiększenie potencjału uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi poprzez organizację zajęć specjalistycznych, stymulujących rozwój poznawczy i zmniejszających trudności w opanowaniu umiejętności i wiadomości kluczowych, zwiększających późniejsze szanse na rynku pracy. Projekt komplementarny do działania 3.

Projekt 4.

TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW

Budynki objęte projektem zostały uwzględnione w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Karpacz. Wykaz obiektów objętych projektem:

- ul. Karkonoska 34, 53;
- ul. Konstytucji 3 Maja 33A, 49;
- ul. Nadrzeczna 6, 20, 22;
- ul. Partyzantów 7.

6. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

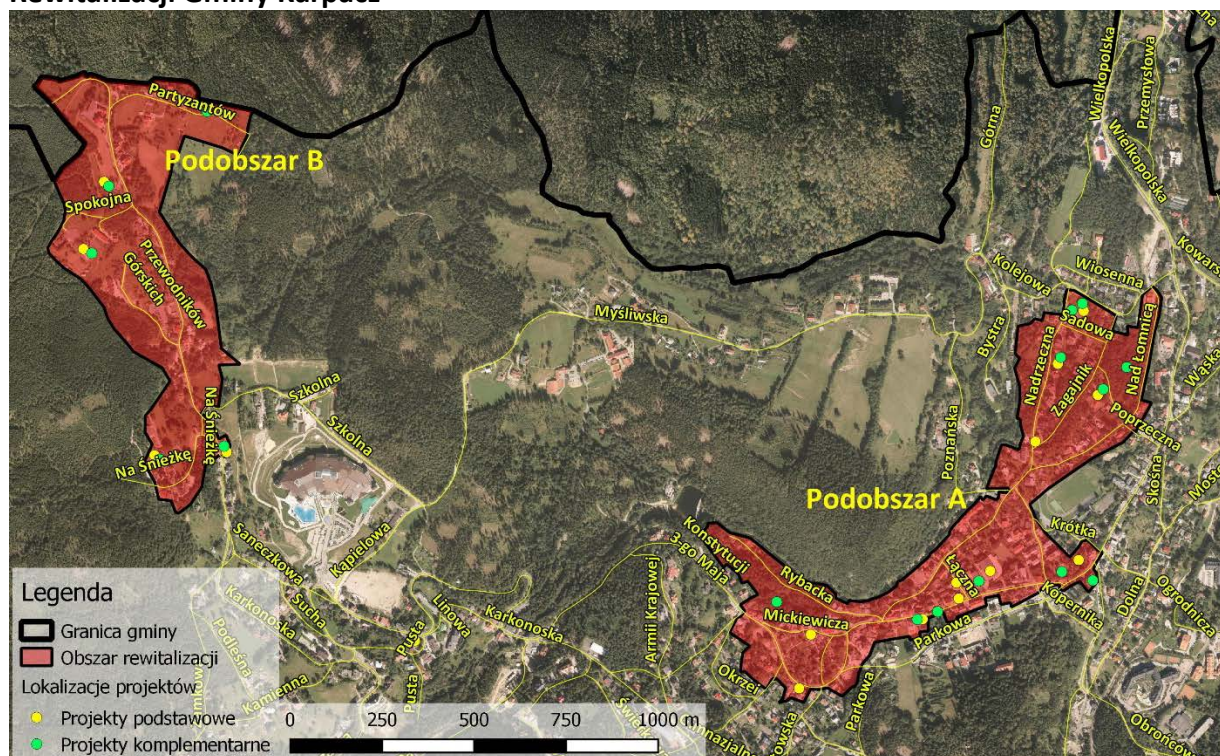
Zapewnienie komplementarności pomiędzy projektami zaplanowanymi w ramach Programu Rewitalizacji stanowi jeden z kluczowych elementów programowania procesu rewitalizacji. Gwarantuje to kompleksowe rozwiązanie sytuacji problemowej, a podjęta interwencja oddziaływać będzie na cały obszar rewitalizacji. Zgodnie z powyższym, projekty wypracowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020 są komplementarne w wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania, co zostało opisane poniżej.

6.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna rozumiana jest jako konieczność zaplanowania działań w taki sposób, aby oddziaływały one na cały obszar objęty procesem rewitalizacji, pomijając oddziaływanie punktowe. Inwestycje zaplanowane w niniejszym dokumencie dopełniają się przestrzennie, a pomiędzy nimi zachodzić będzie efekt synergii. Zapewnione zostanie także przeciwdziałanie przenoszenia problemów na inne tereny miasta. Na poniższym rysunku przedstawione zostały przybliżone lokalizacje projektów zaplanowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji w gminie Karpacz. Wszystkie projekty zlokalizowane są w obrębie wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Ryc. 42. Zarys lokalizacji projektów zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczeń tych nie należy jednak utożsamiać punktowo, ponieważ większość tych projektów obejmuje swoim zasięgiem stosunkowo duże przestrzenie publiczne m.in. tereny zielone, centrum miasta czy kompleks zabytkowego kościoła. Ich realizacja zapewni maksymalizację efektów i pozytywne oddziaływanie na obszary objęte sytuacją kryzysową, ale przede wszystkim ich mieszkańców, wpływając na poprawę jakości i warunków życia.

6.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz wzajemnie dopełniają się tematycznie, a ich realizacja ostatecznie pozytywnie wpłynie na obszar w aspektach społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym. Zapewnione zostanie tym samym kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów, co w konsekwencji przyczyni się do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej. W poniższej tabeli wykazano, dla każdej z zaplanowanych inwestycji, w jaki sposób przyczynią się one do rozwiązania zdiagnozowanych problemów w poszczególnych sferach funkcjonowania obszaru, jak i całego miasta.

Tab. 29. Sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów

Sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów w poszczególnych sferach:					
L.p.	Nazwa projektu	sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	sfera środowiskowa
LISTA „A”					
1.	AKADEMIA WANG	utworzenie zaplecza szkoleniowego i muzeum; zwiększenie bezpieczeństwa (montaż monitoringu i oświetlenia); zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych;	możliwym jest, że w efekcie realizacji projektu niezbędnym będzie zatrudnienie nowego pracownika ds. szkoleniowych oraz obsługi muzeum;	remont/modernizacja Akademii Wang; poprawa estetyki otoczenia (rozbiórka nieużytkowanych, zdegradowanych obiektów); zagospodarowanie przestrzeni (utworzenie nowych miejsc parkingowych, budowa ścieżek, chodników); przystosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych	utworzenie ścieżek dla ruchu pieszego, zwiększanie dostępności do tras biegowych, rowerowych czy przystosowanych do „handbajku”;
2.	REWITALIZACJA KOMPLEKSU KOŚCIOŁA WANG	poprawa bezpieczeństwa kompleksu kościoła Wang; zwiększenie promocji;	-	rewitalizacja obiektów dziedzictwa narodowego (renowacja kościoła); poprawa atrakcyjności otoczenia kościoła;	zagospodarowanie otoczenia kościoła – utrzymanie terenów zielonych; poprawa efektywności energetycznej budynku (termomodernizacja) Domu Parafialnego;
3.	ADAPTACJA POMIESZCZENIA PRZY UL. KARKONOSKIEJ 5 NA CELE SPOŁECZNE	zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej; utworzenie miejsca spotkań integracyjnych (w tym również międzypokoleniowych), wydarzeń kulturalnych;	możliwym jest, że w efekcie realizacji projektu niezbędnym będzie zatrudnienie nowego pracownika/animatora czasu wolnego;	zagospodarowanie nieużytkowanego pomieszczenia oraz jego adaptacja do pełnienia nowych funkcji; zapewnienie ochrony dla zabytkowego obiektu;	
4.	PRZEBUDOWA PODDASZA GIMNAZJUM W KARPACZU W CELU ZASPOKOJENIA ARTYSTYCZNO-	utworzenie miejsca (spotkań i pracy twórczej) o funkcjach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców; zwiększenie	możliwym jest, że w efekcie realizacji projektu niezbędnym będzie zatrudnienie nowego	zagospodarowanie nieużytkowanego poddasza Gimnazjum w Karpaczu;	-

L.p.	Nazwa projektu	Sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów w poszczególnych sferach:			
		sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	sfera środowiskowa
	KULTURALNYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW	możliwości organizacji zajęć artystycznych i kulturalnych;	pracownika/animatora czasu wolnego;		
5.	PRZEBUDOWA ULICY ŁĄCZNEJ W KARPACZU	zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego;	-	przebudowa drogi pełniącej ważne funkcje komunikacyjne, zlokalizowanej w centralnej części miasta, stanowiącej dojazd do m.in. ważnych obiektów użyteczności publicznej;	usprawnienie ruchu samochodowego, zmniejszenie jego natężenia;
6.	RENOWACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH Z POPRAWĄ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ	poprawa warunków życia mieszkańców		poprawa jakości/estetyki przestrzeni publicznych;	ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego; ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną;
LISTA „B”					
1.	PRZEBUDOWA CENTRUM KARPACZA	utworzenie miejsc dostępnych dla osób niepełnosprawnych, miejsca spotkań mieszkańców, organizacji wydarzeń kulturalnych, promocji lokalnych twórców/artystów;	zwiększenie dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego i uwydatnienie atrakcji turystycznych, co zwiększa możliwość wykorzystania ich do rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem turystyki;	zapewnienie ochrony przestrzeni objętej ochroną konserwatorską; utworzenie przestrzeni o nowych funkcjach: wypoczynkowej, rekreacyjnej, kulturalnej; dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych; utworzenie m.in. „artpunktów”, „agory” czy strefy sacrum;	utworzenie ciągów spacerowych; ograniczenie ruchu samochodowego;
2.	REWALORYZACJA TERENÓW ZIELENI W KARPACZU	utworzenie miejsc do organizacji imprez plenerowych dla całych rodzin, zwiększających integrację międzypokoleniową;	-	racjonalizacja przestrzeni publicznej;	poprawa stanu miejskich terenów zielonych;
3.	LEPSZY START – WSPARCIE UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI	zaspokojenie potrzeb w zakresie indywidualizacji	-	-	-

L.p.	Nazwa projektu	Sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów w poszczególnych sferach:			
		sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	sfera środowiskowa
	POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO KLAS I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KARPACZU	pracy z uczniem (doposażenie pracowni arteterapii i terapii pedagogicznej, realizacja zajęć specjalistycznych); wsparcie dla rodziców dzieci ze specjalistycznymi potrzebami;			
4.	TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW	poprawa warunków życia mieszkańców	-	poprawa jakości/estetyki przestrzeni publicznych;	ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego; ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną;

Źródło: Opracowanie własne.

6.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna to nic innego jak konieczność wypracowania sprawnego systemu zarządzania procesem rewitalizacji. Systemu, który zapewni skuteczną realizację zaplanowanych działań oraz zaangażowanie w ich realizacji jak największego grona interesariuszy. Ma to na celu sterowanie działaniami w taki sposób, aby zapewnić wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego, przy jednoczesnej poprawie jakości życia jego mieszkańców.

System zarządzania procesem rewitalizacji dla gminy Karpacz został opracowany w taki sposób, aby zapewnić jego jak najwyższą efektywność. Istotnym elementem jest zaangażowanie społeczne. Kluczowy był wysoki udział interesariuszy na etapie programowania i diagnozowania. Zakłada się także włączanie zainteresowanych podmiotów w proces rewitalizacji także na etapie jego wdrażania i monitorowania postępów przebiegu prac.

Omawiany system wymaga angażowania w prace szerokiego grona podmiotów reprezentujących różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego miasta, bowiem składa się na niego wiele aspektów. Głównym trzonem procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji jest Zespół ds. Rewitalizacji (którego zadania opisane zostały szczegółowo w rozdziale Wdrażanie i monitoring).

6.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYKRESOWA

W gminie Karpacz, w okresie finansowania 2007-2013, zrealizowano szereg inwestycji o charakterze rewitalizacyjnym. Zaplanowane w niniejszym dokumencie działania stanowią kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej podejmowanych interwencji, co w efekcie wpłynie na zwiększenie atrakcyjności Karpacza nie tylko jako miejsca atrakcyjnego ze względu na wysokie walory turystyczne, ale przede wszystkim jako miejsca zamieszkania. Utworzone zostaną nowe miejsca spotkań, służące integracji i aktywizacji lokalnej społeczności, poprawi się funkcjonalność zdegradowanych terenów przestrzeni miejskiej, w tym również terenów zieleni, udzielone zostanie wsparcie uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zaplanowano także podjęcie licznych działań polegających na zwiększeniu atrakcyjności i dostępności kompleksu kościoła WANG oraz z zakresu termomodernizacji budynków

użyteczności publicznej czy budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie rewitalizacji (inwestycje wynikające z dokumentu pn.: „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zawierający elementy Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Karpacz na lata 2016-2020”).

Tab. 30. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ramach perspektywy finansowej 2007-2013

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
1.	Odnowa zdegradowanej substancji mieszkaniowej miasta Karpacza	695 142,11	453 352,33	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
2.	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie miasta Karpacza	6 104 399,03	3 040 782,49	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
3.	Adaptacja byłego dworca i terenów kolejowych na potrzeby Karpaczańskiego Centrum Kultury i Turystyki	3 916 810,78	2 203 482,24	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
4.	INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA W GMINIE KARPACZ	39 436,00	39 436,00	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013
5.	Rewitalizacja terenów zielonych na terenie miasta Karpacza – park przy ul. Nadrzecznej i przy Wodospadzie	459 336,07	282 710,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
6.	Na ścieżkach Ducha Gór – poprawa zagospodarowania turystycznego tras spacerowych i ścieżek dydaktycznych na terenie Karpacza	47 580,00	25 000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
7.	INTERAKTYWNY PARK ZABAW W KARPACZU	348 479,94	184 965,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Źródło: Opracowano na podstawie danych z strony internetowej www.karpacz.pl

Gmina Karpacz posiada doświadczenie w realizacji projektów, także współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym głównie unijnych. Utworzone zostało m.in. Karpaczańskie Centrum Kultury i Turystyki w zaadaptowanym budynku dworca kolejowego, co wiązało się z zaspokojeniem potrzeb związanych z turystyką i kulturą, przede wszystkim dla mieszkańców

miasta. Powiązane z tym projektem są inwestycje polegające na adaptacji nieużytkowanego pomieszczenia na cele społeczne oraz przebudowie poddasza Gimnazjum w celu zaspokojenia potrzeb artystyczno-kulturalnych mieszkańców. Mają one bowiem na celu utworzenie miejsc spotkań mieszkańców, integracji międzypokoleniowej, organizacji różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych. Stanowią tym samym odpowiedź na wciąż wysokie zapotrzebowanie na miejsca tego typu w Karpaczu.

Rewaloryzacja terenów zieleni w Karpaczu to projekt będący również kontynuacją wcześniej podjętych działań mających na celu uporządkowanie terenów zielonych na jego obszarze (Rewitalizacja terenów zielonych na terenie miasta Karpacza – park przy ul. Nadrzecznej i przy Wodospadzie). Wpływa to na m.in. na poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu czy nawet wzrost atrakcyjności miasta.

Poprawa bezpieczeństwa, zwiększenie dostępności do ważnych miejsc na terenie miasta czy utworzenie alternatywnych form transportu to kluczowe aspekty podjętych, jak i zaplanowanych do realizacji działań w zakresie infrastruktury drogowej.

„Lepszy start” – projekt polegający na wsparciu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczających do klas I-III szkoły podstawowej w Karpaczu to z kolei kontynuacja projektu „Indywidualizacja nauczania w gminie Karpacz”, który także skierowany był do uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

W poprzednim okresie finansowania zrewitalizowano m.in. szereg budynków mieszkalnych znajdujących się w zasobie gminnym, które zlokalizowane były na wówczas wyznaczonych obszarach zdegradowanych. Obecnie planuje się przeprowadzenie termomodernizacji wielu budynków zlokalizowanych na wyznaczonych obszarach celem podniesienia ich efektywności energetycznej.

6.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Przewiduje się, że projekty ujęte w niniejszym dokumencie będą realizowane ze środków własnych podmiotu realizującego dany projekt (w tym, zgodnie z poniższą tabelą, środki własne gminy Karpacz oraz środki parafii ewangelicko-augsburskiej Wang) oraz przy możliwym wsparciu ze środków zewnętrznych. Największe możliwości upatrywane są w środkach unijnych – współfinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Zakłada się tym samym umiejętnie łączenie możliwości wsparcia ze środków EFRR i EFS.

Tab. 31. Wykaz projektów wraz z ich możliwymi źródłami ich finansowania

L.p.	Nazwa projektu	Wartość inwestycji	Możliwe źródło finansowania	Czas realizacji	Podmiot realizujący projekt
LISTA „A”					
1.	AKADEMIA WANG	15 506 645,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR), środki podmiotu realizującego projekt	2017-2020	Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang
2.	REWITALIZACJA KOMPLEKSU KOŚCIOŁA WANG	2 000 000,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR), środki podmiotu realizującego projekt	2016-2020	Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang
3.	ADAPTACJA POMIESZCZENIA PRZY UL. KARKONOSKIEJ 5 NA CELE SPOŁECZNE	200 000,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR) + budżet gminy	2017-2019	Gmina Karpacz
4.	PRZEBUDOWA PODDASZA GIMNAZJUM W KARPACZU W CELU ZASPOKOJENIA ARTYSTYCZNO-KULTURALNYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW	350 000,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR) + budżet gminy	2018-2020	Gmina Karpacz
5.	PRZEBUDOWA ULICY ŁĄCZNEJ W KARPACZU	300 000,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR) + budżet gminy	2017-2018	Gmina Karpacz
6.	RENOWACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH Z POPRAWĄ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ	2 313 000,00	RPO WD 2014-2020 (EFRR) + środki własne	2017-2020	Wspólnoty mieszkaniowe
ŁĄCZNA WARTOŚĆ PROJEKTÓW Z LISTY A:			20 399 645,00 zł		
LISTA „B”					
1.	PRZEBUDOWA CENTRUM KARPACZA	12 359 880,41	Interreg VA, budżet gminy	2016-2018	Gmina Karpacz
2.	REWALORYZACJA TERENÓW ZIELENI W KARPACZU	4 000 000,00	POIiŚ 2014-2020, budżet gminy	2017-2020	Gmina Karpacz
3.	LEPSZY START – WSPARCIE UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO KLAS I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KARPACZU	179 199,60	RPO WD 2014-2020 (EFS) + budżet gminy	2017-2019	Gmina Karpacz
4.	TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW	1 668 000	RPO WD 2014-2020	2014-2020	Gmina Karpacz, wspólnoty

L.p.	Nazwa projektu	Wartość inwestycji	Możliwe źródło finansowania	Czas realizacji	Podmiot realizujący projekt
			(EFRR) , środki własne		mieszkańcove, mieszkańcy
ŁĄCZNA WARTOŚĆ PROJEKTÓW Z LISTY B:			18 207 080,01 zł		
ŁĄCZNA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH PROJEKTÓW			38 606 725,01 zł		

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród możliwych źródeł finansowania wymienia się także inne fundusze zewnętrzne (np. MF EOG), programy krajowe (np. operacyjne – POIŚ/PO WER czy w ramach programów ministerialnych), wojewódzkie (m.in. kredyty/pożyczki WFOŚiGW), natomiast w przypadku braku możliwości wsparcia zewnętrznego wykorzystanie różnego rodzaju pożyczek i kredytów na preferencyjnych warunkach.

7. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA

Rewitalizacja jest efektywnym procesem, kiedy skoordynowane zostają działania ekspertów, mieszkańców, a także pozostałych zaangażowanych podmiotów. Koordynacja działań wszystkich interesariuszy umożliwia skuteczną eliminację zidentyfikowanych uprzednio problemów. Ich współpraca jest niezbędna w celu osiągnięcia zamierzonych efektów.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji wypracowane zostały mechanizmy włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji. Przed rozpoczęciem opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016 – 2020 w Urzędzie Miejskim w Karpaczu odbyło się spotkanie pracowników Urzędu z ekspertami zewnętrznymi. W trakcie spotkania ustalono metodologię opracowywania dokumentu. Omówiono kryteria delimitacji obszarów zdegradowanych oraz sposób wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych niezbędne było pozyskanie danych od następujących instytucji:

- Urząd Miejski w Karpaczu;
- Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Karpaczu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze.

Podstawowym instrumentem zapewniającym partycypację społeczną interesariuszy procesu rewitalizacji są konsultacje społeczne. W ramach opracowywania przedmiotowego dokumentu przeprowadzone zostało spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców gminy Karpacz. Odbyło się ono 12 maja 2016 r. o godz. 17.00. Interesariusze zostali poinformowani o spotkaniu zarówno drogą elektroniczną – za pośrednictwem informacji zamieszczonej na oficjalnej stronie internetowej miasta, jak i poprzez zaproszenia imienne, rozesłane pocztą. W konsultacjach udział mogła wziąć każda chętna osoba. Celem spotkania konsultacyjnego było zaprezentowanie wyników dotychczas wykonanych prac oraz uzyskanie uwag na temat dokumentu. Na konsultacjach społecznych przedstawione zostały następujące informacje:

- podstawowe pojęcia (rewitalizacja, stan kryzysowy, obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, program rewitalizacji);

- prezentacja wyników analizy wskaźnikowej, obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji;
- omówienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- wytyczne programowe IZ RPO WD dotyczące zasad przygotowania lokalnych programów rewitalizacji w perspektywie finansowej 2014-2020 jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Po spotkaniu interesariusze mieli możliwość zgłaszania projektów rewitalizacyjnych. W ramach prac nad dokumentem odbyła się wizja terenowa z udziałem zespołu eksperckiego. W trakcie inwentaryzacji sporządzono dokumentację fotograficzną, którą wykorzystano do identyfikacji problemów w sferach przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Partycypacja mieszkańców jest istotna nie tylko na etapie opracowywania dokumentu, ale przede wszystkim na etapie jego wdrażania. W związku z tym należy podjąć działania mające na celu zaangażowanie w ten proces interesariuszy procesu rewitalizacji. Powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, którego skład oraz zakres obowiązków opisany został w rozdziale Wdrażanie i Monitoring.

Na etapie wdrażania programu rewitalizacji zastosowane zostaną narzędzia, umożliwiające partycypację społeczną. Będą to:

- zamieszczenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020 na stronie internetowej gminy Karpacz (www.karpacz.pl). Ponadto na stronie tej pojawiać się będą informacje o postępach wdrażania założeń dokumentu i kontakt do Zespołu ds. Rewitalizacji.
- w Urzędzie Miejskim w Karpaczu utworzony zostanie punkt konsultacyjny, w którym udzielane będą informacje związane z wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- organizowane będą spotkania z lokalną społecznością, w celu wspólnego planowania i projektowania działań na danym obszarze.

8. WDRAŻANIE I MONITORING

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020 jest zintegrowanym programem bazującym na współpracy różnych podmiotów zarówno podczas opracowywania, jak i na etapie realizacji jego założeń. Za wdrażanie i monitoring Programu odpowiadać będzie powołany w tym celu Zespół ds. Rewitalizacji. Właściwe zarządzanie programem oraz koordynowanie realizacji zaplanowanych zadań jest możliwe poprzez przyjęcie modelu współpracy opartego na zasadach partycypacji. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Karpacz na lata 2016-2020 zostanie przyjęty do realizacji w drodze uchwały podjętej przez Radę Miejską Karpacza. Wraz z momentem uchwalenia programu, rozpocznie się proces wdrażania jego postanowień

W celu jak najefektywniejszej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest zapewnienie współpracy interesariuszy procesu rewitalizacji. Koordynacja procesu rewitalizacji spoczywać będzie na wspomnianym Zespole ds. Rewitalizacji. W jego skład wejdą: przedstawiciele Gminy – pracownicy Urzędu Miejskiego w Karpaczu, Burmistrz Karpacza, przedstawiciele jednostek organizacyjnych JST, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców, a także społeczność lokalna – mieszkańcy. Do zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należeć będzie:

- monitorowanie i ocena stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, dokonywana w pierwszym kwartale każdego roku, przygotowanie raportu podsumowującego rok poprzedni;
- nadzór nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie, w tym także monitorowanie ich wdrażania;
- przyjmowanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół;
- wnioskowanie do Burmistrza Karpacza i Rady Miejskiej o uzasadnione zmiany w treści LPR;
- działalność informacyjno-promocyjna;
- sporządzenie raportu końcowego na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji;

- zbieranie opinii mieszkańców;
- prowadzenie konsultacji i spotkań w celu poznania opinii mieszkańców;
- przekazywanie informacji społeczności lokalnej.

Preferowanym medium, w oparciu o które społeczność informowana będzie o procesie rewitalizacji jest strona internetowa gminy Karpacz. Za jej pośrednictwem może być również prowadzona promocja procesu rewitalizacji. Na stronie zamieszczona zostanie treść Programu, informacje o składzie Zespołu ds. Rewitalizacji, formularz do zgłaszania wniosków, uwag i propozycji dotyczących procesu rewitalizacji oraz zaproszenia na wydarzenia związane z procesem rewitalizacji.

Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje systematyczne gromadzenie i analizowanie danych dotyczących poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Skuteczny monitoring procesu rewitalizacji ma na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu jego wdrażania. Poprzez monitoring możliwe jest wykrywanie niezgodności oraz zapobieganie komplikacjom. Monitoring Programu obejmuje także ocenę i kontrolę stopnia realizacji poszczególnych projektów, wyznaczonych celów oraz zmian w obrębie obszaru rewitalizacji. Wyróżnić można dwie formy monitoringu, które znajdą zastosowanie w ocenie realizacji założeń niniejszego dokumentu. Monitoring rzeczowy obejmował będzie ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów oraz ich zgodności z dokumentem. Monitoring finansowy z kolei umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz przyczyni się do zapewnienia trwałości osiągniętych rezultatów. W celu skutecznego monitorowania efektów podejmowanych działań niezbędne było określenie katalogu wskaźników, spełniających następujące warunki:

- Trafność – czyli dostosowanie wskaźnika do charakteru przedsięwzięcia i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;
- Mierzalność – powinny być wyrażone w wartościach liczbowych, umożliwiając ich weryfikację;
- Wiarygodność – czyli takie zdefiniowanie wskaźnika, które nie powoduje trudności z jego weryfikacją;
- Dostępność – powinny być łatwe do wygenerowania

Zgodnie z metodologią badania efektów wdrażania stosowaną przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym oraz programowym, wyróżniono dwa typy

wskaźników: wskaźniki produktu oraz rezultatu. Wskaźniki produktu informują o materialnych efektach z realizacji określonego projektu. Odnoszą się do wszystkich produktów, jakie powstały w trakcie realizacji określonego projektu. Wskaźniki te są mierzalne. Wskaźniki rezultatu odnoszą się do bezpośrednich i natychmiastowych efektów działań, które powstały po zakończeniu realizacji projektu oraz wpływają na otoczenie społeczno-gospodarcze. Informują o zmianach jakie nastąpiły w wyniku realizacji określonego projektu. Wskaźniki te muszą być powiązane ze wskaźnikami produktu.

Tab. 32. Wskaźniki monitoringu procesu rewitalizacji

LP.	WSKAŹNIKI	JEDNOSTKA MIARY
WSKAŹNIKI PRODUKTU		
1.	Liczba projektów zrealizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji	szt.
2.	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	szt.
3.	Liczba budynków zaadaptowanych na cele społeczne	szt.
4.	Liczba budynków zaadaptowanych na cele kulturalne	szt.
5.	Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, w tym terenów zielonych	m ²
6.	Liczba zainstalowanych obiektów małej architektury	szt.
7.	Liczba obiektów poddanych działaniom adaptacyjnym	szt.
8.	Długość wybudowanych ciągów pieszych	m/km
9.	Długość przebudowanych ciągów układu komunikacyjnego (w tym ciągi piesze i rowerowe)	m/km
10.	Liczba zrealizowanych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych	szt.
11.	Liczba zrealizowanych warsztatów w skali roku	szt.
12.	Liczba doposażonych pracowni szkolnych	szt.
13.	Liczba odnowionych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.
14.	Liczba obiektów poddanych działaniom termomodernizacyjnym	szt.
15.	Liczba zamontowanych kamer monitoringu	szt.
16.	Liczba zamontowanych punktów oświetleniowych	szt.
17.	Liczba wydanych publikacji promocyjnych	szt.
18.	Liczba utworzonych miejsc parkingowych	szt.
WSKAŹNIKI REZULTATU		
1.	Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji	ha
2.	Powierzchnia terenów, które stały się dostępne na skutek realizacji projektów	ha
3.	Liczba osób bezrobotnych na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	os.
4.	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	%
5.	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	%
6.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	os.
7.	Łączna kwota zasiłków pomocy społecznej wypłaconych na rodzinę	zł
8.	Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców	szt.

LP.	WSKAŹNIKI	JEDNOSTKA MIARY
9.	Liczba założonych "Niebieskich Kart" na 100 mieszkańców	szt.
10.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców	szt.
11.	Spadek liczby uczniów, którzy nie uzyskali promocji do klasy programowo wyższej	os.
12.	Wzrost liczby uczniów, którzy zrealizują wymagania zawarte w podstawie programowej	os.
13.	Spadek liczby niewłaściwych zachowań wśród uczniów	os.
14.	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	%
15.	Spadek liczby ludności w wyniku odpływów i zgonów na 1 tys. mieszkańców	os.
16.	Liczba osób korzystających z wytworzonej infrastruktury	os.
17.	Liczba nowo powstałych miejsc pracy	etat
18.	Liczba inicjatyw o charakterze społecznym, gospodarczym i kulturalnym podejmowanych na terenie obszarów	szt.

Źródło: Opracowanie własne

Przedmiotowe wskaźniki pozwolą na uzasadnienie wiarygodności i realności zadań zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji oraz monitorowanie najważniejszych efektów zrealizowanego projektu. Dane do badania wskaźnikowego będą pozyskiwane z tych samych źródeł, z których pobierano dane na etapie analizy wskaźnikowej. Warto jednak zaznaczyć, iż wyszczególnione w powyższej tabeli wskaźniki nie stanowią katalogu zamkniętego. Katalog może być dowolnie modyfikowany, zgodnie z zakresem określonego zadania.

SPIS TABEL

Tab. 1. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie gminy Karpacz	18
Tab. 2. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych na terenie gminy Karpacz w latach 2008 - 2014.....	21
Tab. 3. Sieć gazowa na terenie gminy Karpacz.....	22
Tab. 4. Zasoby mieszkaniowe w Karpaczu, wyposażenie mieszkań w instalacje	22
Tab. 5. Sieć wodociągowa na terenie Karpacza	29
Tab. 6. Sieć kanalizacyjna na terenie Karpacza	29
Tab. 7. Liczba osób objętych selektywnym i nieselektywnym odbiorem odpadów z podziałem na ulice	30
Tab. 8. Zużycie oraz emisja CO ₂ z sektora paliw opałowych na terenie gminy Karpacz w 2013 roku..	35
Tab. 9. Lokalizacja nieruchomości zawierających wyroby azbestowe	37
Tab. 10. Liczba podmiotów gospodarczych wg ulic w Karpaczu w 2014 roku	41
Tab. 11. Struktura podmiotów gospodarczych wg formy prawnej.....	45
Tab. 12. Obiekty turystyczne na terenie gminy Karpacz	47
Tab. 13. Liczba mieszkańców Karpacza posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2008 -2014	48
Tab. 14. Liczba mieszkańców Karpacza wg płci w latach 2008-2014 (stan na 31.12.2014 r.).....	50
Tab. 15. Wskaźnikami obciążenia demograficznego w latach 2008 - 2014	53
Tab. 16. Ruch naturalny mieszkańców Karpacza w latach 2008 – 2014	54
Tab. 17. Migracje ludności w Karpaczu w latach 2008-2014	56
Tab. 18. Liczba osób i rodzin w Karpaczu korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2008-2014.....	58
Tab. 19. Wsparcie udzielone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2008 - 2014	59
Tab. 20. Bezrobotni w Karpaczu w latach 2008-2015	62
Tab. 21. Wykaz zidentyfikowanych problemów na terenie gminy Karpacz.....	74
Tab. 22. Zestawienie wyznaczonych obszarów rewitalizacji.....	77
Tab. 23. Dane wyjściowe wykorzystane do analizy wskaźnikowej – podobszar A.....	79
Tab. 24. Wartość wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Karpaczu.....	80
Tab. 25. Dane wyjściowe wykorzystane do analizy wskaźnikowej – podobszar B.....	90
Tab. 26. Wartość wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Karpaczu.....	91
Tab. 27. Zestawienie zidentyfikowanych problemów na wyznaczonych podobszarach	100
Tab. 28. Cele rewitalizacji obszarów zdegradowanych w gminie Karpacz.....	104

Tab. 29. Sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów.....	115
Tab. 30. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ramach perspektywy finansowej 2007-2013	119
Tab. 31. Wykaz projektów wraz z ich możliwymi źródłami ich finansowania.....	121
Tab. 32. Wskaźniki monitoringu procesu rewitalizacji	127

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Karpacz.....	13
Ryc. 2. Zasięg Karkonoskiego Parku Narodowego i Obszaru Natura 2000: Karkonosze na terenie gminy Karpacz	27
Ryc. 3. Ulice o wartości wskaźnika udziału mieszkańców objętych selektywnym obiorem odpadów poniżej średniej wartości dla miasta	33
Ryc. 4. Ilości zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy Karpacz	34
Ryc. 5. Lokalizacje nieruchomości, na których zinwentaryzowano obecność wyrobów azbestowych. 38	
Ryc. 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON.....	39
Ryc. 7. Ulice o wartości wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej poniżej wartości średniej dla miasta	43
Ryc. 8. Ludność gminy Karpacz według płci i wieku w 2014 roku	51
Ryc. 9. Struktura wg ekonomicznych grup ludności gminy Karpacz wg stanu na dzień 31.12.2014 r. . 52	
Ryc. 10. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla Karpacza na tle wskaźników dla powiatu jeleniogórskiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2014 roku.....	54
Ryc. 11. Przyrost naturalny w Karpaczu w latach 2008 – 2014.....	55
Ryc. 12. Saldo migracji w Karpaczu w latach 2008 – 2014	56
Ryc. 13. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	57
Ryc. 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. ludności	60
Ryc. 15. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, która korzysta z pomocy społecznej	61
Ryc. 16. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	64
Ryc. 17. Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym.....	65
Ryc. 18. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych.....	66
Ryc. 19. Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	67
Ryc. 20. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców.....	68
Ryc. 21. Natężenie negatywnych zjawisk społecznych – sumaryczny wskaźnik degradacji	71
Ryc. 22. Obszar rewitalizacji w Gminie Karpacz	75
Ryc. 23. Podobszar rewitalizacji A.....	79
Ryc. 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane 82	
Ryc. 25. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – wartości wystandaryzowane.....	83

Ryc. 26. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej – wartości wystandaryzowane.....	83
Ryc. 27. Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane	84
Ryc. 28. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane..	85
Ryc. 29. Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane.....	85
Ryc. 30. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane.....	86
Ryc. 31. Podobszar rewitalizacji B	89
Ryc. 32. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – wartości wystandaryzowane.....	92
Ryc. 33. Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę korzystającą z zasiłków pomocy społecznej – wartości wystandaryzowane.....	93
Ryc. 34. Liczba złożonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane	93
Ryc. 35. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – wartości wystandaryzowane..	94
Ryc. 36. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 100 osób bezrobotnych – wartości wystandaryzowane	94
Ryc. 37. Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców – wartości wystandaryzowane.....	95
Ryc. 38. Udział mieszkańców deklarujących objęcie selektywnym odbiorem odpadów – wartości wystandaryzowane.....	96
Ryc. 39. Podsumowanie dla sfery społecznej – sumaryczny wskaźnik degradacji.....	98
Ryc. 40. Podsumowanie dla sfery gospodarczej – wystandaryzowane wartości wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	99
Ryc. 41. Podsumowanie dla sfery środowiskowej – wystandaryzowane wartości wskaźnika udziału mieszkańców objętych selektywnym odbiorem odpadów	100
Ryc. 42. Zarys lokalizacji projektów zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz	114

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Przykłady problemów w przestrzeni miasta Karpacza	17
Fot. 2. Problemy techniczne w zakresie infrastruktury drogowej w Karpaczu	20
Fot. 3. Zdegradowany park w rejonie ulic: Zagajnik, Przechodniej i Nad Łomnicą	25
Fot. 4. Widok w kierunku skoczni "Karpatka" od strony ul. Rybackiej.....	26
Fot. 5. Przykładowe obiekty wymagające poprawy efektywności energetycznej	36
Fot. 6. Formy działalności gospodarczej charakterystyczne dla obszarów występowania problemów społecznych	45

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym ((t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 446 z późn. zm.), do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Art. 18 ust. 2 pkt 6 cyt. ustawy stanowi, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych. Zgodnie z art. 6 ust.1 cyt. ustawy, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 1, należy do gminy (art.6 ust.2). Karpacz, podobnie jak większość obszarów miejskich znajduje się pod presją wielu czynników przyczyniających się do degradacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Prowadzi to do powstania negatywnych zjawisk takich jak: wysoki stopień zużycia technicznego obiektów, w tym budynków mieszkalnych, ubóstwo oraz związana z nimi marginalizacja grup społecznych i przestępczość. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2016-2020 jest kompleksowym dokumentem przeciwdziałania degradacji obszarów miasta, na których, na podstawie przeprowadzonych analiz, stwierdzono kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno - technicznych oraz środowiskowych. Realizacja Programu ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, funkcjonalności przestrzeni miejskiej, warunków socjalno - bytowych w zdegradowanej części miasta oraz pobudzenie aktywności społecznej. Przyjęcie Programu przez Radę Miejską jest niezbędne w celu ubiegania się o wsparcie finansowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.